

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

CZK/EUR →
25,360 0,00 %

CZK/USD ↘
23,279 -0,18 %

PX ↗
1468,40 +0,45 %

FTSE ↗
7692,46 +0,17 %

DAX ↗
17842,85 +0,71 %

BTC/USD ↗
67400 +0,40 %

Skryté riziko ve fotovoltaikách

Až začne víc svítit slunce, může docházet k nehodám. Rada lidí má doma fotovoltaiku s nebezpečnými střídači.

Strany 3

Soukupovy nové dluhy

Media Master, další důležitá firma Jaromíra Soukupa, má ochranu před věřiteli, dluží přes 600 milionů.

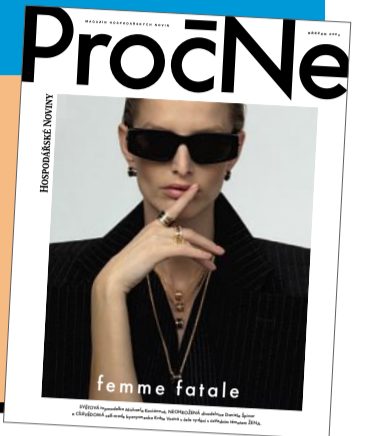
Strana 11

Magazíny Hospodářských novin

Víkend

Házeli po nich banány, teď je fanoušci milují. Kluby objevily byznys s fotbalisty z Afriky.

PročNe

■ Energetika

Česko podleho šarmu francouzského jádra. Korejci však ještě nejsou ze hry

Návštěva prezidenta Macrona v Praze výrazně pomohla francouzské EDF v klání o výstavbu jaderných bloků v Česku. O vítězství v tendru by však měly rozhodnout ekonomické a technické parametry.

Jan Brož
jan.broz@hn.cz

Když před necelými dvěma lety začalo být jasné, že Česko skutečně vypíše tendr na stavbu nových jaderných bloků, začali se energetičtí novináři zoufale pít po informacích, s čím by mohl přijít francouzský uchazeč EDF. O jeho záměrech nebylo známo téměř nic, chyběly kontakty i základní přehled.

To byl markantní rozdíl oproti jihokorejskému staviteli reaktorů KHNP. Firma byla tehdy v Česku už několik let silně aktivní, měla zde zastoupení, podporovala dobročinnost a otevřeně komunikovala. Francie zkrátka za Jižní Koreou v mnohém zaostávala. Dnes je situace odlišná a Francouzům se s Korejci podařilo nejen srovnat krok, ale možná je dokonce i předejít.

Hlavně v posledních měsících Česko a Francie silně prohlubovaly vzájemné jaderné vazby. Nejsilněji se to projevilo vznikem takzvané jaderné aliance, tedy sdružení evropských jaderných států, které mají za cíl prosazovat nukleární technologie na evropské úrovni proti zemím jako Německo či Rakousko. Aliance vznikla z francouzského podnětu a Česko v ní patří k neaktivnějším členům.

Naděje pro české dodavatele

Především jde však o vizi, se kterou přišel prezident Emmanuel Macron a kterou také v úterý detailně představil v Praze. Francouzský ministr průmyslu Roland Lescure srovnává strategii s evropským výrobcem letadel Airbus. „Airbus prodává více letadel než kdokoliv jiný. A my potřebujeme vybudovat to samé v jaderné energetice,“ popsal v rozhovoru pro HN Lescure. Jde zkrátka o (znovu)vybudování robustního evropského jaderného průmyslu pod francouzskou záštitou.

Francouzi zároveň slibují, že pevné místo v něm budou mít i čeští dodavatelé. A jelikož výstavba v Česku je vedle Polska nejaktuálnější, budou šance na uplatnění vyšší než u firem z jiných zemí, které se zapojí později. Nejde

tedy už o často omílané téma, zda v případě vítězství určitého uchazeče se domácí dodavatelé budou na stavbě nových Dukovan a Temelína podílet z 50 či 60 procent. Ale o vyhlídku lukrativních a dlouhodobých zakázek daleko za hranicemi Česka, včetně nového francouzského plánu na výstavbu až 14 reaktorů doma ve Francii.

To je něco, co KHNP nemůže nabídnout. Společnost se sice už dohodla s Polskem na výstavbě dvou bloků a příležitost zahraničního uplatnění se tak českým dodavatelským firmám může otevřít tam. Ekvivalent odpovídající francouzské nabídce však nemá.

A přesto by bylo chybou Korejce podceňovat. V první řadě budou o vítězi tendru rozhodovat tvrdé ekonomické a technické parametry, které aktuálně v režimu přísného utajení vyhodnocuje ČEZ. Vzájemné politické sympatie a vyhlídka na budoucí zakázky pro české

firmy by měly přinést jen bonusové, nikoliv rozhodující body.

Korejci mají být levnější

V jaderných kruzích se přitom očekává, že nabídka KHNP bude levnější než ta od EDF. A i když od zástupců dodavatelských firem znívá, že francouzská strategie pro ně zní velmi lákavě, udržují si určitou míru skepse vůči oběma uchazečům. „S oběma uchazeči jsou zatím podepsané dohody spolupráce pouze ve formě memorand, aktuálně je však nejvyšší čas začít urychleně jednat o konkrétní formě a obsahu spolupráce s jednotlivými firmami, nejlépe do rozhodnutí vlády o vítězi tendru,“ říká Josef Perlík, výkonný ředitel Aliance české energetiky, která zastupuje dodavatelské firmy. Podbízení se lákavými vyhlídkami na lukrativní zakázky může totiž skončit ve chvíli, kdy vláda vítěze vyhlásí.

Francie se navíc v posledních letech nepředvedla zrovna jako vzorný dodavatel. Výstavby finské elektrárny Olkiluoto, francouzské Flamanville či nejnověji britské Hinkley Point se neúměrně vlečly či stále vlečou a prodražují. To platí i o elektrárně Baraka, kterou ve Spojených arabských emirátech dokončila KHNP. Na vině byl však spíš nedostatek místního kvalifikovaného personálu než technologické nedostatky. Je ale také pravda, že KHNP nemá zkušenost z evropského trhu pověstného přísnou regulací, což je úplně jiná disciplína než výstavba v liduprázdňarabské poušti.

Francouzi navíc mluví o nezávislosti, ekologické hnutí Calla však s odkazem na ruskou nevládní organizaci Ecodefense upozorňuje na provázanost francouzského a ruského jádra. Mezi takovou patří spolupráce na výrobě paliva v závodech francouzské společnosti Framatome v Německu, ze kterého mají být zásobovány i tuzemské elektrárny. Lescure kooperaci zlehčuje a srovnává ji s využitím patentu s tím, že cílem je oprostít se od Ruska úplně. A je také fakt, že ani Korejci nejsou bez poskvrny, pokud jde o Rusko. Ve spolupráci s ruským Rosatomem chtějí vybudovat jadernou elektrárnu Dabaa v Egyptě.

Rozhodnuto zkrátka ani po Macronově návštěvě není. ČEZ má dokončit hodnocení do 15. dubna a až poté vybere definitivního vítěze vláda. A stále není vyloučené ani to, že se do klání o české jádro nakonec vrátí americký Westinghouse.

Rok na Hradě

Petr Pavel vrátil na Hrad důstojnost. Bez chyby to ale není

Prezident Petr Pavel završil první rok na Hradě a naplnil očekávání svých příznivců. Což vyjadřuje názor jeho soupeřky z prvního kola voleb Danuše Nerudové. „Podle mého názoru splnil mnoho ze svých slibů z kampaně i očekávání spojená s jeho příchodem do funkce,“ říká Nerudová, podle níž Pavel důstojně reprezentuje Česko doma i v zahraničí, působí civilně a snaží se v Čechách probouzet to lepší. V tomto je zřetelný posun proti jeho předchůdci Miloši Zemanovi, který s oblibou tituloval svoje kritiky slovy jako „pražská kavárna“ nebo „lepšolidi“. „Oceňuji také jeho aktivitu spojenou se snahou získat podporu pro plán dodávek potřebné munice pro Ukrajinu,“ kvituje Nerudová. HN oslovily také další Pavlovy soupeře, politology nebo zástupce opozice – a ti upozorňují na to, že prezident má ale i co zlepšovat. Ohledně výjezdů po Česku pak dokonce za svými předchůdci zaostává. **Strana 4, foto: Getty Images**

Liberty Ostrava

Majitel ostravské hutě Gupta se snaží vyřadit největšího věřitele

Majitel ostravské hutě Liberty Ostrava Sandživ Gupta mohl před týdnem slavit. Podařilo se mu přesvědčit soudce Viktora Břeska, že jeho snahy o záchranu hutě jsou skutečné. Nic dalšího se od té doby nestalo. Většina z téměř šesti tisíc zaměstnanců je stále doma a výroba několika tisíc tun oceli ve válcovně je spíše propagační. Teď se ale Gupta pokouší vyřadit ze hry největšího věřitele Tameh Czech. Tomuto dodavateli energií dluží firma 1,6 miliardy korun.

Zhruba 1300 věřitelům, jimž Liberty Ostrava dluží několik miliard korun, teď přichází výzva, aby souhlasili s tím, že bude Tameh vyloučen z preventivní restrukturalizace. Právníci Liberty ale hlavně tvrdí, že dlouhodobá smlouva mezi Tamehem a Liberty Ostrava, jež platí do roku 2029, je takzvaně nicotná. Tedy zjednodušeně a „neprávnicky“ řečeno, že i když je podepsaná, tak fakticky neexistuje.

To pochopitelně Tameh odmítá a brání se tomu. „Pokud se podaří Liberty pohledávky zpochybnit, nezbuďte než tyto následně vymáhat soudní cestou,“ uvádí tiskové prohlášení Tameh Czech. Podle společnosti je jediný důvod tohoto kroku snaha vyřadit akcionáře a věřitele Tamehu, získat čas a donutit akcionáře Tamehu „levně prodat svůj závod Liberty“.

Tuto možnost naznačil HN jako ideální i krizový manažer Liberty Ostrava Theuns Victor, který je současně šéf veškerých ocelářských aktivit skupiny Liberty Steel v Evropě. Liberty podle něj dala akcionářům Tamehu nabídku na převzetí. „Toto řešení preferujeme, protože umožní rychleji obnovit primární výrobu,“ řekl. Konkrétní ohledně ceny být nechtěl. Zároveň ale uvedl, že Liberty Ostrava má také „plán B“, jenž už s Tamehem nepočítá.

Tameh je oproti ostatním věřitelům „jiná liga“, protože si může dovolit špičkové právníky z kanceláře Havel & Partners. Ostatní firmy jsou oproti Liberty Ostrava v mnohem slabší pozici. Za pokusem o vyřazení Tamehu stojí Guptovi právníci v čele s bývalým ministrem spravedlnosti za hnutí ANO Robertem Pelikánem a v současnosti partnerem advokátní kanceláře Wolf Theiss, jež pro Guptu pracuje.

Podle názoru právníků s nimiž HN mluvily, a kteří si nepřáli být jmenováni, ale existuje v Guptově přístupu také riziko. Vyloučení Tamehu totiž může paradoxně přiblížit insolvenční návrh od této firmy vůči Liberty Ostrava. Dodavatel energií je zatím vázán moratoriem a tím, že chce být součástí restrukturalizačního plánu, který má vyústit ve splacení pohledávek. Pokud ale bude vyloučen, zůstanou jeho pohledávky ve výši 1,6 miliardy korun „mimo“ a mohou posloužit k iniciování insolvenčního návrhu. „Pochybují, že by to právníci Tamehu nevěděli,“ řekl HN jeden z advokátů, který kauzu sleduje kvůli tomu, že jde o první velký případ preventivní restrukturalizace v Česku.

Vztah Liberty Ostrava a Tameh Czech, které jsou vzájemně výrobně provázané, je dlouhodobě napjatý. Obě strany sporu se obviňují, že nekomunikují. Mluvčí Tamehu Patrik Schober na dotaz HN, zda před nejnovějším krokem managementu ostravské hutě k nějaké schůzce došlo, potvrdil, že toto úterý. „Liberty Ostrava ale chtěla na úrovni jednatelů mluvit jen o budoucí spolupráci. Úplně odmítala řešit minulé pohledávky,“ řekl.

Tameh Czech je od loňského prosince v insolvenční ochraně před věřiteli, kteří na ní nemohou podat insolvenční návrh. Do 10. března má ostravská huť také předložit restrukturalizační plán, který povede k uspokojení věřitelů.

Petr Zenkner

Krátce

Operátor ČEZ kupuje telekomunikační firmu z Pardubic

Na českém telekomunikačním trhu je živo. Po prodeji poskytovatele internetu a televizního obsahu Nej.cz, který od miliardáře Karla Pražáka koupila tuzemská investiční jednička PPF, se daly do pohybu i další výrazné transakce. Nejblíže k dotažení je změna majitele u méně nápadné firmy, která ve východních Čechách a na Vysočině obsluhuje desítky tisíc zákazníků. Prostřednictvím bezdrátového připojení i optických vláken firmám i domácnostem poskytuje internetové a televizní služby.

Jde o pardubickou společnost Edera Group s dvacetiletou historií, kterou založila a vlastní dvojice podnikatelů Antonín Mlejnek a Jan Mareček. V roce 2021 přesáhly její tržby hranici 100 milionů korun a zisk měřený přes ukazatel EBITDA (zisk před úroky, daněmi a odpisy) se pohyboval okolo 20 milionů korun.

Po letech, kdy majitelé nabídli zájemců odmítali, se odhodlali firmu prodat. V tendru, který řídí Česká spořitelna, dospěli na konci ledna k podání závazných nabídek. Z nich posléze vzešel takzvaný preferovaný zájemce, se kterým nyní probíhá finální vyjednávání. Je jím operátor Telco Pro Services, patřící do skupiny ČEZ.

HN informace o prodeji potvrdilo několik dobře informovaných zdrojů z telekomunikačního a investičního prostředí. Jasno o novém vlastníkovi Ederu by mělo být v řádu několika týdnů. Prodejní proces nechtěli komentovat zástupci ČEZ ani České spořitelny. Na dotazy HN nereagovali ani Mareček s Mlejnkem.

Podle informací HN převažovali mezi zájemci tuzemští hráči, včetně operátorů. Například T-Mobile pravidelně kupuje menší poskytovatele internetu. Nejlepší nabídku ovšem podalo Telco Pro Services.

Cena za Ederu se bude podle všeho pohybovat v nízkých stovkách milionů korun. „Aktiva typu společnosti Edera jsou pro velké telekomunikační společnosti velmi atraktivní. Kupní ceny za podobná aktiva dosahují až dvojnásobných násobků ukazatele EBITDA,“ uvádí výkonný ředitel investičního bankovníctví Wood & Company Ondřej Berka. To by v případě Ederu znamenalo cenovku okolo 200 milionů korun.

Za to získá ČEZ zajímavou společnost. „Edera je dobře vedená a technologicky atraktivní firma. Má hodně připojení přes optiku, díky čemuž má ve městech, kde působíte, prakticky monopol. Když už jednou chodník rozkopete, těžko ho někdo bude kopat po vás, to by se mu nevyplatilo,“ popisuje zdroj HN z poradenského prostředí.

Michael Mareš, Vladan Gallistl

Spořitelna se přidává ke zlevnění hypoték. Hlavně „zelených“

První poskytovatel úvěrů na bydlení v zemi Česká spořitelna zlevňuje své hypotéky. Nejvýrazněji u nejkratších fixací od jednoho do tří let. Trend ztraktivňování krátkých fixací na úkor delších tak pokračuje, k podobným krokům se nedávno rozhodly i konkurenční finanční domy, například Komerční banka.

Do konce dubna navíc v České spořitelně platí „slevová akce“, díky které se úroková sazba snižuje lehce nad pětiprocentní úroveň. Podle hypotečních specialistů v zemi se tak největší bankovní domy snaží dohnat menší hráče na trhu, kteří již delší dobu nabízejí své hypotéky s úrokovými sazbami pod pěti procenty.

Podle Radka Slavíka, hypotečního makléře zprostředkovatelské společnosti Hypodům, je důvodem nyní svižnějšího zlevňování kombinace konkurenčního boje a levnějších zdrojů na trhu. „Je to tlak ze všech stran. Ceny zdrojů v posledním půl roce klesají a na trhu jsou nabídky menších bank s výrazně nižšími sazbami. Situace se stává pro větší banky neudržitelná, a tak zlevňují,“ říká.

Nejnižší úroková sazba u hypotéky poskytované na 80 procent zastavované nemovitosti s fixací na tři až pět let začíná od 5,39 procenta. Fixaci na tři roky tak banka zlevnila o 0,2 procentního bodu, fixaci na dva roky o 0,3 procentního bodu (úroková sazba je zde ale vyšší a začíná od 5,49 procenta). Nabídky jsou se započtením slevy 0,5 procentního bodu za splacení úvěru z běžného účtu vedeného v České spořitelně.

Česká spořitelna současně do konce dubna zavádí speciální nabídku: zvyšuje slevu za čerpání úvěru na koupi nemovitosti s energetickým štítkem A nebo B o 0,1 procentního bodu, nově tedy činí 0,2 procentního bodu.

Banky mohou v současnosti zlevňovat hypotéky také proto, že mají stále velmi vysoké marže. Cena zdrojů (tzv. úrokových swapů), kterými banky úvěry částečně financují, se u tříletých pohybuje okolo 3,46 procenta, u pětiletých 3,31 procenta. I tak je ale zlevňování o něco svižnější, než jaké očekávali bankéři na konci minulého roku, kdy ČNB započala cyklus snižování základních úrokových sazeb.

Nejlevnější na trhu jsou momentálně tři hráči: Moneta Money Bank, Air Bank a Fio banka, u nichž se klienti dostanou i u nových úvěrů pod pět procent. Ani jedna z bank ovšem nespoluupracuje s externími zprostředkovateli, což znamená, že klienti si musí veškerou administrativu spojenou s poskytnutím financování zajistit sami.

Adam Mašek

Křetínského investice do Foot Lockeru trpí. Akcie prudce padají

Akcie amerického výrobce tenisek Foot Locker se ve středu v poobchodních hodinách propadly o třicet procent, když firma oznámila, že se v posledním čtvrtletí propadla do ztráty, zhoršila výhled na další čtvrtletí a dosáhnout vytyčených finančních cílů oznámených v minulém roce se podaří pravděpodobně až o dva roky později, než se plánovalo. Největší akcionář společnosti je Vesa Equity Investment miliardářů Daniela Křetínského a Patrika Tkáče.

Foot Locker v posledním fiskálním čtvrtletí dosáhl ztráty 389 milionů dolarů. Po očistění jednorázových vlivů byl ale v zisku, a překonal dokonce očekávání analytiků. Nicméně klíčové je, že naopak zklamal odhady trhu, co se týče výhledu na další čtvrtletí, kdy by se zisk na akcii měl pohybovat v intervalu 1,5 až 1,7 dolaru. Analytici dosud očekávali 1,4 až 2,3 dolaru. Jednou z hlavních příčin komplikujících Foot Lockeru dosažení cílů jsou velké zásoby, které v minulém čtvrtletí rozprodával se slevami, a tedy došlo ke snížení celkové marže.

Foot Locker je typická firma působící v cyklickém odvětví a na její hospodářské výsledky tak tvrdě doléhá stav ekonomiky. Potíže firmy se proto táhnou už nejméně od roku 2022, kdy začala americká centrální banka agresivně zvyšovat úrokové sazby v boji s inflací. Právě inflace a vysoké sazby narušily schopnost a ochotu Američanů dále utrácet za relativně zbytečné zboží. Vrátil firmu na růstovou trajektorii se snaží ředitelka Mary Dillonová, která se v minulosti podařilo proměnit kosmetickou značku Ulta Beauty v silného prodejce.

Dillonová se snaží zvýšit online prodej, provedla personální změny, aby se neopakovala situace s příliš velkými zásobami, podepsala marketingovou spolupráci s NBA nebo otevřela nové obchody. Analytici nicméně podle serveru CNBC očekávali, že účinek změn na řízení společnosti bude rychlejší. Akcie Foot Lockeru se od svého maxima v roce 2021 propadly už o více než 60 procent. Největší akcionář Vesa Equity Investment Daniela Křetínského a Patrika Tkáče pak drží ve firmě podíl 12,2 procenta, konkrétně 11,47 milionu akcií, což při současné ceně akcie 24 dolarů za kus odpovídá zhruba 278 milionům dolarů, což je 6,5 miliardy korun.

Vesa přitom nakoupila akcie celkově za více než 10 miliard korun v roce 2020. V roce 2022 pak část odprodala a inkasovala v přepočtu přes miliardu korun. Podle posledního hlášení americkému regulátorovi v únoru letošního roku měl podíl Vesy ještě hodnotu zhruba 8,3 miliardy korun.

David Busta

■ Solární energie

Až začne víc svítit slunce, hrozí nehody. Řada lidí má doma fotovoltaiku s nebezpečnými střídači

Jan Prokeš

jan.prokes@hn.cz

Tisíce lidí si za státní dotaci na svůj dům pořídily fotovoltaiku pro ohřev vody. Program, přes který stát přispívá desítky tisíc korun seniorům a osobám s nižšími příjmy, ale do oboru přilákal i řadu nepoctivých firem. Ty pak ve snaze ušetřit instalují zákazníkům do domů levná a nekvalitní zařízení. Hrozí přitom kvůli tomu nebezpečí – úraz elektrickým proudem nebo požár.

Problém u systémů na solární ohřev vody se týká střídačů. Jde o klíčovou součást elektrárny, kde se mění stejnosměrné napětí z fotovoltaiky na střídavé napětí elektrické sítě. „Vidím nešvar v tom, že některé firmy nabízejí střídače z Číny nebo Polska, které jsou velmi nekvalitní a vůbec by neměly projít revizí a být v domě. Bojím se, že v létě, až bude svítit slunce, může začít ve větším měřítku docházet k nehodám,“ říká Petr Kotek, zakladatel portálu Refsite.

Web, který se zaměřuje na hodnocení fotovoltaických firem, vydal na konci ledna srovnání 11 nejpoužívanějších střídačů a u některých odhalil výrazné nedostatky. Problém jsou například klasické zásuvky na střídačích, do kterých mohou lidé kromě bojleru zapojit i jiné spotřebiče, což kvůli špatnému napětí může způsobit požár.

Fakt, že se na trhu objevují výrobky, které odporují normám a mohou zvýšit riziko požárů či úrazů elektrickým proudem, potvrzuje také odbornice na fotovoltaiku Ladislava Černá z ČVUT: „S pravděpodobností hraničící s jistotou lze říci, že tomu tak je a není jich málo.“

Podle dat Státního fondu životního prostředí (SFŽP) podalo žádost o dotaci z programu Nová zelená úsporám (NZÚ) Light celkem 60 tisíc seniorů a nízkopříjmových lidí. Přibližně třetina žádostí v hodnotě 2,5 miliardy korun se týkala podpory právě na pořízení fotovoltaického ohřevu vody.

„S dotacemi, které mohou až ze sta procent pokrýt náklady na systém, se na trh dostala spousta zařízení, která nějakým způsobem ostrovní ohřev vody umožňují, ale jejich hlavním parametrem je obvykle cena. Čím je nižší, tím víc z 90 tisíc zůstane realizační firmě po splnění velmi jednoduchých podmínek,“ míní Ondřej Vrla ze společnosti Unites Systems.

Podnik z Valašského Meziříčí vyvíjí měřicí a testovací techniku mimo jiné pro polovodičový průmysl. „Pravidla dotačního programu se sice nedávno zpřísnila, ale i tak stále umožňují, aby jimi proklíčovala i zařízení o poměrně nízké technické úrovni. Bohužel zákazníci a někdy i instalační firmy nevidí, nebo nechtějí vidět, co za státní peníze kupují či prodávají,“ dodává Vrla.

Podle ředitele SFŽP Petra Valdmana není v kompetenci fondu řešit, zda je konkrétní výrobek nebezpečný nebo neplní předepsané normy. „Produkt musí mít platnou základní certifikaci pro Evropskou unii, v podmínkách programu je zároveň dána povinnost revizní zprávy,“ říká Valdman.

Prohlášení o shodě s evropskými normami nicméně vystavuje přímo výrobce nebo firma, která zboží na evropský trh dováží. „Není žádná povinnosť tuto shodu prokazovat někde ve zkušebně či u jiné nezávislé odborné autority, a tak se prohlášení o shodě občas ocitne i na výrobku, který si to nezaslouží,“ upozorňuje Vrla.

Pokud ale výrobek například způsobí nehodu, musí firma prokázat, že prohlášení o shodě měl produkt oprávněně. „To znamená, že příslušné testy nebo zkoušky vyžadované daným předpisem výrobce či dovozce skutečně provedl,“ vysvětluje Černá.

Právo ověřit věrohodnost certifikátů má v tuzemsku pouze Česká obchodní inspekce (ČOI). Její mluvčí František Kotrba uvádí, že inspektoři zatím od spotřebitelů v této oblasti žádný podnět nedostali. „V letošním

roce se však ČOI účastní mezinárodní kontrolní akce zaměřené na tyto výrobky z hlediska požadavků na elektromagnetickou kompatibilitu. Akce je v začátku, výsledky se předpokládají zhruba v polovině roku 2025,“ říká Kotrba.

Mezi prohršky proti bezpečnosti uvádí zmíněné srovnání webu Refsite například střídače, u nichž tvoří výstup, k němuž by se měl připojit bojler, klasická elektrická zásuvka. „Může evokovat možnost zapojit do zásuvky jakýkoliv spotřebič. Toto však může být fatální, jelikož výstupní napětí není stabilně 230 voltů, ale mění se podle osvětlení panelů. Takto navržený systém s těmito střídači by

vůbec neměl projít elektrotechnickou revizí,“ stojí v dokumentu.

Černá uvádí, že zásuvka v takovém případě musí být označena tak, aby bylo jasné, k jakému účelu slouží. Vrla ze společnosti Unites Systems pak upozorňuje, že proud z fotovoltaiky by zapojené spotřebiče mohl zničit či způsobit požár. „Že je na měniči u zásuvek štítek, pouze pro připojení bojleru, nehraje roli. Co když zásuvku bude chtít použít někdo potmě, někdo nevidomý, cizinec nebo dítě, těm žádný nápis ani štítek nepomůže,“ říká Vrla. „Takže pokud uvidíte na střídači zásuvku, máte jistotu, že nesplňuje evropské normy,“ dodává expert.

Riziko u solárníků O dotaci na systém pro solární ohřev vody požádalo zhruba 20 tisíc lidí. Některí z nich mohou mít doma nekvalitní a nebezpečné střídače. Foto: Reuters

■ Školství

Obce se brání zápisové turistice, první žalobu už řeší soud

Markéta Hronová

marketa.hronova@hn.cz

Říká se jim zápisoví turisté. Ve skutečnosti jsou to rodiče, kteří „jen“ chtějí pro své dítě dobrou základní školu nebo bydliště za Prahou, ale v metropoli pracují. Jediná cesta, jak se do školy dostat, je mít trvalé bydliště v její spádové oblasti. Rodiče tak často své děti účelově přehlašují. A obcím už se zaběhnutou praxí dochází trpělivost. Stále víc jich upravuje pravidla pro přijetí tak, aby lépe ochránila ty skutečné místní.

Podmínky přitom zpřísnují i přesto, že na to podle ministerstva školství nemají právo. Soud už se jedním takovým sporem zabývá.

„Bydlíme pár ulic od vyhlášené Základní školy Londýnská, ale stejně

jsme mimo. Všichni přitom vědí, že tam chodí děti z celé Prahy i ze středních Čech,“ popisuje například zkušenosti z pražských Vinohrad místní obyvatelka Kristýna. Do spádové oblasti rodiče přepisují své děti například ke známým, ale „vhodné“ adresy zařizují také specializované firmy.

Ředitel školy Martin Ševčík o situaci ví. O zpřísnění kritérií ale neuvažuje. „Nechal jsem si zpracovat právní posudky a většina se přiklání k tomu, že by dodatečné podmínky byly protizákonné,“ vysvětluje.

Stejný postoj má i ministerstvo školství. „Všichni uchazeči s trvalým pobytem ve spádovém obvodu mají stejný nárok na přijetí,“ potvrdila mluvčí resortu Tereza Fojtová.

Další zřizovatelé ale dodatečná kritéria stanovují stále častěji. A vyplácí se jim to. Dobrou zkušenost s nimi

mají například v Praze 6, kam se hlásí hodně rodičů z obcí za hranicí metropole. K zápisům loni přišlo dokonce méně dětí, než byla jejich skutečná kapacita. „Díky tomu si děti z Prahy 6 mohou vybrat i školu s jiným zaměřením, než je jejich spádová,“ říká místostarostka Mariana Čapková. Soudní spor řeší jeden.

„Rodič s dítětem zapsaným na virtuální adrese podal odvolání k magis-

~
Podmínky zpřísnují i přesto, že na to podle ministerstva školství nemají právo.

trátu, který mu vyhověl a dítě na školu muselo být přijato. My jsme ale podali správní žalobu proti magistrátu k Nejvyššímu správnímu soudu a čekáme na rozuzlení,“ uvedla Čapková. Úřad podle ní doufá, že jim dá soud za pravdu, protože tak rozhodl už dříve v případě účelově změněného bydliště kvůli volbám.

Praha 6 by se ráda zasadila o změnu zákona tak, aby se zápisová turistika omezila celorepublikově. „Stávalo se, že u zápisu bylo 36 dětí zapsaných v jednom bytě. Tomu chceme zabránit,“ vysvětluje senátor za tento obvod Jiří Růžička (TOP 09). Podle něj by se do zákona mohla dát například podmínka, že dítě musí bydlet se svým rodičem.

Senátor už inicioval jednání s dotčenými úřady, ta ale podle Čapkové utichla. Ministr školství Mikuláš Bek

(STAN) podle ní totiž zatím k plošnému omezení výběru škol nemá politickou podporu.

Mluvíci ministerstva na dotaz HN pouze uvedla, že úřad si problém se zápisovou turistikou uvědomuje. „Nyní zvažujeme možná řešení,“ řekla Fojtová.

Některé školy nicméně účelovým přepisům aktivně brání i jinak. Například ředitel rovněž vyhlášené Základní školy Lyčkovo náměstí v Praze 8 Jan Korda zkouší zapůsobit na morálku rodičů. „Na dni otevřených dveří jim na rovinu říkám, že s podvodníky spolupracovat nechceme. Vytvářím trochu nepříjemnou atmosféru, ale kde jinde než ve škole by se morálka měla dodržovat,“ vysvětlil HN. Při podezření na účelové přepsání bydliště si chce rodiče pozvat do školy a aktivně s nimi řešit.

■ Analýza

Pavlovův první rok: Po Česku jezdí méně než Zeman i Klaus, nejvíc se zatím odvázel při seskoku padákem

Ondřej Leinert
ondrej.leinert@hn.cz

Přesně rok od inaugurace má za sebou prezident Petr Pavel. Jak se mu zatím v úřadu daří? Byť jej ve volbách podporovaly vládní strany a proti němu šel šéf opozičního hnutí ANO Andrej Babiš, snaží se Pavel po celý rok svého mandátu působit nadstranicky. Vyznívá to ale spíš naprázdno. Je zřejmé, že ke kabinetu premiéra Petra Fialy (ODS) má blíž. Na zhodnocení prezidentova prvního roku ve funkci se HN ptaly politologů, politiků a Pavlových soupeřů z loňských voleb. Mimo jiné zaznívá, že Pavlovi jako by chybělo více odvahy i silnější vlastní názory.

„To se projevilo při jeho podpisu zpomalení valorizace důchodů, kterou na znamení určitého nesouhlasu s vládou odložil o den,“ připomíná politolog Josef Mlejnek prezidentův krok, kvůli němuž se celý proces o měsíc odložil. „Nebo když po něm opozice požadovala veto úsporného balíčku. Měl k němu sice výhrady, ale podepsal ho,“ pokračuje Mlejnek, podle něhož Pavel do funkce nastoupil s velkou energií. Na domácí a zahraniční cesty začal vyrážet dokonce už před inaugurací, když ještě na Hradě seděl jeho předchůdce Miloš Zeman. Pak však ztratil tempo.

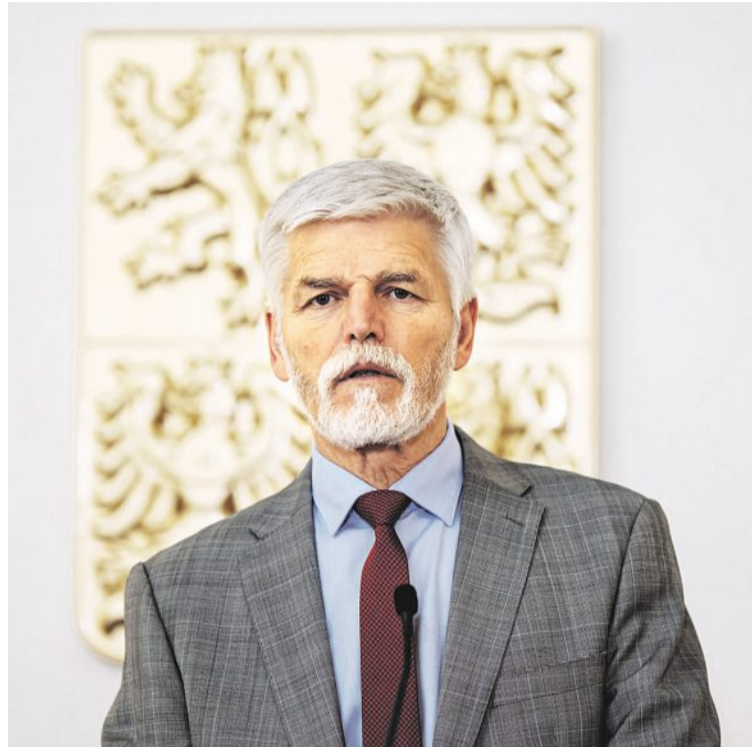
To potvrzuje i politolog z Masarykovy univerzity v Brně Lubomír Kopeček, který je autorem několika biografií českých prezidentů. Při srovnání Pavlovy aktivity s jeho předchůdci

dochází k překvapivému faktu. „Je to nižší intenzita cest po regionech, což kontrastuje hlavně s prvním volebním obdobím Miloše Zemana, ale i Václava Klause, kteří v tom byli hodně aktivní.“ Podle Kopečka je to jedním z důvodů, proč Pavlovi klesá důvěra veřejnosti, kterou měl po nástupu do úřadu velmi vysokou.

Zatímco Zemanovi ke konci mandátu podle agentury CVVM věřilo jen 38 procent Čechů, Pavel toto číslo v červnu 2023 zvedl na 58 procent. O pět měsíců později to však bylo 52 procent, což je v historickém kontextu slabší výsledek. I Zeman v dobách, kdy mu sloužilo zdraví a média nezaměstnávaly zprávy, že na Hradě spíše než on úřadují kancléř Vratislav Mynář s poradcem Martinem Nejedlým, dosahoval důvěry kolem 60 procent.

Důvodů k tomu je víc. Hlava státu podle Kopečka zřejmě doplácí na nepopularitu Fialovy vlády. Opozice má ostatně o jeho profilaci jasno. „Cením si, že se snaží komunikovat a vyslechnout i opozici, ale nakonec vždy v jeho rozhodování doposud převládil fakt, že je prezidentem pětikoalice,“ říká místopředseda ANO Karel Havlíček.

„Prezentuje se jako odvážný prezident, který se nebojí seskočit padákem (v rámci akce Letecký sportovec roku 2023 – pozn. red.), ale zároveň má strach se vymezit vůči neuvěřitel-

Rok na Hradě Petru Pavlovi klesá důvěra veřejnosti, kterou měl po nástupu do úřadu velmi vysokou. I kvůli nepopularitě vlády. Foto: HN - Lukáš Biba

ným vládním přešlapům, o kterých ví, že jsou za hranou,“ míní Havlíček.

Že by Pavel mohl ve funkci působit odvážněji, říká i politolog Mlejnek. „Obklopí se poradci a všechny vyslechnou, což je dobře. Ale nedaří se mu to pak odehrát tak, že jde o jeho autonomní rozhodnutí. Působí, jako by příliš neměl vlastní názory.“ Podle Mlejnika by bylo dobré, kdyby si Pavel našel silné téma a v něm byl aktivnější. „Nabízí se vojenská agenda. Když

na toto téma vystoupí, je vidět, že mu rozumí, a umí říct i nepřijemnou věc. Například přes jasnou podporu Ukrajiny realisticky nahlas uvedl, že pochybuje o plném úspěchu její protiofenzivy, a označil ji za úspěchanou.“

Kdyby Pavel aktivněji a častěji vystupoval v bezpečnostních a zahraničněpolitických tématech, mohl by tak podle politologa upozadit slabší dojem, kterým působí, když rozhoduje o jmenování ústavních soudců

nebo podepsání ekonomických zákonů. „Ve srovnání se všemi třemi předchozími českými prezidenty, tedy Havlem, Klausem a Zemanem, mi Pavlovo pojetí prozatím přijde jako nejměřenější. Faktem ale také je, že zatím neřeší žádnou složitější či krizovou politickou situaci, což zvýšené prezidentské agilitě v minulosti vždy nahrávalo,“ zmiňuje Kopeček faktor, který by do budoucna mohl ještě vnímání Pavla změnit.

„Vyslovené zbytečný, až hloupý krok byl říkat hned v prvním roce funkce, že v příštím volebním období nebude obhajovat funkci. Nechápu, co ho k tomu vedlo. Působí to, jako by ho dělat prezidenta ani nebavilo,“ nelíbí se Pavlovi soupeři z prezidentských voleb Karlu Divišovi. Jeho pohled na hlavu státu je dvojitý.

„Konečně máme slušného a reprezentativního prezidenta, který je ve světě uznávaný, nejen v Moskvě nebo Pekingu,“ říká v narážce na Zemana. Zároveň mu ale vadí, že hlava státu ve svém novoročním projevu uvedla, že má Česko přijmout euro. Podobně jako politologové je pak rozpačitý z fungování Pavlova okolí, v němž se událo několik osobních sporů a změn. Ty vyvrcholily odchodem většiny lidí z Pavlova volebního týmu, včetně klíčových postav, jako byli fundraiser Tomáš Richter, mluvčí Markéta Řeháková nebo šéfka kabinetu Linda Jozwiak Kopecká. Nakonec však z Hradu musela odejít i kancléřka Jana Vohralíková, která podle některých hradních zdrojů zmíněnou trojici „vypudila“.

■ Železniční doprava

Konec po půl století. ČD se chystají na vyřazení „tornád“

Jan Beránek
j.beranek@hn.cz

České dráhy chystají na jaro konec dalšího svého klasického typu vozidla. Elektrické „pantáky“ řady 460 teď najíždějí poslední kilometr na střední a východní Moravě. Končí ze dvou důvodů: pokračující dodávky nových jednotek ze Škody Transportation a blížící se povinnost mít další vlakový zabezpečovač ETCS. Ten má být na koridorech povinný od ledna 2025 – a vynutí si rušení hlavně starších elektrických vozidel.

Při pohledu na nádraží v Přerově nebo Hranicích tu změnu ještě zpozoruje málokdo, poslední dny se tu stále střídá hned pět starých vlaků. Brzy se to má změnit. Původně dráhy počítaly s koncem jejich provozu v březnu, zřejmě ale dostanou ještě pár měsíců navíc. „Počítáme s koncem v dubnu nebo květnu,“ řekl HN náměstek generálního ředitele ČD

Jiří Jeřeta. „Zřejmě se potom usku-

teční i nějaká rozlučka, přece jen to byl významný typ,“ dodal. Jejich hranaté tvary jsou notoricky známé hlavně v průmyslových aglomeracích: desítky let byly neodmyslitelnou kulisou od Chomutova po Děčín a v okolí Ostravy. Sesterská řada 560, která dojezdila předloni, navíc skoro 50 let dominovala v okolí Brna. Někde jim říkali prostě „pantáky“, jinde měly přezdívku „tornáda“. Naopak Pražanům mnoho neříkají, jezdily sem jen krátce na přelomu 80. a 90. let. Zřejmě i proto není kolem jejich konce zdaleka takový rozruch, jako když v roce 2018 končily o něco starší jednotky řady 451, známé taky jako „pantáky“ nebo nověji a pro odlišení jako „žabotlamy“.

Také tornáda ve svých tradičních baštách už skončila. Poslední, záložní soupravu odstavili v Bohumíně na konci roku 2023.

Teď zbývá už jen poslední útočiště – tratě z Přerova do Olomouce a do Vsetína. Denně jich oficiálně po-

Poslední soupravy Tornáda zůstávají v provozu hlavně v okolí Přerova. Jednotky ze 70. let přitom technicky zaostávaly už při svém uvedení. Foto: HN - Jan Beránek

trebují ještě pět, ale v oběhu už se objevují i nové jednotky řady 640. Byť mají trochu zpoždění v dodávkách. „Teď jich chodí celkem dost, takže ten jarní termín pro konec provozu je reálný,“ řekl Jeřeta. Podle fanouškov-

ského systému na sledování oběhu vozidel bylo v poslední době provozuschopných ještě minimálně sedm starých vlaků.

Jednotky řady 460 jsou vlastně jeden z posledních relikvů 70. let

na české železnici. V provozu zažily minimum úprav, některé dodnes jezdí se sedadly z červené koženky, původní je obložení interiéru nebo toalety. Taky je to ale památník socialistické ekonomiky: ve své době už technicky zaostávaly a výroba skončila po prvních sériích. Některé zúčastněné továrny tehdy upřednostnily zbrojní výrobu. A elektrické jednotky pro příměstské vlaky bylo potom až do konce 90. let problém v Česku vůbec vyrábět.

21. století je v tom úplně opačný extrém a příměstské vlaky se v zemi skoro kompletně obměnily. Český železniční průmysl i díky tomu výrazně roste, loni utržil 130 miliard a dominantní výrobce elektrických jednotek Škoda Transportation v zemi zaměstnává asi 7000 lidí. „Myslím, že ty tržby dost ovlivňují modernizační programy v EU, díky kterým ta obměna vozidel probíhá,“ řekl člen předsednictva Asociace českého železničního průmyslu Jakub Weimann.

■ Nelegální migrace

Podpora plánu vozit migranty mimo EU v Německu roste

Ondřej Houska
ondrej.houska@hn.cz

Ohledně migrace Němci v posledních letech řeší především to, jak ji omezit. A jak ze země dostat ty běžence, kteří neuspěli s žádostí o azyl, a jsou tedy nikoliv skutečnými uprchlíky, ale ekonomickými migranty. Roste přitom podpora návrhu, aby Německo žádosti o ochranu neposuzovalo na svém území, ale mimo Evropu. V tom by se Němci chtěli inspirovat u Itálií.

Německá centrální vláda by měla urychleně uzavřít dohody například se zeměmi v Africe, které by jí umožnily přemístit žadatele o azyl právě tam. Jednomyslně k tomu vyzvali představitelé vlád jednotlivých německých spolkových zemí. Po kancléři Olafu Scholzovi chtějí, aby jim výsledek představil do 20. června.

Německá vláda už před časem uvedla, že možnost vozit migranty mimo Evropu podporuje a teď zkoumá, jestli je to možné po právní stránce a jestli se najdou třetí země, které by k tomu byly ochotné. „Teď je nutné to vše uskutečnit v praxi,“ prohlásil hesenský premiér Boris Rhein, který předsedá pravidelným shromážděním předsedů jednotlivých spolkových zemí.

Němci, stejně jako třeba Dánové, mluvili o možnosti posuzovat žádosti o azyl mimo své území už v minulých letech. Nepodařilo se jim ale najít žádný stát, který by k tomu byl ochotný.

Už téměř před šesti lety se lídři zemí EU včetně tehdejšího českého premiéra Andreje Babiše (ANO) přesně na takovém modelu dohodli – chtěli uzavřít úmluvy se státy Afriky či Blízkého východu o tom, že by migranty zachráněné na moři odváželi tam. Ani v tomto případě se ale nakonec nenašel žádný stát, který by chtěl tato centra pro běžence na svém území hostit.

Loni na podzim se ale takovou úmluvu podařilo uzavřít Itálii – s Albánií. Italové na jejím území vybudují dva speciální tábory, do kterých budou moci poslat 36 tisíc žadatelů o azyl ročně.

Řím si od toho slibuje následující – pokud by nelegální migranti skončili v Albánii, a nikoliv v Itálii, mělo by to výrazně snížit jejich motivaci vydat se na plavbu přes Středozemní moře do Evropy. Řada z těchto lidí do Itálie připlouvá s cílem dostat se odtud v rámci volného pohybu v schengenském prostoru do Německa a dalších zemí západní nebo severní Evropy. Z hlídaných táborů v Albánii by to bylo mnohem složitější.

Tuto dohodu kritizovali někteří albánští politici i zástupci nevládních organizací. Albánský parlament ji ale schválil a tamní ústavní soud rozhodl, že je v souladu s platnými předpisy.

Na základě této dohody umožní Itálie příchod na své území z albánských táborů jen skutečným uprchlíkům, tedy těm, kterým sama udělí azyl. To je rozdíl oproti obdobné dohodě Velké Británie s Rwandou – Britové z táborů, které vybudují ve Rwandě, nechtějí vzít na své území vůbec nikoho. Britský Nejvyšší soud dohodu označil za protiprávní a vláda ji následně přepracovala. Nyní ji projednává britský parlament.

Premiéři jednotlivých spolkových zemí se s centrální německou vládou v listopadu dohodli na tom, že možnost posuzování žádostí o azyl mimo Evropskou unii prozkoumá. Podle opozičního konzervativního bloku CDU/CSU jí to ale trvá příliš dlouho. „Proti nelegální migraci je potřeba bez odkladu přijmout opatře-

~
Loni na podzim se takovou úmluvu podařilo uzavřít Itálii – s Albánií. Italové tam vybudují dva speciální tábory.

ni,“ prohlásil bavorský premiér Markus Söder (CSU). Představitelé vládních stran namítají, že už to dělají – příkladem je podle nich třeba to, že Německo označilo Gruzii a Moldavsko za bezpečné třetí země. Díky tomu je možné rychle vyhošťovat Gruzince a Moldavany, kteří v Německu žádají o azyl.

Právě vyhošťování patří mezi hlavní problémy imigrační politiky zemí Evropské unie. V průměru se jim podaří poslat ze svého území pryč jen zhruba pětinu lidí, kteří neuspějí

s žádostí o azyl. Důvodů je několik, například to, že státy, z nichž pocházejí, je odmítají přijímat zpět. „Musíme konečně začít ve velkém vyhošťovat,“ prohlásil na podzim německý kancléř Scholz. Kritizovali ho za to Zelení, kteří s jeho sociálními demokraty sedí ve vládě, i členové mládežnického křídla jeho vlastní strany.

Faktem ale je, že snadnější vyhošťování má velkou podporu ve společnosti. A je také zcela v souladu s platnými předpisy.

Inzerce

NEPORAZITELNÉ

Albert Čerstvá vejce M
30 ks, 1 ks = 3 Kč bez Aplikace /
2,50 Kč Aplikace

74⁹⁰
-45%
BEZ APLIKACE **89⁹⁰**
MAXIMÁLNĚ 2 bal./den

Česká chuť
Mouka
1 kg

14⁹⁰
-45%
BEZ APLIKACE **19⁹⁰**
MAXIMÁLNĚ 4 ks/den

Vepřová pečeně bez kostí - v celku chlazená, 1 kg

94⁵⁰
-58%
229,-

Ferrero Rocher
200 g, 100 g = 54,95 Kč bez Aplikace / 49,95 Kč Aplikace

99⁹⁰
-28%
139,90
BEZ APLIKACE **109⁹⁰**

NEPORAZITELNÉ – produkty, jejichž cena byla nejnižší ve srovnání s cenou uvedenou v letáčích vybraných obchodních řetězců ke dni tisku letáku 28. 2. 2024. Nelze garantovat, že cena produktů označených jako **NEPORAZITELNÉ** zůstane nejnižší po celou dobu platnosti letáku. Více na www.albert.cz/neporazitelne. Ceny platí v prodejnách hypermarket Albert od 6. 3. do 12. 3. 2024 nebo do vyprodání zásob v jednotlivých prodejnách. Seznam všech prodejen na www.albert.cz.

■ Analýza

Najdi ženu. Opakované přešlapy politiků ukazují, že cesta k rovnosti je v Česku hrbolatá

Veronika Capáková, Kristýna Matějková
autori@hn.cz

S toji u sporáku a jednou rukou drží žena v pracovním kostýmku mobil, druhou dítě. Fotku s popiskem „Rodina a kariéra už nejsou tabu“ sdílela na začátku týdne vládní strana KDU-ČSL na sociálních sítích a ihned se za to na ni snesla vlna kritiky. Konkrétně za to, že snímek podporuje stereotypy, kdy na ženě visí péče o děti a domácnost, a navíc práce. Sami lidovečtí poslanci fotografii následně označili za nešťastnou a neuctivou k ženám, a proto ji strana smazala.

Podobných přešlapů je v Česku více. Ostatně v tomto týdnu vedle fotky lidovců negativně rezonoval i pojmenování 19 nových ulic v Praze 8. Všechny dostaly jméno po významných světových filozofech. „Považuji za velkou škodu, že si developer ani městská část nevzpomněli ani na jednu ženskou filozofku,“ kritizoval to pražský radní Adam Zábranský (Piráti). Nutno však podotknout, že stejný developer staví čtvrť na Smíchově, kde bude většina ulic nést jména po slavných ženách.

Pro situace, kdy se opomenou ženy, už se vžil lo posměšné označení „najdi ženu“. Do takové

kategorie se řadí třeba fotografie z jednání v Národní sportovní agentuře, kde se řešily peníze pro ženské národní týmy. Na ní bylo 14 mužů a pouze dvě ženy. „Pořád pro nás není úplně automatické přemýšlet tak, že je rovnost jedna ze základních hodnot, která je prospěšná pro celou společnost. A že je zkušenost žen opravdu důležitá,“ vysvětluje příčinu přešlapů Alena Křížková, vedoucí oddělení genderu a sociologie Sociologického ústavu při Akademii věd. Podle ní to není jen o výběru filozofů u jmen ulic, ale i například o složení odborných panelů, které mají něco komentovat a chybí v nich ženy.

Česko v rovnosti žen a mužů dlouhodobě v porovnání s dalšími evropskými zeměmi zůstává. Vyplyvá to z výsledků Indexu genderové rovnosti, jenž mapuje rovnost mezi pohlavími napříč státy Evropské unie a každý rok ho připravuje Evropský institut pro rovnost žen a mužů. V tomto žebříčku se za uplynulý rok umístilo Česko na 25. příčce z celkových 27 zemí EU – horší už je jen Maďarsko a Rumunsko. Velmi slabé je zejména v poměru žen a mužů v rozhodovacích pozicích. A to jak v politice, tak ve veřejných institucích nebo ve vedení firem.

Rozdíly jsou stále vidět i v odměňování. Ženy mají v průměru o 18 procent nižší mzdu než muži. „Je to taková hrbolatá cesta. Oproti předchozím rokům se to opět zvýšilo,“ popisuje Křížková. Rozdíl se totiž v posledních letech začal lehce narovnávat, a to zejména během pandemie, kdy zejména zdravotnické a sociální profese, kde je statisticky více žen, nesly větší zátěž a byly tak lépe odměňované.

Za účelem ilustrování rozdílů v odměňování žen a mužů vznikl také takzvaný equal pay day, který letos pro Česko připadl na 6. března. „Je to vypočítané tak, že kdyby muži začali pracovat od začátku roku poprvé až tento den, dostali by stejnou mzdu jako ženy. A ženy tedy v podstatě do středy pracovaly zadarmo,“ říká socioložka. Vlnu na tom podle ní má i celkový přístup Čechů, kteří mezi sebou zpravidla nejsou zvyklí mluvit o tom, kolik vydělávají.

Jednou z příčin, proč v průměru ženy dostávají méně, je zejména fakt, že častěji chodí na rodičovskou dovolenou. Na několik let vypadnou z pracovního trhu a návrat do práce se jim pak složitě kombinuje s péčí o dítě. České firmy totiž často nenabízí zkrácené úvazky.

Právě možnost pracovat bez pevné pracovní doby a nutnosti docházet pravidelně do zaměstnání je pro ženy na rodičovské dovolené klíčová. Vychází to i z průzkumu platformy

Mumdo a společnosti Deloitte. „České firmy to umožňují minimálně, přestože je to v řadě západních zemích běžný standard,“ říká spoluautorka výzkumu Andrea Hermanová. Přeplněné jsou i státní školky, které by se mohly o děti alespoň po část dne postarat. Podle posledního průzkumu agentury Manpower Group zvažuje 60 procent žen, že kvůli nedostatku časové flexibility letos odejde ze své pozice.

Nedostatek rovných příležitostí vnímá Jaroslava Rezlerová, šéfka Manpower Group, také v rámci zastoupení na vysokých manažerských pozicích, kde bylo podle údajů agentury v roce 2023 jen 13 procent žen. „I když jedna pětina námi oslovených firem tvrdí, že rovnost v jejich firmě již bylo dosaženo, a 29 procent věří, že jí dosáhnou do dvou let, tak realita je jiná,“ dodává. Jak ukazují data sociální sítě LinkedIn, problémem může být někdy i nedostatek sebevědomí. Ženy se statisticky celkově méně hlásí do seniornějších a vedoucích pozic. Důvodem často bývá, že mají pocit, že by musely splnit veškeré požadavky, které firma na pozici požaduje – naproti tomu muži se dle výzkumu hlásí, i jen pokud splňují okolo 60 procent parametrů.

Mimo odměňování se ale situace v Česku pomalu lepší. Do sněmovny se například v roce 2021 dostal rekordní počet žen. Tvoří čtvrtinu z 200 poslanců.

O porodech V roce 2019 si vysloužil kritiku veřejnosti snímek z Centra porodní asistence, na kterém řeší porody sedm mužů a mezi nimi není ani jedna žena.
Foto: facebookový profil Adama Vojtěcha

Lidovecká chyba Sami lidovečtí poslanci označili fotku, kterou dala jejich strana na sociálních sítích, za nešťastnou a neuctivou k ženám.
Foto: KDU-ČSL

Karlínské ulice Tento týden popudilo část lidí, že nové ulice v pražském Karlíně mají nést jména jen po mužích.
Foto: facebookový profil Martina Štěrbý

Peníze na sport Kritiku si v minulosti vyslechla i Národní sportovní agentura za fotku z jednání o finanční podpoře pro ženské národní týmy. A to kvůli převaze mužů na takové schůzce.
Foto: Národní sportovní agentura

BŘEZEN měsíc věrnosti

Slevy? Když už všichni prodávají za sezonní ceny? ANO!

Své zákazníky se snažíme potěšit nízkými cenami i na začátku sezony, tedy v době, kdy ostatní firmy už většinou nabízí zahradní vybavení za vyšší sezonní ceny. Proto jsme březen vyhlásili **MĚSÍCEM VĚRNOSTI**, a to znamená, že i teď v březnu nabízíme **VŠECHNO ZBOŽÍ** za překvapivě nízké ceny – **CENY V MĚSÍCI VĚRNOSTI**.

Tyto ceny jsou naším poděkováním a projevem vděčnosti našim zákazníkům za jejich věrnost, kterou nám po dobu už 33 let svými nákupy prokazují. Pořídit tak levně mohou například všechny **TRAKTORY, SEKAČKY, BAZÉNY, ELEKTROKOLA, PILY, NÁBYTEK, GRILY, VÍŘIVKY, AKU TECHNIKU, NÁŘADÍ**, prostě cokoli!

ROTAČNÍ SEKAČKY

(benzinové, elektrické, AKU)

Za Ceny v měsíci věrnosti všech 30 modelů

Benzinová s pojezdem MTF SP 42

Prodejní cena **11 110 Kč**
Cena v měsíci věrnosti **7 390 Kč**

41 cm | 1,9 kW | 60 l

- Výkonný agregát ST 120
- Centrální nastavení výšky sečení v 6 polohách
- Odolné šasi z prvotřídní oceli
- Optická signalizace zaplnění koše
- Odolná a robustní skid plate
  - Snadno složitelné madlo
  - Skvělá obratnost
  - Perfektní sběr trávy

NADZEMNÍ BAZÉNY AZURO

S MOŽNOSTÍ ČÁSTEČNÉHO NEBO ÚPLNÉHO ZAPUŠTĚNÍ

Za Ceny v měsíci věrnosti všech 35 modelů

(kruhové i oválné)

POSTAVÍTE SNADNO SAMI BĚHEM JEDINÉHO DNE

RYCHLE A LEVNĚ!
BEZ NUTNOSTI KOPÁNÍ, ŽÁDNÝ BETON!

5-7 ZÁRUKA 5-7 let
(dle zvoleného modelu)

Prodejní cena **6 750 Kč**
Cena v měsíci věrnosti **3 790 Kč**

Příklad ceny: **AZURO VARIO V1** (dekor sedý)

- Modelová řada bazénů s hloubkou až 1,20 m
- Silné a odolné stěny ze žárově zinkované oceli s vícevrstvou antikorozi úpravou
- Speciální vnitřní fólii volíte ze 4 variant s odlišnými vzory i tloušťkou materiálu
- Na výběr tři vnější dekory (dřevo, kámen, šedá)

ELEKTROKOLA MTF

S VOLITELNOU BATERIÍ

horská, krovová, městská, trekinková, skládací, dětská

od 15 190 Kč

Za Ceny v měsíci věrnosti všech 120 druhů

Ke KAŽDÉMU MODELU na výběr 2 až 5 typů baterií s kapacitou 8,8 Ah až 25 Ah a dojezdem až 200 km.

HORSKÉ MTF MOUNT 5.4 MAX DRIVE

• Středový motor Max Drive (80 Nm)

- Dojezd až 200 km
- Uzamykatelná odpružená vidlice SR Suntour (zdvih 100 mm)
- Na výběr 5 typů baterií 13 Ah–25 Ah
- Průměr kol 29", velikost rámu 19" a 21"
- Přehazovačka Shimano Altus, 9 rychlostí
- Hydraulické kotoučové brzdy Shimano BR-MT201
- Barevný LCD displej

DRTIČE A ŠTĚPKOVAČE

(elektrické, benzinové)

Za Ceny v měsíci věrnosti všechny 4 modely

Drtič PATRIOT PC 2500

- Příkon 2 500 W
- Max. průměr větví 40 mm
- Vysoce odolné nože ze speciální oceli
- Objem sběrného boxu 60 litrů
- Drť můžete využít jako kvalitní mulč

VERTIKUTÁTORY

(elektrické, benzinové, AKU)

Za Ceny v měsíci věrnosti všech 5 modelů

Vertikutátor MTF LSE 140 V

- Příkon 1 400 W, záběr 32 cm
- 2 vyměnitelné válce (16 nožů / 20 pružinek)
- Objem koše 30 litrů
- Velká kola pro snadnou manipulaci
- Nastavitelná hloubka vertikutace ve 4 polohách

SUBSTRÁTY, HNOJIVA, OSIVA a vše pro pěstování

Za Ceny v měsíci věrnosti všech více než 70 druhů

Prodejní cena **240 Kč** (70l)
Cena v měsíci věrnosti **155 Kč**

Zahradnický SUBSTRÁT UNIVERZAL

- Univerzálně použitelný substrát pro výsadbu a přesazování květin do truhlíků, pro mobilní zeleni či na výsadbu zeleniny, stromů a keřů

Prodejní cena **265 Kč** (70l)
Cena v měsíci věrnosti **189 Kč**

Zahradní RAŠELINA

- Vhodná k přípravě pěstebních substrátů a ke zlepšení vlastností zahradních půd

Prodejní cena **170 Kč** (40l)
Cena v měsíci věrnosti **119 Kč**

Substrát pro MUŠKÁTY

- Představuje skvělou volbu pro pěstování a přesazování muškátů a jiných balkonových rostlin

Prodejní cena **500 Kč** (10kg)
Cena v měsíci věrnosti **355 Kč**

Trávníkové hnojivo JARO-LÉTO

- Výborná volba pro jarní vydatné hnojení i přihnojování trávníků v průběhu roku

Prodejní cena **220 Kč** (3kg)
Cena v měsíci věrnosti **155 Kč**

Cererit UNIVERZAL HOBBY

- K základnímu hnojení a přihnojování rostlin na celé zahradě

E-SHOP

Nakupovat můžete i na www.mountfield.cz

otevřeno i v neděli

Mountfield

Jan Brož
jan.broz@hn.cz

Evropa musí být lídrem v jaderné energetice, říká francouzský ministr

Francouzské jádro nemá kvůli četným pochybením z minulosti dobrou pověst. Jak ale říká pro HN francouzský ministr průmyslu Roland Lescure, celé odvětví prošlo zásadní restrukturalizací a dnes chce stát v čele evropské jaderné renesance.

Francouzský ministr průmyslu Roland Lescure podle svých slov nikdy nedával rozhovor v pozoruhodnějších prostorách. Schůzka se uskutečnila v obřím, ovšem úplně prázdném sále Veletržního paláce. Právě tam totiž končila úterní návštěva francouzského prezidenta Emmanuela Macrona v Praze, kterého Lescure doprovázel. Pochvala prostor Národní galerie byla myšlena upřímně. Lescure instruoval svůj tým, aby pořídil fotografie pro potřeby sociálních sítí. A nezvykle upřímný byl při rozhovoru i u citlivých otázek jaderného tendru a četných problémů francouzské energetiky, na které jiní řečníci obvykle odpovídají předem naučenými fádními floskulemi.

Méně překvapivé je, že podle ministra jsou veškeré minulé chyby už překonány a do budoucna hledí s neskryvaným optimismem. Má k tomu důvod. Macron do Prahy přivezl nejen smlouvu na obohacování uranu pro Dukovany, ale především francouzskou vizi celoevropského jaderného průmyslu, který staví elektrárny jako na běžícím pásu a jehož jsou české firmy pevnou součástí.

Prezident Macron ve svém proslovu na Česko-francouzském jaderném fóru v Rudolfinu zmínil možnost financování jaderných projektů z evropských peněz. Je něco takového vůbec reálné?

Doufáme v to, protože jak zmiňoval prezident, jde o velký strategický projekt, ve kterém Francie i Česko vidí cestu pro urychlení zelené transformace, cestu tvorby pracovních míst, ale také cestu pro posílení suverenity a nezávislosti. Takže je to velmi důležité pro nás i pro českou vládu. Nedávno jsme se setkali s kolegou Jozefem (Sikelou, ministrem průmyslu a obchodu ČR) v Bruselu s dalšími členy nukleární aliance a rozhodli jsme, že začneme přemýšlet o tom, jak by mohla Evropa lépe financovat jaderné provozování, výrobu a investice.

Evropská investiční banka (EIB) jaderné investice v minulosti financovala. Dnes už to téměř nedělá, ale je to jedna z možností. Tou druhou jsou takzvané projekty společného zájmu (IPCEI). Cest, jak to udělat, je několik a státní pomocí, financováním skrze EIB, IPCEI nebo cokoliv jiného, je rozhodně třeba se zabývat.

Bude toho ale možné využít už pro připravovanou stavbu elektráren v Česku?

Česká vláda vede rozhovory s Evropskou komisí ohledně státní podpory, probíhá notifikace a čeká se na odpověď. Myslím, že to bude ještě chvíli trvat, ale to je obvyklé. Trvá to, i pokud na notifikaci čeká Francie. Jsem přesvědčen, že evropské instituce by měly být rychlejší

a efektivnější, pokud pracují na takto důležitých tématech. Ale posouvá se to a určitě jsem v tomto ohledu optimistou.

My ale stále nevíme, jak chce vlastně česká vláda výstavbu jaderných zdrojů financovat...

Není na mně, abych o tom mluvil. To se budete muset spojit s Jozefem a jeho týmem. Notifikace však běží.

To ano, ale je problém pro Francii a EDF coby účastníka jaderného tendru, že Česko stále nemá ohledně financování jasno?

Není. V jaderné energetice se ne bavíme o miliardách, ale desítkách a stovkách miliard eur. Stejně tak se ne bavíme o měsících, ale o letech. Můžeme mluvit dokonce o desítkách i stov-

Jsme přesvědčení, že jsme vybrali zatačku a dostali se na správnou cestu, a vybrat zatačku v jaderné energetice netrvá měsíce, ale roky.

kách let, celý časový rámec je v jádru úplně jiný než v jiných odvětvích. Jak jsem zmínil ve své řeči na Česko-francouzském jaderném fóru, před 50 lety zde i ve Francii lidé rozhodli o výstavbě jaderných elektráren. A díky těmto lidem a jejich rozhodnutí před 50 lety dnes máme v Česku i ve Francii výkonnou bezemisní energetiku. A to samé jako oni tehdy děláme my dnes. Budujeme budoucnost na dalších 50 let a to chvíli trvá.

Věřím, že EDF má pro vás skvělou nabídku, je to však právě Česko, kdo se bude muset rozhodnout. A věříme také, že za důležitými byznysovými vztahy se skrývá ještě strategičtější projekt, kterým je vybudování evropského jaderného průmyslu s francouzskými, českými i jinými firmami, které budou schopny stavět jaderné elektrárny po celé Evropě a možná i jinde.

EDF postavila fungující jaderné elektrárny v Číně, ve Finsku a staví je ve Velké Británii a společně můžeme vytvořit skutečný evropský průmyslový dodavatelský řetězec. Evropa je v současnosti lídrem ve výrobě letadel. Airbus jich prodává více než kdokoliv jiný. A my potřebujeme vybudovat to samé v jaderné energetice, protože – a znova to opakuji – jde

o důležitou součást zelené transformace, je to důležitá součást evropské suverenity a velmi důležitá součást naší nezávislosti.

Finská jaderná elektrárna Olkiluoto a britský Hinkley Point nejsou ale zrovna vzorové projekty. Došlo nebo dochází tam ke zpoždění a prodražení. Dopadne to v Česku lépe, pokud EDF v tendru vyhraje?

Dopadne, a to z jednoho důvodu. V průběhu posledních pěti let jsme kompletně restrukturalizovali dodavatelský řetězec jaderné energetiky ve Francii. EDF se změnila, Areva se proměnila kompletně celá a také Framatome je dnes skvělá společnost. Vedle toho elektrárny, které jsou první svého druhu, jako je právě reaktor EPR ve Finsku, je vždy složitější postavit než ty, které přijdou teprve po nich. A upřímně, i tyto projekty jsou z technického hlediska dobré. Elektrárna v Číně funguje výborně, finská začala dodávat do sítě a brzy začne dodávat elektřinu i jedna elektrárna ve Francii.

Myslíte Flamanville, která má být letos dokončena po 17 letech stavby?

Ano, Flamanville. Hinkley Point ještě není hotový. Jsme si jisti, že se úspěšně dokončí, i když je pravda, že koordinace mezi jednotlivými členy dodavatelského řetězce trvala příliš dlouho. Ale to je za námi. Zásadně jsme upravili strukturu dodavatelského řetězce a EDF se díky novému šéfovi Lucu Rémontovi změnila. Dřívější projekty jsme dokončili pozdě a drahé, ale dodali jsme dobrý produkt.

Nyní musíme České republice dodat stejně dobrý produkt, vlastně podobný, ale stejně dobrý. A na to máme lépe organizovanou firmu a dodavatelský řetězec včetně zapojení českých firem, které se už podílí na stavbě Hinkley Pointu. Jsme tedy přesvědčeni, že jsme vybrali zatačku a dostali se na správnou cestu, a vybrat zatačku v jaderné energetice netrvá měsíce, ale roky.

Jak jste ale zmínil, ten produkt pro Česko nebude stejný. Bude podobný, ale menší. Nebude to reaktor EPR 1600 jako ve Finsku.

V příštích 20 letech budeme muset masivně zvýšit výrobu elektřiny v Evropě. Pomohou nám k tomu obnovitelné zdroje, které mají mnoho výhod. Jsou menší, lokálnější a mají méně nároků na síť. Ale jak známo, jsou nestabilní. Jaderné elektrárny jsou stabilní, prověřené a máme také možnost s nimi manévrovat. Zároveň jsou však velmi výkonné a potřebují robustní síť. Evropská infrastruktura včetně české je přitom přizpůsobena spíše blokům o výkonu 1200 megawattů. Potřebovali jsme tomu tedy uzpůsobit nabídku a přesně to EDF udělala a o kvalitě své nabídky je přesvědčena. A doufejme, že přesvědčí i české úřady a vládu.

Jaká je podle vás současná pozice EDF v českém tendru? Mají sice rozhodnout technické, finanční a bezpečnostní parametry, ale nelze ignorovat, že Francie je Česku geograficky i politicky mnohem blíže než Jižní Korea. Je to podle vás pro EDF výhodou?

Netuším. Myslím, že EDF má některé silné konkurenční výhody, které jsou ekonomické i technické. Reaktor EPR je velmi bezpečný koncept. Pokud bychom neměli dobrý produkt, tak na vítězství v tendru můžeme zapomenout. A tím správným produktem je právě i schopnost vybudovat dodavatelský řetězec včetně využití místních partnerů, a to včetně budoucí výstavby reaktorů EPR 1200 mimo Českou republiku. Máme samozřejmě i konkurenci, víme, jaká je, a víme, že i ona má své přednosti. Ale věřím, že máme velkou šanci.

Přejdeme kvám do Francie. I v Česku byl velkým tématem výpadek nemalé části francouzských reaktorů na vrcholu energetické krize. V jaké kondici je francouzská jaderná flotila dnes?

Je v provozu a všechno je za námi. Bylo to nešťastné, ale v posledních 40 letech byla EDF 39krát vývozcem elektřiny. A pouze jediný rok jsme elektřinu dováželi, protože jsme museli dočasně vypnout přes dvě desítky bloků. Ve Francii máme 56 reaktorů a obvykle běží 45 až 50 z nich, tentokrát jsme klesli pod třicet. Důvodem byla závada zvaná stress corrosion cracking. Jaderný dohled kvůli tomu nařídil odstavení dotčených reaktorů a důkladnější kontroly ostatních. Navíc to bylo po covidu a během pandemie bylo složitější dělat pravidelnou údržbu. Jakmile se však na závadu přišlo, jaderný dozor instruoval EDF k provedení komplexních kontrol, které zabraly zhruba rok. Ten rok byl pro EDF velmi náročný a jsem vděčný všem jejím zaměstnancům, že to za tuto dobu zvládli. Nyní však výroba z jádra roste a doufejme, že se brzy rozjede i Flamanville a vzroste ještě více.

A není zde riziko, že se problémy s korozi budou opakovat?

Bylo to opraveno a každá jaderná elektrárna ve Francii aktuálně prochází desetiletou kontrolou. Většina z nich je 50, 40 let stará a tyto desetileté kontroly dovolují, aby byly v provozu. Takže to je velmi silné znamení, že elektrárny jsou nejen bezpečné, ale velmi bezpečné. Problém je vyřešen a bylo to velké poučení.

Státní společnost Orano při návštěvě prezidenta Macrona v Praze podepsala smlouvu s ČEZ na obohacování uranu pro elektrárnu Dukovany. Francie má přitom v obohacování uranu velké ambice, chcete navýšit zpracovatelské kapacity a nahradit tak Rusko. Jaké máte v tomto odvětví konkrétní plány?

Cílem Orana je vyrábět obohacený uran a prodávat ho do světa. Zatím tak daleko nejsme, ale dostaneme se tam. Minulý podzim došlo k rozhodnutí navýšit kapacity pro obohacování uranu ve Francii tak, abychom byli schopni pokrýt potřebu západních států a možná i USA. V úterý podepsaná dohoda se týká pouze Dukovan, ale v budoucnu bychom měli být schopni zajistit obohacení uranu i pro jaderné elektrárny, které v Česku teprve vzniknou. Jak už jsem zmínil, jde o nezávislost.

Dodavatelem paliva pro Temelín se brzy stane francouzský Framatome. Ten však zároveň spolupracuje s ruským TVEL. Není to bezpečnostní riziko?

Není, protože Framatome palivo vyrábí v Německu. Je to srovnatelné s tím, jako kdyby využíval patent. Patent tedy patří TVEL, ale výrobcem je Framatome. Nebo třeba jako kdyby francouzský kuchař vařil podle ruského receptu. A naším cílem ale je, aby francouzský kuchař vařil podle francouzského receptu.

Podepsaná dohoda se týká pouze Dukovan, ale v budoucnu bychom měli být schopni zajistit obohacení uranu i pro elektrárny, které v Česku teprve vzniknou.

Roland Lescure. Francouzský ministr průmyslu tvrdí, že je třeba se začít vážně zabývat financováním jaderné energetiky z evropských peněz.

Foto: HN – Honza Mudra

Kdy se ve Francii rozejde výstavba prvních reaktorů v rámci nového jaderného programu, se kterým přišel prezident Macron?

V plánu je postavit šest nových bloků s možností postavit dalších osm. EDF je ve fázi dokončování předběžných studií. První dva bloky v Normandii by se měly začít stavět v roce 2027 a dokončeny by měly být v roce 2035.

To se časově kryje s plánovanou výstavbou v Česku. Vede se přitom intenzivní diskuse, zda v takovém případě bude k dispozici dostatek výrobních kapacit a pracovníků?

To je důležitá otázka, protože přesně tak to nefunguje. Není to, jako když si někdo staví dům a potřebuje instalatéra, kterého však zároveň potřebuje i soused, takže instalatéra nesežene. Tak to v jaderném průmyslu není. Čím více stavíte, tím více přitahujete lidí a tím více jich vzděláváte, protože ta práce je pro ně atraktivní. Funguje sériový efekt, a čím více stavíte, tím jste lepší a také levnější. Problém naopak vzniká, pokud málo reaktorů staví málo lidí, protože pak nedosáhnete na úspory z rozsahu.

Ale není to přece jenom o lidech, ale i o výrobních kapacitách. Závodů schopných vyrobit třeba turbínu není zase tolik.

To je pravda, ale posouváme se od průmyslu, který upadal, k průmyslu, který začíná růst. A jak jsem říkal, už jsme vybrali zatáčku na cestě k restrukturalizaci, dodavatelský průmysl se na zvýšenou poptávku připravuje a je dobře, že i Česká republika se zapojila včas. Stane se totiž jedním z lídrů, jedním z předních účastníků závodu, za kterými může vznikat fronta. Francie a Česko mohou vybudovat partnerství na pelotonu tohoto závodu, což bude velká konkurenční výhoda. Tím jsem si jistý.

Francie a jádro

■ Francie je po USA druhým největším výrobcem jaderné elektřiny na světě. Vděčí za to obří flotile 56 reaktorů spadajících pod státní společnost EDF. Tamní společnost Framatome vyrábí ovšem také palivo a díky společnosti Orano patří Francie mezi málo zemí, které disponují technologií na obohacování uranu a recyklaci paliva.

■ Přesto se o francouzském jádru nemluvílo v posledních letech zrovna v dobrém. Příčinou je několik ne úplně podařených projektů. Mezi takové patří třetí blok finské elektrárny Olkiluoto. Jeho stavitel Areva kvůli zpoždění a prodražení zkrachoval a nyní je součástí EDF. Areva mimo jiné nebyla příliš úspěšná ani v Česku, když předčasně vypadla z nakonec zrušeného tendru na dostavbu Temelína před deseti lety.

■ Značné zpoždění a růst nákladů doprovází i domácí elektrárnu Flamanville a v poslední době přicházejí obdobné zprávy i z elektrárny Hinkley Point, kterou EDF staví ve Velké Británii. Všechny tyto zdroje disponují reaktory nové generace EPR. Jsou však větší, než potřebuje Česko, a výstavba neprověřené „zmenšeniny“ může vést na stavbě ke komplikacím. Ten samý problém má však i konkurenční uchazeč, jihokorejská společnost KHNP.

■ Reportáž

Pěstování lanýžů počká, zimy jsme ještě neodepsali. V Krkonoších vyhlíží sních

Martin Biben

martin.biben@hn.cz

Mrholí a na třech sjezdovkách v krkonošském lyžařském areálu Černý Důl leží mezi zelenajícími se loukami poslední zbytky technického sněhu. Parkoviště pod lanovkami a vleky je stejně jako celé prostranství zcela prázdné. „Zimní sezona 2023/24 ukončena,“ hlásí prohlášením cedule u pokladen.

Lyžařská sezona letos v horském městysu poblíž Janských Lázní skončila po rekordně teplém a deštivém počasí už poslední únorovou neděli. Tedy o celý měsíc dříve, než je zde obvyklé. A je to znát i na místních ulicích. V úterý dopoledne je všude pusto, až před polednem se na náměstí objeví první skupina pěších turistů s trekkingovými holemi a pláštěnkami.

„Letos u nás napadla spousta sněhu jen těsně před Vánoci. Tři dny před Štědrým dnem bylo právě tady nejvíce srážek z Česka, 151 milimetrů. Ale pak začalo hned pršet,“ vzpomíná starostka Alena Purmová (místní sdružení Tři pilíře) na začátek právě končící zimy.

Bývalé hornické městečko, kde před válkou žili převážně Němci a těžilo se tu zlato, stříbro a železná ruda, o svátcích dokonce zápasilo s hrozcí povodní. Proudění vody ženoucí se podél místních komunikací se ale podařilo zvládnout. „Naštěstí se u nás voda nakonec v korytu Čisté udržela, ale pod námi v Rudníku už měli na Vánoce třetí stupeň povodňové aktivity,“ říká starostka v kanceláři úřadu, v jehož suterénu sídlí Muzeum podzemí Krkonoš.

Sních padal jen třikrát. A nevydržel

V městysu se zhruba 700 stálými obyvateli, který býval zvyklý na přivaly sněhu a neprůjezdné silnice, prý letos vydržela bílá pokrývka jen pár dní. „Letos jsme zažili jen tři krátké vlny sněžení. Na konci listopadu, pak před Vánoci a v lednu, kdy jsme dětem jen těsně stihli udělat lyžařský výcvik v Dolním Dvoře. Dojezdily, začalo pršet a od té doby už jen tálo,“ popisuje ředitelka místní základní školy Naděžda Bachtíková.

Mimořádná absence sněhu ovlivnila i režim ve škole. Místní děti jsou podle ředitelky zvyklé chodit v zimě například při tělocviku ven. „Užívají si sních, rádi se v něm válí, na zahradě dělají cestičky, tvoří koule, staví sněhuláky. Chodili jsme dřív i na běžky, na pekáče, takových dnů jsme ale letos spočítali na prstech jedné ruky,“ říká žena, která žije ve Vrchlabí a na škole v Černém Dole působí devátým rokem.

„I já tu ještě pamatuju zimy, že jsme byli do slova zahrnuti a abych mohla odjet domů, museli jsme hodinu odhazovat sních z parkoviště,“ vybavuje si. Smutně dodává, že děti kvůli teplu a dešti přišly i o tradiční oblíbené lyžařské závody. „Školy z vesnic v okolí měly mít ve středu 6. března jako každý rok závod v Janských Lázních. Letos byl ale samozřejmě zrušený.“

Ještě výrazněji teplé zimy posledních let dopadají na turistiku a lyžařský byznys. „Vím

od místních podnikatelů, že lidé si už neobjednávají pobyty dopředu, až na poslední chvíli podle vývoje počasí. Majitelé ubytovacích kapacit tak ještě v říjnu a v listopadu nemají žádné rezervace. Lidé navíc jezdí většinou už jen na prodloužené víkendy a více vyhledávají rekreace v Alpách,“ tlumočí starostka.

To potvrzuje majitelka penzionu Alois v samém centru střediska Eva Kafková: „Lidi letos téměř nepřišli. Od covidu se navíc klienti strašně změnil, už nejezdí na týden, ale jen na dva až čtyři dny a vzhledem k cenám vleků a lanovek už nechťejí ani všechny dny lyžovat. Stačí jim tři hodiny dopoledne a jen třeba dva či tři dny ze čtyř.“

Ceny v místním lyžařském areálu považuje za přehnané. Například dospělý tu koupil jed-

nodenní permanentku na kase za 970 korun, online o stovku levněji. „Vzhledem ke kvalitě a službám je to úplně mimo realitu. Vánoce se jezdilo jen na jedné sjezdovce, i potom bylo lyžování kvůli nedostatku sněhu omezené, ale stále platily plné ceny hlavní sezony,“ stěžuje si. A podobných hlasů je tu možné slyšet více.

Lyžařský areál v Černém Dole je navíc orientovaný na jih a patří v Krkonoších mezi ty níže položené – vrchní stanice lanovky je v 820 metrech nad mořem. Spolu se skiareály v Peci pod Sněžkou a Janských Lázních ho provozuje společnost Mega Plus. Její jednatel Petr Hynek se i kvůli poloze areálu brání, že udržet sjezdovky v provozu je tu mimořádně nákladné: „Cena už nižší být nemůže. Lidé si neuvědomují, že jsme za posledních pět let měli jen dvě normální sezony. Jednu nám zrušil covid a dvě pak teplé zimy, letos navíc stále přšelo, což je pro nás nejhorší.“

Zlepšení přitom podle klimatologů v příštích letech očekávat nelze. „Domnívám se, že lyžařská střediska v našich podmínkách pod 1200 metrů jsou ztracená investice,“ řekl například nedávno v rozhovoru pro HN Miroslav Trnka z brněnského Ústavu výzkumu globální změny Akademie věd.

Stamiliony proti klimatu

Ředitel správy Krkonošského národního parku Robin Böhnisch zase s nadsázkou upozorňuje, že Černý Důl leží na vápencovém podloží. To by svědčilo například dubům nebo habrům, pod kterými se daří pomalu se v Česku rozšiřujícímu a lukrativnímu pěstování lanýžů. „Kdyby je ve spolupráci s námi zasadili, tak by to mož-

se to podařilo, tak bychom tím zajistili areálu stabilitu,“ uvedl Hynek.

O tom, že by ustupovali od lákání hostů na zimu, nemůže být řeč ani v samotném městysu. „Máme specializaci na rodiny s dětmi a už několik let je pro nás letní sezona lepší než zimní, je delší a nejsou tak strašné náklady na energie. Ale naše zimní hory budou mít dál co nabídnout. I v Itálii se hodně zdražilo. Budoucnost je ale asi opravdu v kratších pobytech,“ míní podnikatelka Kafková.

Dál se tak rozrůstají bloky plné apartmánů. Například Residence Aurum v centru, na příjezdu od Janských Lázní se rozšiřuje i další Residence Černý Důl. „Požadavky na rekreační objekty apartmánového typu od developerů i přes teplé zimy stále přibývají,“ říká starostka. Připomíná ale, že pro městys znamenají podobné komplexy spíše jen přítěž.

Zájem o převážně investiční byty mohl povzbudit zatím odložený záměr vybudovat v Černém Dole osmnáctijamkové golfové hřiště. Nyní jsou ale apartmány po většinu sezony prázdné. Majitelé pro ně jen stěží hledají kvůli nedostupnosti například úklidových služeb i teplým zimám nájemce. A sami je využívají jen po několik dní do roka. „Do obecní kasy nám to nic nepřináší. Každá výstavba přitom přináší dopravní zátěž, nároky na infrastrukturu, opravy. Navíc nám nestačí vodovodní síť, máme velké ztráty. Hledáme proto nové zdroje vody, té povrchové z potoka ubývá a bývá v případech extrémních srážek znečištěná. Noví stavebníci tak získají stavební povolení, jen když si hledají vlastní zdroje vody,“ vysvětluje starostka.

Expertům navzdory Pomohou stamilionové investice zachránit lyžování? V Černém Dole v to věří. Chystají se rozšířit zasněžování, dál tu rostou apartmány. Klimatologové jsou ale skeptičtí. **Foto: HN - Jiří Benda**

~
V městysu, který býval zvyklý na přivaly sněhu a neprůjezdné silnice, prý letos vydržela bílá pokrývka jen pár dní.

ná bylo do budoucna ekonomicky zajímavé, asi časem i více než lyžařské středisko. Plantáž by ale samozřejmě musela být oplocená, jinak by je sežrala divoká prasata,“ říká s úsměvem.

Vzdávat podnikání v Černém Dole ale provozovatel lyžařského areálu v žádném případě nechce. Plánuje naopak zhruba za 100 milionů korun vybudování retenční vodní nádrže, díky které by měl k dispozici více vody. Zvýšil by tak na čtyřnásobek množství technického sněhu, který může během mrazových dní vyrábět. „Rádi bychom měli nádrž do pěti let. Kdyby

Ta se vyjádřila i k napůl vážně míněnému návrhu na pěstování lanýžů. „Přizpůsobit se přírodě asi budeme muset, nelámat věci přes koleno. Jenže my svoje lesy prakticky nemáme, jsou prodané. Plánujeme spíše, jestli budou peníze a pomoc od státu, výstavbu bytových domů s byty k pronájmu, abychom sem přilákali nějaké stále obyvatelé. To je pro nás klíčový úkol, protože nás stále ubývá,“ poznamenala Purmová a připomněla, že například v roce 1930 žilo v horském městysu 1100 obyvatel.

■ Média

Další důležitá Soukupova firma má ochranu před věřiteli, dluží přes 600 milionů

Pavel P. Novotný
pavel.novotny@hn.cz

Problémy mediální skupiny Jaromíra Soukupa Empresa Media se začínají vybarvovat v pestřejších detailech. Snaha o záchranu její části totiž vede k tomu, že Soukup společně s pohledávkovým specialistou Janem Čermákem, který mu od loňského roku s restructuralizační pomáhá, žádají soudy o ochranu před věřiteli, tzv. moratoria. Soudy ale musí předložit skutečných stav firem.

Před několika dny tak soud povolil moratorium TV Barrandov, kde její majitelé přiznali soudu dluhy přes 900 milionů korun. Teď přišla na řadu důležitá servisní společnost, která svým věřitelům dluží 607 milionů korun.

Jde o společnost Media Master, někdejší ARBOMedia, která historicky obchodovala s reklamou třeba pro Českou televizi.

Tu od německého vlastníka v roce 2009 získal miliardář Tomáš Chreněk, který zároveň ovládl také Barran-

dov. Později firma přešla pod Soukupa, stejně jako televize.

Firma o pěti zaměstnancích s loňským obrátem 250 milionů korun je výhradním obchodníkem s reklamním prostorem na TV Barrandov, se kterou podle dokumentu tak tvoří koncern.

„V zásadě jde o společnost, která poskytuje služby mediálního agenta v rámci skupiny, a to nejenom pro TV Barrandov,“ upřesňuje Jan Čermák.

Její činnost ale paralyzovala exekuce, kterou na ni uvalila mediální skupina Knowlimits. Té Soukupovy firmy dluží přes 70 milionů, o které ale obě strany vedou spory. I proto je pro Čermáka a spol. moratorium důležitou ochranou, která jim dá na tři měsíce klid na práci. Vymáhání pohledávek exekucí se totiž v tomto režimu zastavuje. Nejpозději po skončení lhůty chtějí představitelé firmy předložit věřitelům návrh na reorganizaci.

„Media Master je s Empresou těsně spojená, zejména s TV Barrandov, protože přes ni prochází většina příjmů z prodeje reklamy. Moratorium výrazně usnadňuje toky peněz a tím

celý provoz a dává klid na přípravu restrukturalizace obou entit,“ říká k tomu Čermák.

Čermák a jeho spojenci, kteří v případu operují, i zde kontrolují většinou pohledávek. Z 607 milionů drží 313 milionů obchodník s pohledávkami s historickými vazbami na J&T Gomanold. Vlastnicky spřízněná mediální agentura Médea má pohledávku v nominální hodnotě 154 milionů korun. Televizi Barrandov, respektive společnost Barrandov Televizní studio, Media Master dluží 32 milionů. Čermákova společnost Enreda pak drží pohledávku půl milionu korun.

Moderátor a dosavadní majitel a šéf skupiny Empresa Jaromír Soukup také patří k věřitelům společnosti. Jeho účetní společnost Jaromír Soukup Consulting firma Media Master dluží zhruba milion korun. Za účetní a daňové služby Soukup firmě fakturoval kolem 90 tisíc měsíčně.

Provázanost s ostatními firmami ze skupiny Empresa pak jen dokládají také pohledávky, které firma eviduje. Například společnost Empresa Media jí dluží 144 milionů korun, TV

Barrandov 3,7 milionu a agentura Médea dokonce 147 milionů korun. Soukupův JSF Holding jí dluží přes pět milionů.

Čermák dává od začátku najevo, že klíčová je pro něj zejména záchrana televize. I proto je pro něj důležité udržet při životě, alespoň zatím, také Media Master.

Někdejší jedničku mezi tuzemskými mediálními agenturami, společnost Médea, zřejmě Čermák zachraňovat nehodlá. Médea aktuálně čelí návrhu na insolventci a prohlášení konkurzu. Tu sice soud z formálních důvodů před několika dny odmítl, avšak proti jeho verdiktu se navrhol, mediální společnosti Tiscali, odvolal.

Množí se také zprávy o rostoucích sporech mezi Soukupem a Čermákem. Podle informací HN z útroh TV Barrandov Soukup na tento čtvrtek svolal velkou schůzku se zaměstnanci, kde jim měl oznámit dohodu, podle které nadále zůstane generálním ředitelem TV Barrandov. Tuto schůzku ale Čermák nechal zrušit a nově se oba muži údajně dohodli na společné prezentaci před zaměstnanci příš-

tí týden. Jaké bude její vyznění, ale není zřejmé. Podle některých zdrojů HN z trhu přítomnost Soukupa ve vedení mediálních firem Čermákoví a spol. komplikuje vyjednávání s věřiteli, kteří pro možné budoucí řešení budou muset oželet velkou část svých pohledávek.

„Ohledně moratoria a cesty k ozdravení Media Masteru máme shodu. Veškerou přípravu obstaral náš právní tým za úzké spolupráce s ekonomickým oddělením skupiny TV Barrandov. A co se budoucí role týká, hledáme cestu k celkovému řešení,“ říká neurčitě Čermák, který v byznysu tradičně operuje po boku brněnského fondu IFIS.

„Máme shodu,“ uvedl stručně na otázku na možné spory mezi ním a Čermákem také Soukup.

I tak je zřejmé, že konec spolupráce obou byznysmenů se blíží. Problém je, že Soukup není zvyklý odcházet jako poražený. Aktuálně se tak podle všeho hledá mírová cesta jejich byznysového rozchodu. To ale v současném stavu firem a se znalostí mentality obou mužů nebude vůbec snadné.

Inzerce

A SPOTLIGHT

SPOTLIGHT.CZ

4. 3. 2024

Jsou místa, kde se už blížíme k bodu zlomu. Poslední rok je extrém, varuje meteorolog

Celý rozhovor

5. 3. 2024

Havlíček nazval členy vlády „nebezpečnými extremisty“. Rajchl je vedle nich na hraně

Celý rozhovor

6. 3. 2024

Kvůli roli měsíc a půl skoro nejedl. „Extrém, ale potřeboval jsem to,“ říká Nedbal

Celý rozhovor

7. 3. 2024

„Šokovalo mě to.“ Sociolog popsal znepokojivý průřez v jednom z nejchudších krajů

Celý rozhovor

Celé rozhovory najdete na [Aktuálně.cz](https://www.aktuálně.cz) nebo v podcastových aplikacích

■ Reality

Nové kanceláře v Praze poptávají nejvíc technologické firmy. Do holešovického Port7 se chystá Shoptet

Martina Marečková
martina.mareckova@economia.cz

Tuzemskému start-upu Shoptet už jsou kanceláře v pražském Karlíně těsné. Stěhuje se do novostavby Port7 v Holešovicích, kde si největší poskytovatel e-commerce platformy v Česku pronajme téměř dvojnásobně více ploch. Svou velikostí se tento obchod řadí mezi pět největších nových nájemních smluv v Praze od poloviny loňského roku.

Shoptet si v projektu Port7 od developera Skanska Property pronajal 3500 metrů čtverečních kancelářských ploch. Mladou firmu zaujala komunitní atmosféra lokality s výhledem na Vltavu.

„Obecně největší nájemní aktivitu na Praze sledujeme u firem z oblasti IT, financí a podpůrných služeb,“ uvedla Jana Prokopová ze společnosti Skanska. Vedle Shoptetu jsou největšími nájemci v Port7 poskytovatel sdílených kanceláří Scott & Weber, pojišťovna Direct a společnost Mazars, poskytující daňové a auditorské poradenství. Do projektu Port7 přesídlí v létě z Karlína také společnost Economia, vydavatel HN.

V letech 2022 a 2023 v nových pronájmech jasně vedly technologické firmy s podílem 28 a 19 procent. Ukazují to data poradenské společnosti iO Partners, jež mají HN k dispozici.

A z technologického oboru je rovněž zatím nezveřejněný nájemce v administrativní budově PernerKa, kterou připravuje developer KKCG Real Estate v Karlíně. Podle informací HN se jedná o společnost Cleverance ze skupiny KKCG, jež se zavázala v budově obsadit 4700 metrů čtverečních, téměř polovinu prostor.

Z činžáku v Nuslích se do moderních kanceláří bude stěhovat také třeba technologický start-up NFCtron Pay. Firma si pronajala přes 2000 metrů čtverečních v budově Life Building C na Brumlovce. Většina firem, které v ní sídlí, jsou z IT, technologického nebo finančního oboru, uvedla poradenská společnost Savills, jež pronájem zprostředkovala.

Většina nájemců však větší kanceláře nepotřebuje, protože po covidu začala řada lidí pracovat alespoň částečně z domova. To platí i pro nadnárodní IT korporace jako Avast, DHL nebo Microsoft, které se při předjednání nájemních smluv části prostor zbavily. Firmy proto spíše uvolňují část kancelářských ploch do podnájmu, než aby se rozšiřovaly.

Formou podnájmu se podle odhadu poradců v Praze nabízí více než 70 tisíc metrů čtverečních kanceláří. Ty ocení firmy, které se chtějí stěhovat rychle, a navíc ušetřit. Jejich výhodou je fakt, že jsou alespoň částečně zařízené.

„Podnájmy mohou být velmi zajímavé z hlediska základního nájemného a dodatečných nákladů,“ řekl Petr Kareš, vedoucí oddělení zastupování nájemců v poradenské firmě iO Partners. Kanceláře jsou často plně vybavené a podle Kareše tak nevyžadují další investice do vnitřní vestavby. A u některých podnájmu vychází základní nájemné kolem 10 eur za metr čtvereční a měsíc. To je nejméně o pět eur méně, než kolik chtějí vlastníci moderních kanceláří v okrajových částech Prahy.

Port7. Administrativní komplex v pražských Holešovicích má nového nájemce.

Foto: Skanska Property

Podnájmy jsou vhodné například pro start-upy, které při rozjezdu nepotřebují velké a drahé prostory vázané dlouhou nájemní smlouvou.

Po téměř dvouleté pauze se v Praze začínají stavět nové administrativní budovy. Pozemní stavební práce začaly na zmíněném projektu PernerKa v Karlíně a ve velké stavenišť se už na jaře promění okolí smíchovského nádraží. Jde ale o výjimky, protože developeri tu mají na kancelářské prostory vesměs zaslíbené nájemce.

Časy, kdy se budovy pronajaly ještě před dokončením, jsou už ale pryč. Například projekt Visionary byl v době dokončení v dubnu 2018 už několik měsíců prakticky plně obsazený. Proti tomu Port7 ve stejné lokalitě od stejného developera Skanska Property je aktuálně, tedy rok po dokončení, pronajatý ze 63 procent. Oproti Visionary je ale Port7 o více než polovinu větší.

Volnou kapacitu má i menší komplex kancelářských budov Legatica

a Metalica v Praze 5, který konkurenční Penta Real Estate dokončila loni v létě. „Podíl dlouhodobě pronajatých ploch v projektu je přes 50 procent. Očekáváme, že obsazenost během letošního roku dramaticky navýšíme,“ uvedl Pavel Strellov, obchodní ředitel developera Penta Real Estate.

Poptávka po pražských kancelářích je sice omezená, ale protože se nestaví, míra neobsazenosti se na konci loňského roku mírně snížila na 7,2 procenta. Uvedlo to sdružení Prague Research Forum. Developeri tedy nemusí nájemcům nadbíhat. „Pobídky jsou víceméně stabilizované, pronajímatelé nabízejí zpravidla jeden měsíc rent-free při podpisu nájemní smlouvy,“ říká Jana Vlková z poradenské firmě Colliers. Na vnitřní vestavby pak firmy mohou z její zkušenosti vyjednat příspěvek kolem 200 eur za metr čtvereční.

Přehled největších nových pronájmů kanceláří v roce 2023

Projekt	Společnost	Pronajatá plocha (v m ²)	Odvětví
Via Una	Trinity bank	8100	Finance
Enterprise Office Center	Sandoz	5700	Farmacie
PernerKa	Cleverance*	4700	Technologie
Aviatica	Lego Production	4000	Průmysl
Block Karlín	Nonstop Consulting	3900	Podpůrné služby
Na Příkopě 14	Worklounge	3700	Flexibilní kanceláře
Port7 - Edinburgh	Shoptet	3500	Technologie

* podle informací HN

Zdroj: iO Partners, HN

■ Elektromobily

E-auta z Číny? Komise říká, že má důkazy o nefér praktikách

Ondřej Charvát
ondrej.charvat@hn.cz

Evropská komise (EK) tvrdí, že nasbírala důkazy o tom, že čínská vláda dotuje elektromobily tamních automobilek vyvážených do Evropy prostřednictvím přímého převodu peněz na jejich účty. Možnou vládní podporu už dříve šéfkyně EK Ursula von der Leyenová označila za křivení evropského trhu, které ohrožuje tamní tradiční výrobce. Svět je podle ní zaplaven levnými čínskými elektromobily kvůli nefér praktikám a Evropa s tím chce bojovat cly.

Komise je uprostřed vyšetřování, zda elektromobily vyráběné v Číně nedostávají nespravedlivé dotace. Šetření zahájila loni v říjnu. Jeho výsledek přitom může být předěl v tom,

jak bude vypadat trh s elektromobily v Evropě v následujících letech. Zesiluje na něj totiž expanze čínských automobilek, které cenově poráží klasické evropské výrobce. Podle EK se od října meziročně zvýšil dovoz čínských elektroaut do Evropy o 14 procent.

Pokud by dovoz pokračoval i nadále stejným tempem, mohly by se podle komise tradiční automobilky za nedlouho potýkat s poklesem prodejů a následným snížením výroby. To by mohlo „negativně ovlivnit zaměstnanost a celkovou produkci výrobců v unii“, uvedla komise.

I proto EK uvažuje, že by čínské elektromobily dovezené do Evropy podražila zpětně o navýšení cla, pokud na konci vyšetřování (letos v listopadu) potvrdí nefér praktiky čínské vlády. Ve čtvrtek zahájila jejich

celní registraci, na automobily dovezené od tohoto data by se tak vztahovalo retroaktivní clo. Nyní čínské elektromobily prodávají desetiprocentní clo. Podle agentury Reuters je možné, že Evropská unie zavede zvýšená prozatímní cla už v červenci.

Konkrétní důkazy o nefér praktikách ale EK kvůli probíhajícímu vy-

šetřování neodhalila. Obecně za ně považuje přímé převody finančních prostředků a potenciální přímé převody závazků a finančních prostředků, odpouštění daní a vládní dotázky zboží nebo služeb za nižší než přiměřené odměny.

Čínská obchodní komora při EU uvedla, že je krokem komise zklamána a že nárůst dovozu jen odráží rostoucí evropskou poptávku po čínských elektromobilech. Kroky Evropské komise už tak silně narušují křehké vztahy mezi Pekingem a Evropskou unií.

Jednou z pohnutek Evropské komise pro zvýšení cel podle oborového serveru Europe Autonews je obava, že její autoprůmysl není schopen čínským automobilkám v dlouhodobém výhledu konkurovat. Na evropský trh už proniká řada čínských vý-

robců včetně toho největšího, automobilky BYD. Právě od ní se očekává, že bude nejvíce konkurovat masovému výrobci, jako jsou koncerny Volkswagen a Stellantis.

BYD navíc na konci loňského roku oznámila, že postaví výrobní halu na elektromobily v Maďarsku. Tím chce jak zvýšit prodeje v Evropě, tak obejít cla na dovoz aut z Číny.

Prozatím ale musí auta do Evropy dovázet. Firma, do které před časem nasypal peníze i americký investor Warren Buffett, si pronajala obří lodě na přepravu aut do Evropy. Tu první vypravila v půlce ledna a na konci února úspěšně zakotvila v německém přístavu. Na evropské trhy tak zamířilo 5,5 tisíce nových elektroaut, která půjdou na trhy do Německa, Nizozemska a Skandinávie. A další lodě s kapacitou sedm tisíc aut budou přibývat.

~
Evropská komise uvažuje, že by čínské elektromobily dovezené do Evropy podražila zpětně o navýšení cla.

Čtvrté vydání!

Henry Kissinger: Umění diplomacie

V jedenácti kapitolách se Henry Kissinger z pohledu zkušeného politika-diplomata a historika zabývá klíčovými událostmi světových dějin, počínaje dobou kardinála Richelieua přes napoleonské války a velmocenskou rovnováhu 19. století až k dramátům století dvacátého. S důvěrnou obeznámeností dává Kissinger čtenáři nahlédnout do světa nejvyšší – především americké – politiky a přináší i osobní příběhy, které zažil při jednáních se světovými vůdci v roli ministra zahraničí.

Čtvrté vydání!

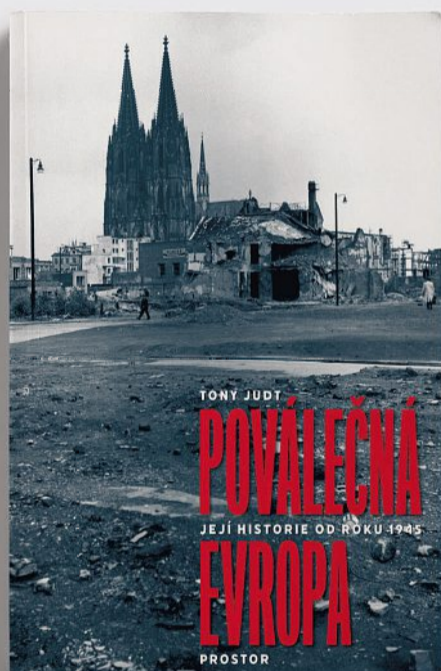
Dietrich Schwanitz: Vzdělanost

Naše vědění prochází v současnosti hlubokou proměnou a všeobecně je v západní kultuře již delší dobu pocítována krize vzdělávacího systému, případně úpadek klasického vzdělání. Kniha Dietricha Schwanitze se pokouší reagovat na tuto situaci a nově promyslet a stanovit, co je vlastně základem naší vzdělanosti. Encyklopedická práce vyšla od doby svého vzniku už ve více než třiceti vydáních a byla přeložena do řady cizích jazyků.

Nakladatelství založené v prosinci 1989

P R
O S T
O R

Dáváme kvalitním knihám prostor

Tony Judt: Poválečná Evropa

V roce 1945 byla Evropa na kolenou. Značnou část evropských zemí těžce postihlo válečné ničení, masové vraždění, letecké bombardování a rozvrat. Prakticky celá východní polovina kontinentu upadla pod sovětskou nadvládu a jednu totalitu tam nahradila druhá. *Poválečná Evropa*, vrcholné Judtovo dílo, podává hutný a celistvý obraz cesty, kterou Evropa od roku 1945 urazila. Vypráví příběh, jehož děj se odvíjel ve stínu minulé války.

Druhé vydání!

Tony Judt: Zapomenuté 20. století

Brilantní britský historik a specialista na moderní evropské dějiny shromáždil třidvacet esejí z let 1994–2006. Na pozoruhodné škále osobností, událostí a idejí Tony Judt podrobuje nemilosrdně kritice iluze, které se vynořily po konci studené války: že velké konflikty jsou bezpečně za námi a svět vstoupil do epochy míru a demokracie. Ukazuje, na co z historie 20. století zapomínáme a které její části byly z naší paměti vytěšněny.

■ Česko a Slovensko

Martin Ehl
martin.ehl@hn.cz

Rusové tleskají, ale přece to nemohl Fiala s Ficem udělat jinak

Česká vláda svým rozhodnutím zrušit společné zasedání vlád a tím pádem i styky na nejvyšší úrovni s vládou Slovenska otočila hodiny o více než čtvrtstoletí zpět. Tehdy se také zdálo, že se Česko a Slovensko vydaly na opačné strany geopolitického rozdělení světa: Praha na Západ, Bratislava na Východ.

Premiér Petr Fiala udělal správný krok, i když mu nejprve budou tleskat v Kremlu a jeho slovenský kolega Robert Fico ho svojí reakcí nebývale vyhroutil. Podívejme se na způsoby, jimiž se dá to, co se ve středu odpoledne a večer dělo, číst.

První je optika války na Ukrajině. Slovenská vláda hraje podle ruských not, a to od počátku svého mandátu. Fico v předvolební kampani používal proruskou rétoriku a dezinformace, takže nikdo nemůže být překvapený, že v tom pokračuje i v čele kabinetu.

V ostrém kontrastu k tomu česká vládní koalice se od prvních dnů války jednoznačně postavila na stranu Ruskem napadené země a opravdu bychom se neměli stydět říkat, že je v otázce pomoci a popichování větších a silnějších hráčů v Evropě lídrem. Česko jako první začalo dodávat těžkou techniku. Premiér Fiala se vydal do téměř obklíčeného Kyjeva (Fico se nedávno odvážil jen do Užhorodu). A teď dává česká diplomacie dohromady obří nákup munice. A jsou věci, o kterých se zřejmě teprve dozvíme – až budou odtajněné archivy.

Ten, kdo investoval tolik energie, úsilí, lidského a politického kapitálu do pomoci oběti agrese, má právo se rozhodnout, že si nesedne za jeden stůl s někým, kdo agresora podporuje, či přímo hraje roli trojského koně.

Pak je tu optika tradičních československých vztahů, na kterou se odvolává premiér Fico. Jednou musel – po skoro třiceti letech – přijít moment, kdy se narýsuje nějaká červená linie, která domnělou i skutečnou blízkost Čechů a Slováků oddělí. V Česku panují o Slováčích a o Slovensku mýty z dob federace, stejně jako si Slováci malují, že vždy mohou počítat s tím, že Česko se za ně politicky či společensky postaví, že se tu domluví a najdou práci. Pokud ale slovenská politická reprezentace nebude sdílet stejné hodnoty jako ta česká, je potřeba to jasně říci nahlas. Stejně tak ale je potřeba

ba nepřerušit se slovenskými představiteli kontakty úplně a vysvětlovat, vysvětlovat a vysvětlovat. Tu práci politikům a diplomatům nemůžeme závidět.

Po zveřejnění fotografie ze schůzky ministra zahraničí Juraje Blanára s ruským kolegou Sergejem Lavrovem pověstný pohár trpělivosti nejen Fialovy, ale i dalších lídrů koalice přetekl. Kromě jiného je nyní Visegrádská skupina definitivně odložena do mrazničky.

A pak je tu rovina širší, geopolitická. Česko-slovenský politický rozkol nepochybně vyhovuje Rusku. Kremel se snaží najít jakékoliv skulinky v jednotě Západu a z těchto skulinek se bude snažit dělat propasti. Tentokrát k tomu stačila jedna fotografie (a rozhodnutí premiéra Fica, že se jeho ministr může s Lavrovem potkat). V případě Německa jsme viděli ruskou informační operaci s nahrávkou důstojníků Luftwaffe diskutujícími dodávku střel Taurus, která splnila podobný účel. Jde pořad o jeden a ten samý princip.

Fialovo rozhodnutí je správné, protože – na rozdíl od německého kancléře – si uvědomuje, že jsme jako příslušecí kolektivní Západ ve válce s Ruskem. Respektive, Rusko vede válku s námi, ale my o tom pořad máme řadu pochybností.

Přes trochu hysterickou reakci některých slovenských médií a opozičních politiků je rozhodnutí ukázat Ficovi, že na řece Moravě je červená čára, krok, který může pročistit vzduch. Jen je otázka, zda to slovenského premiéra nenažene víc do náruče Viktora Orbána, s nímž si tak notoval při návštěvě exprezidenta Miloše Zemana v Praze minulý týden. V objetí ruského medvěda už Fico dávno je, i když neustále opakuje, že dělá „suverénní“ slovenskou politiku.

~
Pokud slovenská politická reprezentace nebude sdílet stejné hodnoty jako ta česká, je potřeba to jasně říci nahlas.

■ MDŽ

Petr Honzejek
petr.honzejek@hn.cz

Plat jako chlapi nečekejte, ale samozřejmě všechno nejlepší k Mezinárodnímu dni žen!

Asi jste všichni tu ujetou politickou reklamou viděli. Žena v manažerském kostýmku stojí v kuchyni u sporáku. V levé ruce drží dítě, v pravé ruce pak třímá telefon, do kterého udílí komusi byznysové pokyny. Slogan: Rodina a kariéra už nejsou tabu! Vaše KDU-ČSL. Dárek k Mezinárodnímu dni žen jaksepatří.

Bylo by ale laciné si z lidovců dělat legraci. Mysleli to jistě dobře, jen to dopadlo jako vždycky. Podstatnější je ale otázka, jestli náhodou touhle lidoveckou mentalitou netrpí celé Česko. Tedy jestli se o rovnoprávnosti a rovných šancích jen nemluví, ale nakonec to v praxi neskončí přinejlepším karikaturou.

Asi tušíte, že odpověď moc lichotivá nebude. Když se podíváme, jak si u nás stojí ženy na pracovním trhu, spatříme stav blízký mezinárodní ostudě. Rozdíl v příjmech mezi muži a ženami je u nás stále mezi šestnácti a dvaceti procenty. Patříme v tomto směru k nejhorším zemím EU. Počet žen ve vedoucích pozicích ve firmách se v Česku sice zvyšuje, ale pořad je na pouhých sedmnácti procentech. Lichotivá není ani nabídka částečných úvazků, které usnadňují ženám návrat ke kariéře po rodičovské dovolené. Využívá je jen desetina žen – průměr EU je skoro 30 procent.

Změní se to? Asi moc rychle ne, protože chlapi vládnou nejen ve firmách, ale i v politice. A vzhledem k tomu, že představa řady z nich o ženských právech a kariérah zhruba odpovídá v úvodu popsané reklamě lidovců, těžko se bude hledat k zajištění skutečné rovnoprávnosti, jak se roztomile říká, „politická vůle“.

Poctivě je ale třeba říci, že od dob socialismu, kdy patřilo k dobrému tónu se na MDŽ zlítk jako mužik a praštit doma manželku karafiátem, jsme se značně posunuli. Asi by už nikoho nenapadlo přát ženám to, co jim přál v 80. letech herec Radovan Lukavský: „Přál bych ženám, aby bylo pro ně snazší nakupování a shánění základních potřeb, aby jim zbyl čas na návštěvu kina nebo divadla.“

Nakoupit si muži už většinou umí sami. Takže budme přece jen optimisty. Zhruba do padesáti, sta let bychom možná mohli coby společnost zvládnout i ten zbytek.

■ Filozofie

Naši andělé a démoni aneb O tajemných strukturách dobra a zla

Tomáš Sedláček
autor@hn.cz

Kdysi jsem četl článek v The Economist o tom, že bytí andělé a démoni zejména tématem baroka, jsou právě v naší post-věřící době zobrazování (zejména andělé) podle všeho dokonce více než kdy předtím. Všude jsou nějakí andělé, většina z nich vypadá roztomile a neškodně. Tu je legie amorků lásky, plno jich je vidět zobrazených na ulici kolem Vánoc, naše knihy, naše filmy (horory jsou plné démonů), na internetu a na večírcích někteří lidé hledají andělské investory.

V anděly věří tři čtvrtiny Američanů. V Izraeli je to 45 procent a v zemích jako Británie, Kanada nebo Austrálie je to procent třicet. Mnohem více lidí než těch, kteří chodí do kostela. Největší socha anděla je jen několik desítek let stará, je postavena z 200 tun oceli, stojí v postindustriální Anglii a jmenuje se „Angel of the North“, anděl severu. A rok loňský byl zase rekordní, co se úspěchu a počtu „vymítacích“ filmů týče. Obecně stoupá počet hororů,

v roce 2008 jsme si jich natočili 548 a tento počet stoupal každý rok, až jsme se v roce 2020 dostali k číslu 758. Roste i poměr hororů vůči ostatním formám mediální zábavy.

Přes vánoční volno ponořil jsem se do této středověké disciplíny a řekl jsem si, že místo sledování dramát v produkci poněkud tematicky unavené současné kinematografie vydám se přímo ke zdroji. Andělologie a démonologie byly vrcholovými disciplínami baroka, hloubaly v ní nejlepší mozky té doby. A vypadá to, že v ně opravdu věřily a braly je vážně. Tak že bychom se do této představy – v rámci cvičení myslí a představitosti – též na chvíli ponořili?

Svět byl pro naše předky jen jakýmsi stínem, dopadem toho skutečného světa, světa duchovního. V této rovině se odehrávaly ty hlavní bitvy, války byly jen důsledkem práce duchovních entit. Struktura dobra a zla nebyla tak placatá, jak ji vnímáme dnes, obojí mělo svá pravidla, hierarchii, strukturu. Každý anděl či démon byl jiný, někteří z nich byli hodně hodní, někteří vtípní, ješitní, neochotní. Jedni měli lidstvo rádi více než druzí. Jak mezi anděly, tak mezi démony. Někteřím andělům i démonům

je vše skoro jedno, pohybují se úplně jinými doménami a lidé jsou jim ukradení. Jeden z andělů byl dokonce tak líný v rozhodování, že se při veliké válce andělů a démonů nedokázal z línosti postavit ani na jednu stranu. A tak byl svržen dolů spolu s demony. Protože otálet příliš dlouho mezi dobrem a zlem znamená, že si vás dříve nebo později obsadí strana zlá. Tato bytost se jmenovala Belphegor a stal se z něj jeden ze sedmi knížat pekla: kníže lenosti. V angličtině to zní lépe: Prince of Sloth. Dnes bychom řekli prokrastinace.

Takže i lenost či její pokušitelé jsou organizovaní, mají strukturu, řád a hierarchii. Občas si představují jejich porady – na kolik nesplněných úkolů si démoni lenosti dokážou troufnout.

Nerovným mezi nerovnými se pak stal Lucifer, původně vysoce postavený anděl, nejkrásnější ze všech, nositel světla. Ten stvoření člověka a umístění člověka nad anděly považoval za krok špatným směrem, a existuje-li, vyčítá to Bohu až do dnešních dnů. A nejen vyčítá. Chce dennodenně Bohu dokázat, že to dobrý nápad nebyl.

Proti stvoření člověka se vyjádřilo mnoho andělů, říká se, že až třetina. Proti byli například Pravdy a anděl Míru. Je riskantní a nerozumné, aby Bůh stvořil jemu milé bytosti, na kterých mu záleží, které jsou ovšem zároveň schopny jej ranit. Lidé jsou navíc prazvláštní „obojživelné entity“ žijící a produkující věci neviditelné a přitom živící se hmotou a bydlící v hmotě, v těle, které se potí a má různá srandovní omezení. Jsou to bytosti nerozhodné, měnící se, konstantně nedržící vlastní doporučení, chtějící neustále být šťastnými a dobrými, ale páchající samy na sobě neustále strašná zla a tak dále.

Mnoho andělů ale bylo pro, většina. Třeba anděl Lásky a anděl Spravedlnosti. A ti hrají o nás, za nás a zejména s námi. Tak ukažme, každý den, že nejsme špatným krokem ve Stvoření. A že jsme spasitelní. Vždyť přece: „Zem, která nemá své nebe, ztratila všechno i sebe, zarůstá pastvou jen pro oko. Proč jsi tak vzdálené, baroko?“

Autor je ekonom a lektor
Metropolitní univerzity v Praze

■ Investice

Roman Kalabiška
autori@hn.cz

Česko obrovsky investuje, přesto roste jen podprůměrným tempem

Investice jsou jedním z klíčových faktorů ovlivňujících hospodářský růst. A to jak investice soukromé, tak vládní. Česká republika patří v rámci EU k zemím, jež mají nejvyšší podíl obou typů investic na hrubém domácím produktu. Jenže ekonomický růst Česka této skutečnosti neodpovídá – dlouhodobě rosteme spíše průměrně. Proč se nám oproti většině států evropské sedmadvacitky nedaří pomocí investic nastartovat ekonomiku?

Česká republika se může pochlubit jedním z nejvyšších podílů veřejných i soukromých investic na hrubém domácím produktu v rámci zemí Evropské unie. V obou ukazatelích strčí do kapsy i takové země jako Německo, Rakousko nebo Dánsko. Veřejné investice jsou u nás v poměru k výkonu ekonomiky dokonce dvakrát vyšší než v Německu.

Hospodářský růst tomu ale neodpovídá. Jak vyplývá z naší aktuální studie, v letech 2010 až 2021 se český reálný hrubý domácí produkt (skutečná výkonnost hospodářství) zvýšil přibližně o 22 procent, německý asi o 15,5 procenta. České hospodářství se sice „zvedlo“ více než to německé, avšak nikoli dvojnásobně více, jak by naznačoval podíl veřejných investic. Mimo to, vyšší růst českého HDP také vyplývá z faktu, že patříme k méně vyspělým zemím EU. Při zainvestování stejného objemu prostředků bychom tak měli růst rychleji než vyspělejší země (kvůli vyšší mezní efektivitě kapitálu plynoucí z naší nižší vybavenosti kapitálem).

Pojďme se tedy podívat, o jaký druh investic se v rychle rostoucích ekonomikách jednalo. Státy, které se v poslední dekádě nacházely na čele růstového pelotonu, zároveň nejvíce

investovaly do dopravy, vzdělávání či zdravotnictví. Také Česko směřuje své vládní investice především do těchto oblastí, a to společně s ochranou životního prostředí, kam investujeme dokonce nejvíce z celé EU.

Právě investice do dopravní infrastruktury jsou ty, které nejvíce přímo podporují hospodářský růst a současně aktivizují i budoucí soukromé investiční projekty. Zejména u tranzitní země našeho typu je rozvinutá dopravní síť základem úspěchu. Nejde ale jen o kvantitu, nýbrž i o kvalitu. A zde už Česko pokulhá. Podle World Economic Forum patří české silnice k nejhorším v Evropě a za posledních několik let se situace lepší jen zanedbatelně. Například v Norsku, které mělo v roce 2010 stejný index kvality silnic a v uplynulé dekádě investovalo do dopravy téměř stejně jako my (ba dokonce trochu méně), se kvalita silnic oproti ČR zvyšuje trojnásobným tempem. V objemu vládních (veřejných) investic tedy Česko problém nemá. Zakopaný pes bude spíše

~
Zatímco podíl vládních investic na HDP se u nás od roku 1993 příliš nezměnil, podíl těch soukromých dlouhodobě klesá.

v jejich efektivitě, což je ale kategorie, kterou nelze jednoduše změřit.

Jak je to v případě investic soukromých? Zatímco podíl vládních investic na HDP se u nás od roku 1993 příliš nezměnil (oscilujeme kolem pěti procent), podíl investic soukromých dlouhodobě spíše klesá. Před rokem 2000 soukromý sektor v ČR investoval přibližně 27 procent HDP, od roku 2009 až do současnosti je to jen necelých 22 procent. Přesto je Česká republika v tomto ohledu v rámci EU stále výrazně nadprůměrná. Jenže ani to není zárukou nadprůměrně rychlého ekonomického růstu, a i v případě soukromých investic má Česko slabinu v podobě neschopnosti vygenerovat dostatečně vysokou přidanou hodnotu.

Možná i to je důvod, proč se vláda rozhodla založit novou státem stoprocentně vlastněnou akciovou společností SIRS (Státní investiční a rozvojová společnost). Jejím úkolem má být příprava lokalit pro realizaci velkých strategických zahraničních investic. Troufám si ale říci, že žádná státní společnost nepřiláká žádného strategického investora, pokud se u nás nevyřeší celá množina potíží, která nám v nastartování hospodářského růstu brání: nedobudovaná dopravní infrastruktura, málo efektivní vzdělávací systém, nepružný trh práce nebo těžkopádná veřejná správa. Ostatně strategické investice k nám v minulých třech dekádách mířily i bez podobných státních společností. Možná v nás tehdy viděli mnohem přívětivější zemi pro podnikání než dnes.

Autor je ekonomický analytik
Národní rozpočtové rady

■ Fotokomentář

Vláda a hnůj Prezident Agrární komory Jan Doležal a předseda Zemědělského svazu Martin Pýcha svolali ve čtvrtek před Úřad vlády desítky zemědělců s traktory a prohlásili tam, že kabinet nehájí jejich zájmy a tuzemské zemědělství se nachází v kritickém stavu. Jeden z agráriků pak na přilehlé tramvajové koleje vysypal kopy hnoje. Zemědělský sektor má rekordní zisky, vzkázal jim na dálku premiér Petr Fiala a dodal, že takovému „vydíraní“ jeho vláda ustupovat nebude. Protest odpoledne skončil, zemědělci odjeli na traktorech domů, muže, který vykydal hnůj na silnici, policisté zadrželi a hrozí mu postih za několik přestupků. Zdá se tedy, že celá akce proběhla zdárně, ovšem jen k malé spokojenosti všech zúčastněných. **Foto: ČTK/Vít Šimánek**

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

REDAKCE: 233 071 111
REDAKCE@HN.CZ
PŘEDPLATNÉ: 217 777 888
ADRESA:
PERNEROVA 673/47,
186 00 PRAHA 8

Vydává Economia, a.s.,
IČO 28191226

• **Šéfredaktor**
Hospodářských novin
Jaroslav Mašek

• **Zástupci šéfredaktora**
Milan Mikulka, Petr Honzejek,
Michaela Ryšavá

• **Manažer redakce**
Martin Denemark

• **Názory** Petr Honzejek

• **Analytik HN** Martin Ehl

• **Domáci** Michaela Ryšavá

• **Zahraničí** Tomáš Procházka

• **Ekonomika** Milan Mikulka

• **Víkend** Tomáš Procházka

• **Pročte** Gabriela Marešová

• **Vedoucí vizuálního oddělení** Matej Slávek

• **Zlom** Zdeněk Fried

• **Autor layoutu HN**

Jan Vyhnánek

• **E-MAILY:**

jmeno.prijmeni@hn.cz

• **PŘEDPLATNÉ**

tel.: 217 777 888,

predplatne@economia.cz

• **INZERCE:**

inzerce@economia.cz

• **MARKETING:**

Eva Došková,

eva.doskova@economia.cz

• **PŘÍJEM INZERCE**

tel.: 233 073 169

Hospodářské noviny používají

zpravodajství agentur

ČTK a Thomson Reuters.

Tiskne: Czech Print Center –

tiskárna Praha a Ostrava

Četnost vydání:

pondělí až pátek,

místo vydání Praha

Autorská práva vykonává

vydavatel. Jakékoli užití

části nebo celku, zejména

rozmnožování a šíření

jakýmkoli způsobem

(mechanickým nebo

elektronickým) i v jiném

než českém jazyce

bez písemného svolení

vydavatele je zakázáno

Jednotlivé složky HN jsou

samostatně neprodejné.

© 2024 Economia, a.s.

Ročník LXVIII

Nevyžádané příspěvky

se nevracejí

MK ČR E 4689

Audit nákladů: ABC ČR.

Hospodářské noviny

ISSN 0862-9587 (Print)

Hospodářské noviny

ISSN 2787-950X (Online)

Internet www.hn.cz

Vladimír Švela
vladimir.sevela@hn.cz

Víkend

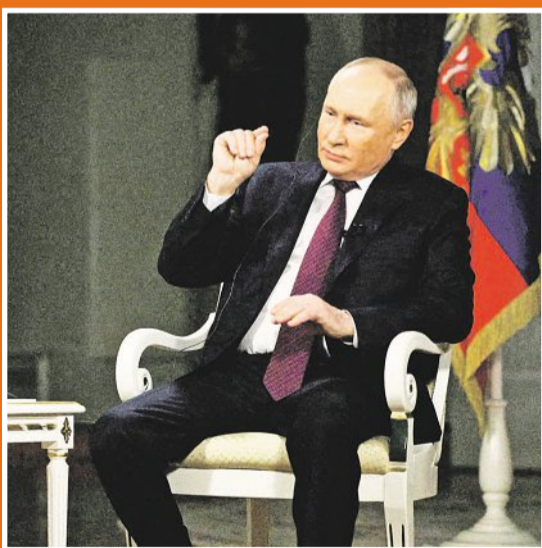
V

Každý potřebuje, aby mu někdo fandil.

Profesionální roztleskávač Cameron Hughes, kterého si najímají přední firmy či NHL, odzbrojuje i Čechy.

Strany 20–21

Opravdu Vladimír Putin jen lže?

Podle ruského prezidenta zavinili Poláci druhou světovou válku. To je absurdní nesmysl. Adolfu Hitlerovi ale pomohli. Na úkor Čechů.

Strana 24

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

Africké sny na českých trávnících

Před lety se do nich nevybíravě pouštěli rasisté nejen na stadionech a házeli po nich banány. Dnes v české první fotbalové lize i těch nižších hrají desítky Afričanů. Mnozí z nich jsou miláčky publika i klubů, které často touží dělat „obchod století“, jaký se povedl třeba s přestupem Abdallaha Simy z Tábora až na britské ostrovy.

To byl příběh, který se stane jednou za sto let. Všechno si tam sedlo, všechno se tam potkalo,“ vypráví Roman Nádvořník, trenér FC Sionu Tábořsko v útrokách stadionu tohoto druholigového fotbalového týmu. Má na mysli úspěch hubeného senegalského mladíka Abdallaha Simy, který na začátku roku 2020 přišel do tábořského klubu. Tým tehdy hrál pouze třetí ligu, ale na podzim už byl devatenáctiletý mladík hvězdou v té době nejlepšího tuzemského mužstva Slavia Praha. Svými góly ji úspěšně táhl Evropskou ligu a rok nato přestoupil do anglického Brightonu hrajícího Premier League. Tam se sice jeho strmá cesta vzhůru na chvíli zastavila – byl poslán do druholigového Stoke City –, nyní ale už dlouhonožný útočník zase střílí góly za slavný skotský Glasgow Rangers. V tamní nejvyšší soutěži jich dal v této sezoně deset, v Evropské lize tři.

Slavia talentovaného fotbalistu Simu před necelými čtyřmi lety koupila z Tábora za pouhé tři miliony korun, zhruba za rok ho prodala za více než osmdesátinásobek. Podíl z této částky připadl i tábořskému fotbalovému klubu, jenž juniora původně získal z akademie ve francouzském Evianu. FC Sion Tábořsko, který je dnes na třetím místě v české druhé lize a na jaře zabouje i o senzační postup do té nejvyšší, má dnes v týmu dva Afričany, Zambijce Ngosu Sunzua a Malijce Mamadoua Koného. Chtěli by jít cestou úspěšného předchůdce Simy? „On šel po svých stopách a já půjdu zase ve svých,“ usmívá se pětadvacetiletý Sunzu. Tohle příjmení je v Zambii pojem. Jeho starší bratr dal v roce 2012 vítěznou penaltu ve finálovém rozstřelu mistrovství Afriky proti Pobřeží slonoviny. Ngosuova trajektorie je ale zatím spíše opačná, do Tábora přišel v zimě z prvoligových Teplic, kde se rozhodli jeho služby postrádat. FC Tábořsko jej o zimní přestávce rádo přijalo, ovšem zbavilo se dvou jiných Afričanů, kteří slovy tamního ředitele Martina Vozábala „sportovně neuspěli“.

Nicméně třeba takový MFK Vyškov, který teď druhou ligu vede, má v kádru šest afrických fotbalistů. A v řadě prvoligových klubů představují Afričané velké opory. Ať už je to nige-

rijský obránce Igoh Ogbu ve Slavii, jeho krajan, útočník Victor Olatunji ve Spartě nebo liberijský obránce Sampson Dweh v Plzni. V české první a druhé lize hrají desítky zástupců nejchudšího kontinentu, další jimi prošli v minulosti.

Proč sis nekoupil zimní bundu?

Někdy ale stačí málo, aby se cesta fotbalového talentu ubírala jinam než k hvězdné budoucnosti. „I u Simy mohl být ten příběh úplně jiný, mnoho nechybělo. Ne všichni mu třeba v Táboře na začátku věřili,“ podotýká hráčský agent Daniel Smejkal, který vlastní agenturu IFM-M. Přímočarý nebyl ani úspěch jiné africké hvězdy v české lize – možná té zcela největší – Spartana Wilfrieda Bonyho, který později hrál dokonce za Manchester City, patřící k nejbohatším klubům planety.

Svalnatého Bonyho si v roce 2007 v jeho rodném Pobřeží slonoviny všiml anglický Liverpool, při jeho testech ale neuspěl a hráč v témže roce skončil v B týmu pražské Sparty. Rok nato už exceloval v áčku, jeden čas byl i nejlepším střelcem celé Evropské ligy. Sparta za něj v roce 2011 získala díky přestupu do nizozemského Vitesse Arnhemu 100 milionů korun, ještě větším přínosem pro zdejší fotbal ovšem možná bylo to, že Bonyho popularita pomohla kultivovat zdejší fotbalové prostředí. Vždyť ještě pár let předtím, v roce 1999 házeli někteří fandové pražské Sparty banány na zimbabwského fotbalistu Kennedyho Chihuriho, jednoho z prvních afrických hráčů v české lize, a pokřikovali na něj, že je šimpanz. Hráč kvůli tomu předčasně střídal a při rozhovoru po zápase mu tekly slzy. „Nevím, co na to mám odpovědět... Cítím se hrozně.“ Fotbalový svaz tehdy nezasáhl, trenér Petr Uličný hráče nepodpořil. „Že na Chigihovi řvali, že je šimpanz? Já jsem to neslyšel. Ale on je černý. Kdybychom přijeli do Afriky, taky by na nás řvali, že jsme bílí,“ citoval Uličného časopis Týden.

O dva roky později se podobných urážek vůči Chihurimu dopustili příznivci Brna, ale tehdy se už fotbalová asociace rozhodla rasistické projevy trestat a brněnskému klubu udělila pokutu 50 tisíc korun.

Dnes se něco podobného na českých stadionech až na výjimky možná i díky přísným trestům neděje. Navíc hráče černé pleti má či měla značná část týmů první ligy, mnohé z druhé a některé i z třetí, či dokonce čtvrté nejvyšší soutěže. „Moderní fotbal směřuje k stále větší rychlosti a fyzické náročnosti a fotbalista z Afriky díky své muskulatuře těmto požadavkům přirozeně vyhovuje,“ říká hráčský agent Pavel Zíka při rozhovoru v pražském hotelu Marriot. Jeho svěřencem je například urostlý, 191 centimetrů vysoký útočník Sparty Victor Olatunji, jenž vstřelil dva góly Slavii v nedávném čtvrtfinále tuzemského poháru.

„Pokud má skoro dva metry Evropan, působí někdy jako kolohnát a často mu chybí pružnost, kdežto kluci z Afriky bývají i s takovou výškou velice pohybliví,“ podotýká Zíka, jenž dříve zastupoval například brankáře Petra Čecha. Bývalý obchodní zástupce v Argentíně spoluvlastní mezinárodní agenturu SPOCS Global Sports, jejíž egyptský spolupracovník v této severoafrické zemi například objevil Mohameda Salaha, současnou hvězdu Liverpoolu.

Proč ani start fotbalovým bohem obdařených jedinců jako Olatunji, Sima či Bony nebývá v Česku raketový, vysvětlují fotbaloví odborníci tím, že afričtí hráči si na evropský fotbal musí nejdříve zvyknout a to může trvat řadu měsíců. „Fyzicky tam problém není, ale hráči, kteří přicházejí, nejsou dobře připraveni po taktické stránce, s taktikou se v Africe příliš nepracuje. Oni jsou výborní ve hře dopředu, jsou hraví, jenže v Evropě se samozřejmě dbá na to, že je potřeba taky bránit,“ podotýká tábořský trenér Nádvorník, který před necelými deseti lety ve zdejšímu klubu vedl například pozdější slavistickou oporu Ibrahima Traorého z Pobřeží slonoviny. Ten dal v roce 2019 rozhodující gól v osmifinále Evropské ligy proti FC Seville.

Hráčský agent Smejkal dodává, že mnozí afričtí fotbalisté potřebují po příchodu do Evropy třeba půlroční aklimatizaci, než se adaptují na zdejší podmínky. „Hlavně na počasí a jídlo. Někdy nemají představu, do čeho jdou, a jsou schopní v zimě vystoupit na Ruzyni z letadla v žabkách a bermudách. Jednou jsem už ztratil trpělivost a zeptal se toho kluka: Proč sis nekoupil aspoň zimní bundu? Bezelstně odpověděl, že u nich doma takový obchod neměli,“ vzpomíná Smejkal například na přílet ghanského hráče Emmanuela Antwiho, jenž nyní hraje za druholigovou Příbram. Agent vypráví, že z letiště s hráči často míří do nedalekého obchodního centra Šestka, kde nakoupí potřebné vybavení.

Hladoví po úspěchu

Každý rok vyráží Smejkal do Afriky, aby si tam vytipoval hráče, kteří by pak mohli udělat díru do světa, či alespoň do české ligy. Loni v listopadu se svým spolupracovníkem z firmy, bývalým reprezentantem Tomášem Ujfalušim, a slávistickými skauty vyjel do nigerijského Lagosu a Abuje. Místní fotbalové akademie pro ně uspořádaly turnaj mladých hráčů a agenti si vybírali ty nejlepší. „Tamní areály byly na dobré úrovni, hrálo se na umělé trávě, ale už jsem zažil podobné turnaje na hlině či na písku, hřiště samá díra a bez kabin,“ vzpomíná Smejkal třeba na cestu do Pobřeží slonoviny z roku 2020, kam tehdy vycestoval s Danielem Siganem, trenérem Hlinska, jež hraje divizi čili čtvrtou nejvyšší soutěž – a tehdy také sázelo na nadějně Afričany. Později však tento projekt opustilo, protože vízová pravidla pro hráče ze zemí mimo EU se zpřísnila a „papíry“ začali dostávat pouze fotbalisté, kteří míří do první a druhé ligy, jež mají profesionální status. V současnosti smí v jednom zápase v evropských ligách za jeden tým nastoupit maximálně pět hráčů s občanstvím mimo EU.

Zmíněný turnaj v Pobřeží slonoviny zakončil finálový zápas dvou nejlepších jedenáctek, z nichž si čeští skauti vybrali tři hráče, kteří jim herně padli nejméně do oka. Smejkal se Siganem do Afriky doprovázel tehdy špičkový obránce Slavie Ibrahim Traoré, který konkurz ve své vlasti domluvil. Jeho dřívější zápasy v Lize mistrů a Evropské lize v sešivaném dresu mohli jeho mladí krajané sledovat přes internet či satelit a mnozí se jistě viděli na jeho místě.

„Když hráči přijdou do Česka, je na nich vidět, jak jsou hladoví po úspěchu. Už to, že se dostali do Evropy, je pro ně vysvobození, ale chtějí se prosadit v lepším klubu, být slavní a mít i víc peněz, protože někteří posílají třeba dvě třetiny svého platu do Afriky, kde žijí několik rodin,“ vypráví tábořský trenér Nádvorník. Z jakých podmínek někteří hráči vyšli, poznal přímo i expert Daniel Smejkal, jenž líčí návštěvu u jednoho hráče, který se později prosadil v české lize. „Vyrůstal ve slumu. Neměli elektřinu, svítili si svíčkami. Na druhou stranu tam ale fungovala komunita, která si vypomáhala.“

Ovšem část hráčů, kteří přicházeli do Česka ještě před zdejší afričtí boomem, to neměla zpočátku jednoduché ani tady. V projektu Bez frází to popsal třeba Joel Kayamba. Vylíčil třeba, že v Hlinsku, kde v roce 2014 začínal svou evropskou anabázi v krajském přeboru, bydlel přímo

na stadionu v malé místnosti s gaučem. „Nic víc tam nebylo a já to neřešil. My Afričani tohle dokážeme, zatnout zuby a přežít i v nejtěžších podmínkách,“ zavzpomínal. Překvapilo ho, že hráči měli v šatně lednici s pivem a v den zápasu jedli klobásy, a předsevzal si, že se z páté nejvyšší soutěže musí co nejdříve dostat výš. Kvůli zranění však načas hrát fotbal nemohl a živil se jako šatnář v hudebním klubu v Pardubicích. Poté si jej vyhlédla prvoligová Příbram, přišel do ní za nástupní plat 10 tisíc korun měsíčně. Následně zamířil do mužstva Opavy, tam byl ale napaden na diskotéce a vážně zvažoval, že Česko opustí. Nakonec jej od slezského týmu koupila mistrovská Plzeň, za niž odehrál téměř 80 zápasů. Stal se nejvýnosnějším hráčem Opavy v historii klubu, který za něj podle médií získal 20 milionů korun. Nyní Kayamba působí v turecké lize.

Globalizace ve Vyškově

Strategie vyhledávání talentů v Africe jsou různé. Třeba firma SPOCS Global Sports, kde působí Pavel Zíka, podporuje přímo v Ghaně tamní fotbalovou akademii, jejíž nejlepší hráči působí v ghanské první lize v týmu s příznačným názvem Dreams. „Z něj se rekrutuje řada hráčů, které potom umísťujeme po Evropě. Patřil mezi ně Benjamin Tetteh, jenž hrál ve Spartě, nebo Cletus Nombil ze Zlína,“ líčí Zíka.

V posledních letech ale přichází řada afrických hráčů do Česka už z Evropy, nejčastěji z francouzských juniorských akademií – takže mnohdy mají i francouzský pas, čímž odpadají vízové procedury – nebo rovnou z evropských lig. Za to jsou tuzemští trenéři rádi, protože tito fotbalisté mají už taktické návyky a také se většinou šli se zdejšími podněbím.

To je i případ Vyškova. „V kabině se u nás mluví anglicky, ale na tréninku někdy i francouzsky, což obstarává asistent

Bob Kafka, který tento jazyk ovládá,“ vysvětluje Martin Chaloupecký, jednatel druholigového fotbalového klubu MFK Vyškov, v jehož kádru jasně převažují cizinci. Mezi nimi je šest Afričanů a tři další hráči tmavé pleti s občanstvím Francie a Nizozemska. Mužstvo je nyní na prvním místě tabulky, za sebou nechává Zbrojovku z nedalekého Brna i Duklu Praha a je kandidátem na postup do nejvyšší soutěže.

Vyškovský klub, hrající na stadionu v blízkých a kdysi prvoligových Drnovicích, se stal pozoruhodným úkazem už před sedmi lety. V té době se ještě nacházel v dolní polovině tabulky třetí ligy. Koupil jej ale kamerunský právník Kingsley Pungong, jenž do týmu začal pořizovat mladíky z Afriky, kde pro ně pořádal výběrová soustředění. Mnozí z nich se ale ve Vyškově ani nestačili představit, přestože byli zařazeni na soupisku, a majitel je obratem posouval do dalších klubů po Evropě, v USA nebo v Číně. „Jsme součástí globálního projektu, který obchoduje s hráči po celém světě. Momentálně máme na soupisce kolem třiceti cizinců,“ překvapil tehdy fotbalovou veřejnost v rozhovoru pro iSport jednatel Chaloupecký.

Řada afrických hráčů ale ve vyškovském klubu zůstala, svou hrou se tam výrazně předvedla, a někteří pak přestoupili i do první ligy. Například beninský obránce Mohamed Tijani, který hrál za Liberec i Viktorii Plzeň. Nebo liberijský stoper Sampson Dweh, jehož loni Vyškov poslal na hostování do Plzně, kde se stal jedním z nejvytíženějších hráčů.

Loni však kamerunský právník Pungong vyškovský klub prodal americké společnosti Blue Crow Sport Group, kterou vede bývalý baseballový manažer Jeff Luhnnow. Firma od společnosti Kingsleyho Pungonga převzala i jím dříve vlastněný tým třetí dubajské ligy a druholigové kluby v mexickém Cancúnu a ve španělském Leganes, který nyní vede svou

Žolík ze Senegalu Z FC Sion Táborsko zamířil talentovaný Abdallah Sima „do světa“. Prosadil se ve Slavii Praha a nyní i v Glasgow Rangers.

Foto: HN – Lukáš Bíba

soutěž podobně jako Vyškov. „Nový majitel neklade důraz na Afriku, ale na mezinárodní mix,“ přibližuje pozměněnou strategii Chalupčický a dodává, že kromě zmíněných cizinců klub angažoval i dalšího Nizozemce nebo reprezentanta Lotyšska. Na zápasy Vyškova chodí v průměru kolem tisíce diváků, což je na druhou ligu docela hodně, a jednatel klubu připouští, že důvodem vysoké návštěvnosti je z velké části atraktivní útočná hra, kterou předvádějí právě fotbalisté afrického původu.

Někdy se ale Vyškovští setkávají i s kritikou. Někteří regionální fotbaloví funkcionáři nebo fanoušci volají po tom, aby se Vyškov i další kluby zaměřily více na práci s mládeží ve vlastních oddílech. Podle Chalupčického ale „není kde brát“, alespoň pokud jde o Vyškov, protože zdejší junioři hrají nižší výkonnostní soutěže a na druhou ligu dospělých by nestačili.

Trenér Táborska Roman Nádvořník dodává, že mladí čeští fotbalisté navíc zdaleka nemají takovou motivaci uspět jako jejich afričtí vrstevníci. „Dnešní mládež má kolem sebe víc lákadel a možností dostat se do zahraničí než jenom přes sport. Ten je navíc řehole, ze školy běháte místo za zábavou na trénink a to se dnes jen málo náctiletým chce podstupovat,“ poznamenává padesátiletý Nádvořník.

Chci být lepší, než jsem byl včera

Vlastně nic jiného než „řeholi“ ve svém životě nepoznal současný vyškovský záložník Golden Mafwenta, který je ve svých třídaceti také reprezentantem rodné Zambie. „Začínal jsem hrát v našem hlavním městě na ulici, své rodiče jsem nikdy nepoznal, vyrůstal jsem v rodině matčiny sestry,“ vypráví v restauraci u vyškovského sídliště, kde nyní bydlí v třípokojovém bytě se spoluhráčem z Ugandy a Francie. Od devíti let hrál v různých juniorských klubech v Zambii, pak v tamní nejvyšší soutěži a před dvěma lety se mu podařilo dostat se do americké třetí ligy v Salt Lake City. Rok nato se objevil ve Vyškově.

„Jsem vděčný Bohu za tyto příležitosti. V USA se mi líbilo a Česko je taky krásná země,“ říká urostlý hráč, který podle svých slov „nemá žádné volno“, protože veškerý volný čas mimo zápasy a společné tréninky věnuje od útlého mládí posilovně, individuálnímu tréninku, jídlu a dostatečnému odpočinku. Chce být totiž „lepší, než byl včera,“ jak říká. Vzorem mu je jeho loňský spoluhráč z Vyškova Dweh, který se dostal do týmu Plzně. Tam na sebe nyní může upozornit i zahraniční skauty v zápasech Evropské konferenční ligy, v níž západočeský tým vyhrál bez ztráty bodu skupinu a nyní hraje o další postup se švýcarským klubem Servette Ženeva.

Fotbalový agent Daniel Smejkal, který jezdí pravidelně do Afriky, upozorňuje, že příliv hráčů z tohoto kontinentu se může brzy ztelně ztenčit. „I tam se trh zdražuje. V Africe už působí spousta místních agentů, kteří zvedají cenu.“ Smejkal se tedy poohlíží také po jiných destinacích. Loni měl třeba před podpisem nadějněho hráče z daleké Indonésie, kde předtím našel angažmá bývalému plzeňskému a reprezentačnímu útočníkovi Michaelu Krmenčíkovi. „Ten Indonésan by měl na naši první ligu, ale nakonec si to rozmyslel. Řekl, že dá přednost službě v tamní armádě.“

Zambie v Táboře Ngosa Sunzu hrál za juniorské reprezentace své jihoafrické země, nyní zkouší štěstí na jihu Čech.

Foto: HN – Honza Mudra

Multikulturně Na stadionu v Drnovicích, kde válí MFK Vyškov, se trenérské pokyny uděluje v angličtině i francouzštině, říká jednatel Martin Chalupčický.

Foto: HN – Tomáš Škoda

Začal na ulici Zambijský reprezentant Golden Mafwenta vzpomíná na těžké začátky v Lusa-ce a „je vděčný Bohu“, že ho poslal do Vyškova.

Foto: HN – Tomáš Škoda

Vladimír Ševela

Přijde bída na agenty?

FIFA chce fotbalovým agentům zkrouhnout prémie, tisíce z nich se mají biflovat na zkoušky. Soudy změny zatím pozastavily.

Průkaz v koženém obalu se zlatým logem v podobě obou světových polokoulí mělo ve světě původně pouze několik set hráčských agentů. Opravňoval nejen uzavírat obchody ohledně přestupů fotbalistů mezi kluby, ale dostat se třeba na jakékoliv utkání kdekoli na planetě.

V roce 2014 však světová fotbalová asociace FIFA uvolnila pravidla a počet zprostředkovatelů mnohonásobně narostl. „Když jsem v roce 1998 získal licenci agenta, bylo nás v celém světě asi stovka. Po roce 2014 se jich najednou objevily desetitisíce, obchody mohli uzavírat třeba příbuzní hráčů. Bylo to bezvládné,“ vzpomíná Pavel Zíka, který byl jedním z prvních tří licencovaných agentů FIFA v Česku.

Změna přišla před deseti lety po protestech například z Afriky, jejíž zástupci považovali za diskriminaci dřívější pravidlo, že zájemce o agentskou licenci musí zaplatit kauci ve výši 200 tisíc švýcarských franků.

Loni ale FIFA obrátila a rozhodla se v – podle ní zdvořelém – agentském prostředí zavést znovu pořádek. Podle regulí, které měly platit už od loňského října, by agent mohl například získat provizi maximálně šest procent z platu „svého“ hráče. Dosud to bylo obvykle kolem 10 procent.

Asociace chce také udělit licenci jen těm zprostředkovatelům, kteří složí náročné zkoušky, pro něž je mimo jiné třeba nastudovat 800 stran materiálů ve světovém jazyce. Testy nemusí podstupovat agenti, kteří získali licenci už před rokem 2015, což se týká i Pavla Zíky. První kola zkoušek proběhla loni v květnu a září a ze zhruba 10 tisíc přihlášených v nich uspěla pouze třetina. Reparáť byl naplánován na letošní květen. Kvůli povinným testům i zastropování provizí se někteří zahraniční agenti obrátili na soudy a jejich verdikty ve Velké Británii, Německu i Španělsku daly zprostředkovatelům za pravdu. FIFA změny zatím pozastavila, dokud se ke kauze nevyjádří Soudní dvůr EU. To se má ale stát zřejmě až v roce 2025.

Uspěli Hráčský agent Pavel Zíka (uprostřed) zkoušku dělat nemusel, protože má letitou licenci. Jeho synové Filip a David testy loni úspěšně složili.

Foto: Czech News Center/Rušínová Mária Profimedia

Profesionální roztleskávač

Cameron Hughes

Michael Mareš
michael.mares@hn.cz

Vystupoval na olympiádě, tenisovém US Open, finále NBA a NHL, ragbyových turnajích – všude měl za úkol rozpumpovat publikum, udělat show a vdechnout zápasům novou energii. Rodák z Ottawy si vydělává nejen jako světoznámý fanoušek, ale i coby motivační řečník, kterého si najímají přední firmy světa. A teď své umění naplno ukazuje i v Česku.

Rozpumpovat (nejen) arény „Základem je, aby se lidi v publiku cítili jako hlavní hvězda show. Není to o mně a mém egu,“ říká Cameron Hughes. Spatřit jste ho mohli třeba na utkání ženského národního týmu v Liberci (na spodním snímku).

Foto: HN – Libor Fojtík a Ota Bartovský/
MF Dnes + LN/Profimedia

Začínal jako maskot juniorského baseballového týmu, kde štouchal lidi pěnovou pálkou, poté jezdil v jednom kanadském lyžařském středisku na lyžích převlečený za medvídku mývala. Amatérské začátky dnes vystřídá profesionální byznys. Zámožský sportovní a eventový bavič Cameron Hughes vystupoval na více než 1600 zápasech a dalších událostech. Míří na firemní akce jako motivační řečník, dělá charitu a objízdí školy. Už půl milionu kanadských školáků si poslechlo jeho řeč o tom, jak si jít za svým snem.

To hlavní se ale odehrává na sportovních stadionech, kde se Hughes v přestávkách a přerušeních hry jakožto jakoby obyčejný divák dá do divokého tancování, strhává ze sebe trička, točí s nimi nad hlavou a hecuje publikum. Však jste to také mohli vidět v únoru v O2 areně na zápase hokejové Sparty Praha a posléze i na utkání ženského národního týmu v Liberci. Obě vystoupení předcházela chystaná kampaní Komerční banky. Hughes ve svém oboru v podstatě nemá konkurenci. „Je hodně lidí, kteří dělají zábavu při různých sportovních událostech, ale nikdo nemá jeden večer utkání NHL a druhý NBA,“ vypráví a na dotaz, jestli je slavný, odpovídá: „To bych neřekl. Spíš mě poznávají na divných místech.“

Nepřijde vám, že máte jedno z nejdivnějších povolání?

Slychám to celý život: Co že děláš? Fakt? Za to ti někdo platí? Představte si, že jdete poprvé poznat rodiče své přítelkyně. Čím se to živíte? Opravdu? Ale beru to tak, že díky tomu můžu jen překvapit. Jednou mi někdo řekl: Jsi chytřejší, než to vypadá z tvých videí. Myslím, že to byl kompliment.

Jste z Ottawy – prý jste vyrůstal v sousedství s Justinem Trudeauem, kanadským premiérem.

Známe se od dětství, chodili jsme do stejné školy. Počkejte, něco vám ukázu (vytahuje mobil a ukazuje fotku). Loni jsem dělal v Ottawě malou oslavu k 30. výročí mé kariéry. Pronajal jsem si divadlo, pozval známé a fanoušky a najednou se mi ozval sám Justin. Byla to pro mě výjimečná chvíle, protože od doby, co je premiérem, se pochopitelně tolik nevidáme. Nic jsem ale netušil. V polovině show najednou opravdu vyšel ze zákulisí, objal mě a pak jsme si dali pivo a deset minut na pódiu povídali.

V kanadském hlavním městě jste začínal, na zápase hokejového týmu Senators. Co jste tam provedl?

Psal se rok 1993 a byl jsem se s kamarády podívat na zápase. Senators hráli špatně a nikdo nefandil. Tak jsem to zkusil, vstal jsem a rozjel to. Šel jsem normálně domů, ale druhý den se mi lidé z klubu ozvali, že by chtěli, abych to zopakoval... zbytek je historie. Začalo se to postupně nabalovat: sehnal jsem si agenta a pochopil jsem, že se tím dá žít.

Vaši rodiče s tím byli O. K.?

Moc se jim to nezamlouvalo. Kamarádi se divili, co to sakra dělám, žádné holky se mnou nechtěly na rande. Jenže mě to přitahovalo. Miluju, když se publikum dobře baví.

Byl jste třídní klaun ve škole?

Jo, dělal jsem zábavu. Zároveň jsem byl ale třídním prezidentem. Během studia na střední škole mi uměla maminka na rakovinu, což byl v pubertálním věku velmi formující moment mého života. Chodil jsem fandit školnímu basketbalovému týmu, z něhož mě vyřadili, a tam se ve mně probudilo vnitřní zvíře. Časem jsem k showmanství přidal i studium psychologie a chování davu. Jak a proč se chováme ve skupinách a týmech, co nás propojuje...

Máte za sebou přes 1600 vystoupení. Kde pro vás bylo nelehčí a naopak nejtěžší publikum rozpumpovat?

Nejjednodušší to bylo v nižších hokejových ligách v USA. Tam moc hokeji nerozumí, takže je to hodně o zábavě kolem. Došla snadné to je i na zápasech NBA, protože tam mají plno přestávek a time-outů. Naopak nejtěžší je to tam, kde domácí tým hodně prohrává. Jsem řemeslník a musím přijít na to, jak lidi rozehrát. Moderní arény jsou plně nejmodernějších zábavních technologií, ale lidský element je pořád nejsilnější. Nejde jen o mě – klíčová je podpora lidí z klubu, abychom vymysleli společnou strategii, jak na lidi.

O čem to je?

Základem je, aby se lidi v publiku cítili jako hlavní hvězda show. Není to o mně a mém egu. To, co jsem dělal na Spartě, je jen malý kousek celé skládačky, tam nebyl prostor to pořádně rozbalit. Nejlepší momenty jsou většinou okolo dětí, když roztančím desetiletého kluka, který je na zápase s tátou a mámou, začne dovádět, točit šálou nad hlavou a rozpumpuje celou halu. Často jsou děti, ale i dospělí ostýchaví, stydí se před ostatními. Snažím se je odzbrojit tím, že si dělám legraci sám ze sebe. Upřímně, jak u toho sám vypadám...

To mi povězte sám.

Jsem velký chlap, přes 190 centimetrů, a moc neumím tancovat. Říkám o sobě, že jsem good-bad dancer. Lehká trapnost je něco, co lidi přitahuje, co v nich vytvoří nějakou emoci: Mámo, vidíš, co ten chlapek dělá? Cítí ke mně určité pouto a lidská přítomnost je u toho nezbytná. Kdyby mé tanečky jen pustili na obrazovce, tak to nebude fungovat.

Funguje to i u Čechů?

Než jsem sem přijel, říkali mi, že čeští fanoušci jsou rezervovaní cynici, že to tady budu mít těžké. A víte co? Byl jsem tady na pěti akcích – mužský i ženský hokej, fotbal, volejbal – a můžu vám říct, že určitě takoví nejste. Určitě ne takoví, jak jsem vás poznal.

Češi se ale většinou chodí na zápasy koukat na sport, o zábavu okolo jim tolik nejde.

Obecně to asi platí. Češi hokeji i fotbalu opravdu rozumí, takže samozřejmě se chtějí věnovat samotné hře. Ale hra také někdy stojí, že? Pozitivně mě překvapilo, jak se při mém vystoupení publikum zapojilo.

Kolik akcí ročně zvládnete?

Zhruba 80. Rok po pandemii byl šílený, lidé si chtěli vynahradiť chybějící lidský kontakt, což mi přineslo spoustu práce – například jsem jeden den zhavil publikum před show Erica Idla v budově opery v Sydney, hned poté sedl na letadlo do Las Vegas, tam si dal šlofika a šel účinkovat na rodeo.

Když jste zmínil covid-19 – jak moc zasáhl vaši práci?

Jeden deník mě tehdy nazval nejvíce nezaměstnatelným člověkem v Americe. Seděl jsem doma a psal jsem knížku King of Cheer, což je takový soubor historek z mých vystoupení. A také jsem se nechával najmout firmami, abych rozptýlil jejich zaměstnance během nudných videomítinků.

Opravdu?

Jasně. Třeba jsem se připojil na schůzku obchodního týmu v přestrojení, s diskokoulí a muzikou. „Čau lidi, asi jsem dostal špatný link. Nevadí, když už jsem tady, tak si pokecáme, ne?“ Bylo to strašně trapné, ale fungovalo to. Občas. Ani pro mě to nebylo moc příjemné – jednou jsem mluvil ke dvěma tisícovkám lidí skrz tu miniaturní kamerku na počítači. Nikoho jsem neviděl, neproudila ke mně zpět žádná energie. Skončilo to, zaklapl jsem laptop a uvědomil jsem si, že jsem v depresi. Celá moje práce je o lidském kontaktu, zapojení, inspiraci. Tady nebylo nic. Bylo to frustrující, na druhou stranu mi to pomohlo utvořit moji filozofii.

O co jde?

Nazývám to Everyone needs a cheer (Každý potřebuje, aby mu někdo fandil). Je to koncept mých motivačních vystoupení. Hlavní poselství je, že každý potřebuje vědět, že o něj ostatní stojí, že je pro ně důležitý, že musíme myslet na druhé. Týká se to především týmů a pracovních kolektivů.

Kolik stojí vaše vystoupení?

Charitu rád udělám i za nula. Asi nemůžu říct konkrétní částku, ovšem běžné komerční vystoupení stojí mezi pěti a deseti tisíci dolary. Docela posun oproti mé první akci, za niž jsem dostal 250 dolarů od Senators. Dali mi dres Alexeje Jašina a hokejku jedničky draftu Alexandra Daigleho a řekli, ať zase něco předvedu. Tehdy to nebylo o penězích.

Není to vždycky o penězích?

Nakonec ano, ale nejprve musíte prokázat svou hodnotu, obhájit si ji. To vždycky říkám středoškolákům, když jim přednáším – dělejte, co milujete, ukažte, že v tom jste dobří a úspěšní, nemyslete hned na peníze.

Kdo je váš největší konkurent?

Mindset. Způsob myšlení lidí ve vedení firem a organizací. Důvod, proč by si mě měli najmout. Hlavně zpočátku kariéry to byl velký boj, aby si mě najímali a dobře mě zaplatili. Jako bavič a motivátor musíte znát svou cenu a neslevovat. Musíte si svou cenovku obhájit tím, co zákazníkovi přinášíte. Není na to žádné menu nebo ceník.

Jak obhajujete klientům svou hodnotu?

Řekněme, že mě za pět tisíc dolarů pozvou Edmonton Oilers. Dostanou garantované představení po celý zápas, diváci se budou bavit, i když Connor McDavid ani nevystřelí, minimálně 50 tisíc zhlédnutí mé show na sociálních sítích, možná ale i miliony. Video ze zápasu Vegas Golden Knights má 350 milionů přehrání, sdílel ho zpěvák Billy Idol nebo Donald Trump Jr., bohužel.

Kde se vám nejlépe vystupuje?

Největší zážitek asi byl v newyorském Madison Square Garden, když jsem dělal utkání basketbalových Knicks. Jakmile jsem tam dorazil, dovedli mě ke dveřím s nadepsaným mým jménem. Nemohl jsem tomu uvěřit. Zavola jsem basketbalovému kouči ze střední školy a řekl mu: „Vyřadil jsi z týmu jediného hráče, který se dostal do NBA.“ Když tohle vyprávím na korporátních akcích, tak to má vždycky největší ohlas. Je v tom totiž poselství. I když vám to nevyjde napoprve, nebo napřímo, tak má cenu se dál snažit dostat se tam, kam chcete. Jít za svým snem.

V kterém sportu se nejvíce dbá na zábavu?

Basketbalová NBA a liga amerického fotbalu NFL jsou v tomhle směru nejdál. Pomáhá jim množství přerušení hry. Celkově se úroveň zábavy ve sportu neustále zlepšuje – když jsem začínal, neexistovala v klubech žádná oddělení, která by se tomu věnovala. Teď je to velký byznys, spousta klubů i tady v Česku pochopila, že sport musí být zábava a nemůže to stát čistě jen na samotné hře. Pak riskujete, že když se vám nebude sportovně dařit, lidé nepřijdou. Navíc ve velkých městech typu Praha máte obrovskou konkurenci: lidé mohou jít večer do divadla, do kina, na večeři nebo se doma dívat na Netflix.

Už je vám 52 let...

... jsem snad moc starý?

Ne, spíš mě zajímá, odkud v tomhle věku berete energii.

Mám to v sobě. Miluju, když se lidi dobře baví. Žádné drogy, žádný alkohol, žádný energetický nápoj. Stačí mi, že si dám před vystoupením šlofika, pak se rozcvičím a jdu na to.

Trénujete nějak?

Během olympiády 2010 ve Vancouveru jsem měl 24 vystoupení ve 13 dnech. Bylo to velmi intenzivní, proto jsem se na to potivě připravoval – měl jsem mentální i fyzické tréninky, radil mi výživový specialista. Tam jsem se toho hodně naučil a poznatky nadále využívám. I tak jsem se ale mnohokrát zranil, osmkrát mě museli přímo ze stadionu odvézt do nemocnice. Odesly to kotníky, kolena a třeba teď mám z točení tričkem nad hlavou úplně zničené rameno.

Na US Open jste na centrkurtu tancoval s Novakem Djokovičem, který o vás pak prohlásil, že umíte věci, které by on sám chtěl umět. Poslyšte, vy byste byli skvělá dvojice komediantů.

Šlo by nám to, že? Potkal jsem se s ním na US Open vícekrát, i s Rogerem Federerem. Ať jsou to špičkoví tenisté nebo hokejisté, všichni oceňují hlasitě a baví se publikum, pomáhá to i jejich výkonům. Fanoušci na to občas zapomínají. Je to často vidět v NHL, kdy je minuta do konce, domácí prohrávají o gól a publikum je potichu. Jasně, koupíte si lístek a můžete si dělat, co chcete. Můžete křičet, nebo mlčet. Ale hrajete nějakou roli a já bych řekl, že je to téměř váš závazek podpořit hráče tam dole, vyčítit moment, kdy to potřebují. Energie musí proudit oběma směry.

Jak dlouho ještě tohle hodláte dělat?

Mám vystřižený článek z roku 2009, kde říkám, že takhle nemůžu šaškovat, až mi bude 50. No vidíte. Fyzicky už jsem dost vyřízený, ale mentálně ani zdaleka. A nemám plán B.

Jak roztancovat Komerční banku

Cameron Hughes kromě fandění na sportovních utkáních dokáže rozparádít i korporátní akce. Příklad? Před pěti týdny byl pozvaný na celofiremní akci jedné společnosti z Nashvillu. V sále bylo 500 lidí a už se ke konci projevu viceprezidenta začínali trochu nudit. Hughes seděl v zadní části a najednou vstal a prohlásil: Hej, John, je tu nuda, rozjed' to trochu! Chtělo by to nějakou zábavu!

Lidé se začali otáčet, nikdo nevěděl, co je to za drzého kolegu.

Pardon, vy jste kdo, zeptal se viceprezident.

Jsem Cliff a dělám pro tuhle firmu tři měsíce.

Tak tohle je asi tvůj poslední den, Cliffe.

Možná, ale jsme v Nashvillu, co nějakou muziku?

Začala hrát hudba, Hughes vstal a roztancoval sál. Něco podobného se loni odehrálo i při jeho vystoupení na konferenci TEDxUNYP v Praze. Hughes si z publika vytáhl Hanu Kovářovou, nevěda, že jde o šéfkou brandové strategie a komunikace Komerční banky. A nadchl ji i projevem.

„Mluvil o motivaci, podpoře a síle fandění, ať už ve sportovním světě či mimo něj. Právě podpora a povzbuzování klientů ve všem, co dělají, i v jejich každodenním životě, je to, na co se zaměřujeme i my v Komerční bance,“ říká Kovářová o vystoupení nazvaném Who are you cheering for, z něhož se zrodila spolupráce mezi Hughesem a KB. „Atmosféra, kterou vytvořil, byla strhující. V té době jsme přemýšleli nad inspirujícím pokračováním konceptu odhodlání a tímto vystoupením vše do sebe zapadlo, takže volba Camerona byla jasná.“

Kovářové se líbí Hughesův přesah za hranice sportovního světa a pozitivní energie. „Je možné ji přenést i do dalších oblastí života, jako je práce, volný čas i rodina. Všude lze podpořit odhodlání vašeho okolí či blízkých,“ říká. Zkraje března odstartovala marketingová kampaň Komerční banky, která akcentuje „podporu při dosahování menších či větších úspěchů“ a kde kanadský bavič hraje klíčovou roli.

Banka Hughese využije jak pro interní komunikaci – včetně celobankovního setkání –, tak i směrem k široké veřejnosti, právě propojením s hokejem. „Kampaň bude gradovat skvělým mistrovstvím světa, které se hraje v Praze a Ostravě a KB je partnerem českého národního týmu mužů, žen i handicapovaných,“ dodává Hana Kovářová. „Na šampionát se moc těším. Jsem prostě jen kluk z Kanady, miluji hokej a takové momenty si strašně užívám,“ dodává Hughes.

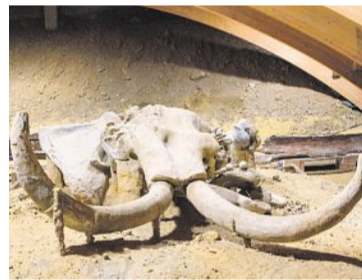
Kluk z hokejové Kanady Slýchával, že jsou prý čeští fanoušci rezervovaní cynici. „Nejste,“ tvrdí. Foto: HN – Libor Fojtík

Jaroslav Petr

Na oběti zločinů jako na mamuty?

Nejen těla spálená pachateli vražd lze identifikovat genetickými testy používanými k výzkumu DNA pravěkých zvířat.

Těla vystavená ohni identifikují kriminalisté obvykle podle zubů – tedy pokud se na oběti zachovají a jsou k dispozici záznamy od zubního lékaře. Když tento osvědčený postup selže, upínají kriminalisté naději k testům DNA. Ta se dochová v kostech, jež čelily teplotám do 250 stupňů Celsia. Při teplotách nad 350 stupňů však DNA degraduje a genetici ji už nedokážou přečíst. Tým vedený antropologem Matthewem Emerym z Binghamton University nyní identifikoval pomocí nových testů 27 obětí požárů, u nichž stávající analýzy selhaly. Výsledky studie zveřejnil vědecký časopis *Journal of Forensic Sciences*.

Na stopě Expertům pomáhá řešit tzv. „mrtvé případy“ metoda, s jejíž pomocí se podařilo izolovat DNA dávno vyhynulých mamutů. **Foto: Shutterstock**

Vědci využili jednak standardní metodu, kterou pro americkou FBI vyvinul tým Odile Loreilleové pracující ve virginském Quanticu, a také postup, který se používá při analýzách „zубem času“ poškozené DNA z ostatků pravěkých zvířat a lidí. Obě metody pracovaly spolehlivě u obětí, jež nebyly vystaveny teplotám nad 350 stupňů Celsia. Při vyšších se osvědčila metoda pro analýzy pravěké DNA. Ta je v důsledku stárnutí „rozlámana“ na malé kousky podobně jako DNA čelící vysokému žáru. Teplotu, jaké byly kosti vystaveny, odhadnou kriminologové podle zbarvení. „Kosti, u kterých teploty nepřesáhly 200 stupňů, jsou celkem dobře zachované a mají nažloutlou barvu. Hnědá barva svědčí o teplotách od 200 do 300 stupňů. Při teplotách 300 až 350 stupňů kosti zčernají. Šedá barva prozrazuje teploty 550 až 600 stupňů Celsia a ještě vyšší teploty kosti vybělí,“ vysvětluje Matthew Emery a dodává, že nejlépe se DNA dochová v dlouhých kostech horních a dolních končetin. Díky studii Emeryho a spol. mohou forenzní genetici vybrat ten nevhodnější postup pro analýzy DNA.

Emery v současnosti řeší několik „mrtvých případů“, kde se nedařilo identifikovat spálená těla obětí zločinu. „Pro tyto případy nebyla k dispozici vhodná analýza DNA. Teď nám s tím pomáhá metoda, s jejíž pomocí se podařilo izolovat DNA dávno vyhynulých mamutů,“ říká.

Jaroslav Petr
autori@hn.cz

„Zombie jeleni“ nahání strach novým druhem choroby

Mezi americkými i evropskými jelenci, jeleny, losy i soby se rozmáhá smrtelné onemocnění vyvolané „zašmodrchanou“ bílkovinou. Vědci se obávají přenosu na lidi a situace jako při nemoci šílených krav.

Nejsou živé, ale množí se a zabíjejí. Bílkovinné infekční částice označované jako priony jsou natolik zvláštní, že je americký přírodovědec a esejista Lewis Thomas zařadil mezi sedm divů moderního světa. „Je to ta nejděivnější věc v celé biologii,“ tvrdil Thomas. V poslední době vědci se stále větším znepekčením sledují, jak priony devastují mozky jelenů, losů či sobů a mění zvířata na letargická zombie. Obávají se rozšíření choroby označované jako chronické chřadnutí jelenovitých do lidské populace.

Surovinu pro vznik „neživého zabijáka“ si živočichové včetně člověka vyrábějí sami. V buňkách těla produkují prionový protein, jehož roli halí tajemství. Když vědci vyblokovali laboratorním myším příslušný gen, žila zvířata bez prionového proteinu a netrpěla žádnými zdravotními potížemi. Vypadá to, jako kdyby byl protein v těle úplně zbytečný. Zabiják se z něj stává poté, co sám od sebe změni tvar. Bílkovinný řetězec se „zašmodrchá“ a získá tím řadu nových vlastností, především vysokou odolnost. Pak se začne chovat jako prion. Tělo ho nedokáže dostatečnou účinností odstraňovat. Navíc funguje jako matrice, a když se potká se zdravým prionovým proteinem, donutí ho k zašmodrčení. Priony se tak v těle množí řetězovou reakcí, hromadí se ve velkých shlucích a poškozují především nervovou tkáň.

Po uhynulých neuronech zůstávají typické „díry“, které dodávají mozku a míše vzhled ementálského syra. Priony tedy vyvolávají onemocnění, která jsou nevléčitelná a ve sto procentech případů smrtelná. U člověka bývá nejčastější Creutzfeldt-Jakobova choroba, u skotu neblaze proslulá „nemoc šílených krav“ a u ovcí klusavka či skrapie.

Boj s prionovými chorobami komplikuje extrémní odolnost „neživých zabijáků“. Neublíží jim mnohé dezinfekční prostředky a vzdorují i vysokým teplotám spolehlivě zabíjejícím jakoukoli bakterii či virus. V půdě si udrží schopnost nákazy po několik let. Nezničí je ani průchod trávicím traktem a jsou s to projít stěnou střeva, takže se jimi lze nakazit konzumací masa nemocných zvířat. A právě v tom vidí odborníci hlavní rizika současného postupu nemoci „zombie jelenů“.

Tisíce nakažených zvířat na talíři

Chronické chřadnutí jelenovitých se objevilo poprvé ve Spojených státech v roce 1967 v Coloradu u jelenců chovaných v zajetí. U volně žijících jelenců ji američtí veterináři odhalili v roce 1981. Od té doby se choroba rozšířila do tří desítek amerických států a pronikla i do Kanady. Někde je v populaci nakažena desetina všech zvířat a v několika lokalitách trpí prionovým onemocněním dokonce každý čtvrtý jelenec. U těchto tvorů chovaných v Severní Americe

v zajetí může být podle expertů promoření až 80 procent. Zpočátku se vědci domnívali, že se priony nakazí jen jelenci a jeleni. Choroba „zombie jelenů“ však postihuje i losy a soby. Zatím nebyl popsán případ, kdy by se od nemocných zvířat nakazili lidé. Epidemiologové ale neberou situaci na lehkou váhu. Stovky úmrtí po nákaze konzumací hovzího ze zvířat s „nemocí šílených krav“ jsou dostatečně silným mementem. Lidská forma „nemoci šílených krav“ označovaná jako varianta Creutzfeldt-Jakobovy choroby se zpočátku projevuje dost nespecificky, například depresemi a úzkostí. Později nastoupí bolesti v končetinách a snížená citlivost. Po půl roce nemocný ochrne a zároveň se u něj rozvine demence. Ve všech případech je onemocnění smrtelné.

Populace jelenců se jen ve Spojených státech odhaduje na 25 milionů kusů a obliba jejich lovu roste. S nakaženými zvířaty a jejich masem tak přichází do kontaktu poměrně velký počet lidí. Odhaduje se, že v USA snědí lidé za rok sedm až patnáct tisíc nakažených zvířat a každoročně se tento počet navyšuje asi o pětinu. Počty lidí, kteří byli vystaveni riziku nákazy jeleními priony, jsou nezanedbatelné. Přitom v laboratorních experimentech už se prokázalo, že jelení priony dokážou nastartovat řetězovou šmodrčací reakci v lidských buňkách. Protože lidský imunitní systém

na priony nereaguje, je diagnóza nákazy problematická. Lékaři se nemohou opřít o pozitivní nález protilátek, jež se rutinně používají k diagnóze virových nebo bakteriálních nákaz. Ani brzká diagnóza by vyhlídky infikovaných lidí nevylepšíla, protože současná medicína nedisponuje proti prionům účinnou léčbou.

Zasažena je i Evropa

Nemoc „zombie jelenů“ nepostihuje zvířata jen v zámoří. V Evropě byla choroba poprvé diagnostikována v březnu 2016 u uhynulého soba v Norsku. Pro veterináře to bylo překvapení, protože zvíře pocházelo z jedné z posledních divokých populací žijící v horské oblasti Norefjell. Podle nejnovějších dat Evropského úřadu pro bezpečnost potravin byl výskyt chronického chřadnutí jelenovitých zjištěn kromě Norska také ve Švédsku, Finsku, Estonsku, Litvě, Lotyšsku, v Polsku a také na Islandu. Postiženi jsou sobi, ale také losi a jeleni. Zasažení zvířecích populací zatím nikde nepřekročilo jedno procento.

U zvířat jednoho druhu mohou vznikat různé zašmodrchané priony, které se pak liší schopností přenášet nákazu, rychlostí nástupu onemocnění a také spektrem příznaků choroby. Vědci označují tyto varianty prionů jako kmeny a obávají se, že i když současné kmeny prionů ze „zombie jelenů“ nevyvolávají onemocnění člověka, situace se může kdykoli změnit k horšímu. Některé kmeny prionů se mohou na člověka přenášet s náze a jsou proto nebezpečnější. Znepokojení vzbuzuje například skutečnost, že evropští losi a jeleni tvoří jiné kmeny prionů než jejich americké protějšky a onemocnění u nich vyvolává trochu jiné příznaky.

O tom, že priony představují dlouhodobě závažný problém, svědčí dvě Nobelovy ceny udělené za jejich výzkum. Tu první získal roce 1976 americký lékař Carleton Gajdusek za odhalení nakažlivosti onemocnění kuru. To postihovalo příslušníky novoguinejského kmene Fore a přenášelo se konzumací masa nemocných nebožtíků při rituálních kanibalských pohřebních hostinách. Gajdusek však mylně přisoudil původ choroby virům s extrémně dlouhou inkubační dobou. V roce 1997 si proto Nobelovu cenu odnesl americký neurolog Stanley Prusiner, když prokázal, že původcem nákazy je „zašmodrchaná“ bílkovina. Říká, že za priony bude Nobelova cena udělena i do třetice, a to za objev léku na jimi vyvolaná devastující onemocnění.

Nemoc, která postupuje Chronické chřadnutí jelenovitých se objevilo poprvé ve Spojených státech v roce 1967 v Coloradu u jelenců chovaných v zajetí. V Evropě byla choroba poprvé diagnostikována v březnu 2016. **Foto: Shutterstock**

Irena Jirků
irena.jirku@economia.cz

Jak prožít dokonalý den? V Tokiu. Třeba na tamních záchodcích

Slavnostní udílení filmových Oscarů se bude konat v noci na 11. března našeho času. Kdo bude na večírku s červeným kobercem asi nejméně slavit?

Třináct nominací posbíral Oppenheimer, v závěsu za ním se drží Chudáčci a Zabijáci rozkvetlého měsíce, ale nejlepším filmem se může stát i Zóna zájmu či Anatomie pádu. Mimochodem – poslední jmenované drama režisérky Justine Trietové a se skvělou Sandrou Hüllerovou (která exceluje i v Zóně zájmu) sice má šanci hned na několik Oscarů, není však zastoupeno v sekci Nejlepší zahraniční film. Francie tam jako svého zástupce totiž vyslala snímek Umění jíst a milovat. A ten v užším výběru neuspěl, stejně jako Bratři, které natočil režisér Tomáš Mašín.

Na oscarovém večírku budou tedy čestí zástupci zase chybět, horkým kandidátem na nejlepší zahraniční film se zdá být ale poetická filmová rapsodie Dokonalé dny. Film, který natočil legendární režisér Wim Wenders v japonsko-německé koprodukcii, vstupuje na konci března do českých kin a tím, dalo by se říct, se uzavře i pro nás, obyčejné smrtelníky, letošní „oscarová“ merenda. Většinu filmů, jejichž tvůrci aspirují na hlavní ceny, jsme už mohli vidět, Dokonalé dny berme jako třešničkou na dortu. A ne jen tak le-dajakou.

„Neměl byste zájem natočit v Tokiu sérii krátkých fikčních filmů, možná čtyři nebo pět, každý o délce asi 15 až 20 minut? Všechny by se zabývaly úžasným veřejným sociálním projektem, zahrnovaly by práci skvělých architektů a my bychom vám zajistili, že byste si scé-

náře mohl vypracovat sám a získat co nejlepší herecké obsazení.“ Tuto zprávu dostal Wim Wenders – jak sám při uvedení filmu vysvětloval – na začátku loňského roku, a protože se toužil do Japonska už dlouho vrátit a navázat na svůj proslulý dokumentární snímek Tokyo-GA, nevyhodil nabídku hned do koše. Četl dál a ke svému údivu zjistil, že sociálním projektem jsou miněny veřejné záchodky. A to jej zaujalo ještě víc. „V Japonsku to jsou malé svatyně klidu a důstojnosti, spíše chrámy hygieny než toalety. Líbila se mi myšlenka umění s nimi spojená. A rozhodně se mi líbilo vidět je ve fikčním kontextu. Vždycky mám pocit, že místa jsou lépe chráněna v příbězích.“

Co se režisérovi ovšem nelíbilo, byl koncept krátkých filmů. A tak navrhl, že místo čtyřikrát čtyři dny natočí za 17 dní jeden pořádný film, a vydal se do Tokia. Jak to dopadlo? Příběh uklízeče Hirajamiho, kdysi privilegovaného muže, který klesl úplně nejnižší tam objevuje poezii obyčejných dní, nadchl festivalovou porotu v Cannes a není divu, že má oscarovou nominaci.

Wim Wenders bude jistě šťastný, získá-li zlatou sošku. Ale určitě je tento mistr filmového umění (viz třeba Paříž, Texas) ještě vděčnější za každou minutu, kterou může prožít v Tokiu. Také o tom jsou Dokonalé dny.

Dokonalé dny (Japonsko/Německo 2023)
FILM, režie Wim Wenders, v českých kinech od 28. března

Adept na zlatou sošku Film Dokonalé dny nadchl porotu v Cannes a není divu, že může získat Oscara. Foto: Aerofilms

Jarní festivalové tipy

Dny frankofonie
PŘEHLEDKA, 11.–20. 3. v Praze

Foto: Dny frankofonie

Na filmové vlně se ponese pětadvacátá přehlídka francouzské a frankofonní kultury v Praze. Komédie Gilles Lellouche Utop se, nebo plav (na snímku) ji zahájí zvesela a také připomene, že letní olympijské hry se letos konají v Paříži. V Kině 35 bude pak promítnuta řada nových snímků, včetně tuniského dokumentu Čtyři sestry, který byl letos oceněn francouzským Césarem a také nominován na Oscara. A dokument Pozvání představí českému publiku zase sám lucemburský režisér Fabrizio Martese, který je zároveň autorem portrétů frankofonních herců a hereček vystavených ve foyer kina.

Kafkus Hybernská 2024
TÝDEN FRANZE KAFKY, od 19. do 23. 3.

Kampus Hybernská má za cíl propojovat studentské, vědecké, výzkumné, inovátorské, umělecké a kreativní iniciativy s občanskou veřejností a metropolí. Jak se mu to daří, uvidíme během pěti dnů, kdy se promění – slovy organizátorů – v „laboratoř pátrající po podstatě Kafkova génia, jehož odkaz zůstává často pod nánosem povrchní vrstvy turistického boomu“. Tedy na programu budou: scénická čtení, imerzivní divadlo, panelové diskuse, workshop, pop-up galerie, performance či hudební vystoupení. Kafka stokrát jinak.

Bazaar Festival
FESTIVAL, divadlo Ponoc, Archa+ a další místa, 15.–25. 3.

Desátý ročník středoevropského divadelního a tanečního festivalu zahájí polská režisérka Magda Szepechtová, která v den ruské invaze na Ukrajinu pověsila svou kariéru na hřebík a stala se „kyber elfkou“. Ana Dubljevičová se svými kolegyněmi se zase zaměří na budoucnost feministické dramaturgie prostřednictvím tanečního dokumentu. Téma „silné ženy“ bude dominovat prvnímu festivalovému víkendů, posléze se divadelníci a tanečníci soustředí na environmentální témata a na závěr budou překonávat bariéry – mezi generacemi i v nás samotných.

Foto: archiv festivalu

Inzerce

HN063207-3

PODCAST HN

GENERAČNÍ KONFLIKT

Mladé generaci chybí pochopení od starších, některé příběhy jsou hrozné, říká psycholog a influencer Tomáš Kvapilík

Veronika Capáková & Petr Honzejek

Poslechněte si třetí díl nového podcastu

Ondřej Houska
ondrej.houska@hn.cz

Fakt Putin jen lže? O Polácích měl v něčem pravdu, v jednu chvíli pomohli Hitlerovi

Podle Vladimira Putina zavinili Poláci druhou světovou válku. To je absurdní lež, ale neznamená to, že ruský prezident nemá přece jen v něčem pravdu. Když v nedávném rozhovoru poukázal na to, že Polsko v roce 1938 fakticky napomáhalo Hitlerovi zničit Československo, trefil se.

Na konci září roku 1938, když se smyčka kolem Československa utahovala, udělal prezident Edvard Beneš pokus o její přetržení. Napsal osobní dopis polskému prezidentu Ignacymu Mościckému. Naznačil mu ochotu jednat o odstoupení části území, pokud Poláci přestanou vůči Praze zastávat nápadně podobné požadavky jako Němci. Jenže už samotná snaha tento dopis do Varšavy vůbec doručit byla mimořádně komplikovaná – telefony na československém vyslanectví v polské metropoli celou noc nefungovaly. Jak se ukázalo, nikoliv náhodou. Poláci je prostě odpojili, aby zaslání dopisu co nejvíce zkomplikovali.

„Ten vůl Beneš,“ říkával s oblibou maršál Józef Piłsudski, faktický vládce Polska a tvůrce tamního autoritativního režimu. Čechy pohrdal, jeho vztah k nim neměl daleko k nenávisti. Zemřel už v květnu 1935, dřív, než se Beneš stal prezidentem. Ale jeho nástupci se jeho slovy řídili. Pro ministra zahraničí plukovníka Józefa Becka byla zákonem. Jeho odpor k Čechům se pocitům Piłsudského velmi podobal.

Proč je to po tolika letech důležité? Ruský prezident Vladimir Putin v nedávném rozhovoru s americkým moderátorem (lépe řečeno propagandistou) Tuckerem Carlsonem opakovaně zaútočil na Polsko. Nařkl ho například z toho, že Hitlera svou politikou fakticky přinutilo rozpoutat druhou světovou válku. To je samozřejmě čirá lež. Ale neplatí, že by Putin lhal při úplně všech svých zmínkách o Polsku. I rozbité hodiny mají pravdu – dvakrát denně. I notorický lhář se občas může k pravdě přiblížit. Označovat automaticky za lež vše, co Putin řekne, je dětinské. Oprávněný nesouhlas s jeho politikou by nás prostě neměl vést k lakování historie narůžovo. Je faktem, že Poláci se před vypuknutím druhé světové války skutečně dopustili některých odpudivých kroků, kterými pomohli Hitlerovi.

Putin Polsku vyčetl jeho postoj k Československu během krize roku 1938. Polské ministerstvo zahraničí na to reagovalo prohlášením, v němž teze ruského prezidenta beze zbytku odmítlo. Putin v drtivé většině svých exkurzů do historie skutečně buď lže, nebo má prostě chabé znalosti. Jenže v tomto konkrétním bodě na jeho tvrzení něco je.

„Polsko se nijak nepodílelo na mnichovské dohodě z 30. září 1938, která silně omezila československou suverenitu. Polské požadavky na Záolží byly učiněny až po podpisu mnichovské dohody,“ uvedla polská diplomacie v odpovědi Putinovi. To je zřejmá manipulace s fakty a zamlčování klíčových souvislostí. Ve vztahu k Československu totiž Poláci v roce 1938 fakticky napomáhali Hitlerovi.

Groteskní přesvědčení

Polský ministr zahraničí Beck poslal do Prahy ultimátum, v němž pod hrozbou války požadoval odstoupení Záolží, tedy oblasti Těšínska. Skutečně tak učinil až pár hodin po podpisu mnichovské dohody a poté, co ji československá vláda přijala. Ovšem během měsíců, které Mnichovu předcházely, se polská diplomacie

stala faktickou napomahačkou Hitlerových cílů. Poláci požadovali pro polskou menšinu v Československu podobně radiální ústupky jako Berlín pro sudetské Němce. A nakonec, stejně jako Hitler, sáhli k hrozbě silou, aby si vynutili odtržení části československého území. „Poláci přímo hořeli nedočkavostí, aby se pomstili nemilovaným Čechům. Groteskní přesvědčení o vlastním mocenském postavení jim odebralo schopnost realisticky hodnotit situaci,“ konstatoval polský historik Piotr Majewski.

Zdá se být jasné, že pokud by Praha ultimátum odmítla (což neudělala), polská armáda by na Československo, jen krátce předtím roztrhané v Mnichově, skutečně zaútočila. Polské výhrůžky tedy přišly „ve chvíli, kdy opravdu ležíme smrtelně raněni na zemi“, jak to vyjádřil prezident Beneš.

Co by se stalo, pokud by Československo mnichovský diktát odmítlo a postavilo se v osamo-

do Paříže, že polsko-francouzská spojenecká smlouva pro něj platí jen pro případ, že by Německo napadlo Francii. Pokud by ale šla Francie na pomoc Čechoslovákům přepadeným Němci, s polskou podporou by nemohla počítat. To samozřejmě jen přispělo k francouzské neochotě svému československému spojenci jakkoliv pomoci. A co je ještě významnější, polský ostře protičeskoslovenský postoj oslaboval možnosti Prahy bránit se hrozící německé agresi. Na zasedání vlády, která rozhodovala o tom, jak se postavit k mnichovské dohodě, ostatně velitelé československé armády konstatovali, že za situace, kdy je proti republice i Polsko, není žádná naděje na úspěšný odpor.

Podříznutá větev

Polský postoj k Československu byl morálně odsouzením hodný, ale na morálku se v mezinárodních vztazích hraje málokdy. Podstatnější

plukovník Beck stal polským ministrem zahraničí, se s ním v Ženevě během zasedání Společnosti národů sešel Edvard Beneš, v té době také ministr zahraničí. Byl 3. února 1933, bezprostředně poté, co se Hitler chopil moci. Beneš Beckovi navrhl urovnání ne příliš dobrých vzájemných vztahů. Snažil se ho přesvědčit, že obě země mají mnohem více společných zájmů než neshod, takže by měly úžeji spolupracovat. Navrhl dohodu, podle níž by Polsko ani Československo nesměly udělat nic, co by škodilo druhé straně. Výsledkem měl být podpis Paktu o všeobecném přátelství, který měl umožnit, aby ani jedna strana nemusela na vzájemné hranici, dlouhé tisíc kilometrů, udržovat vojáky.

Jenže nic z toho se nepodařilo realizovat, naopak. „Kurzy obou zemí se k jejich tragické škodě znovu začaly vzdalovat,“ jak napsal český historik Jindřich Dejmek. Ne že by na tom

Výklad dějin V nedávném rozhovoru s americkým moderátorem (lépe řečeno propagandistou) Tuckerem Carlsonem opakovaně Vladimir Putin zaútočil na Polsko. Ale i rozbité hodiny mají pravdu – dvakrát denně. Nelze automaticky tvrdit, že vše, co Putin říká, jsou lži.

Foto: Reuters

cené válce Německu? Pro tento případ nejsou přesné záměry Varšavy dodnes zcela objasněny. Polská vojska by se stala faktickým spojencem Hitlera a zaútočila na Československo také, napsal další polský historik Jerzy Tomaszewski. Varšava na hranici s Československem soustředila zhruba 36 tisíc mužů, vypracovala plán útoku, den D měl nastat na začátku října. Někteří jiní polští historici ale tvrdí, že šlo jen o demonstraci síly a o vydírání. Stát po boku Hitlerovi, to by prý polští vládcí neudělali.

Není to příliš podstatný spor, protože je hypotetický. Naproti tomu nezpochybnitelným faktem je, že polská politika v roce 1938 Hitlerovi hrála do karet. Ministr zahraničí Beck vzkázal

je, že, jak se záhy ukázalo, Poláci škodili sami sobě. Žili v iluzi, že se mohou beztržně přizpůsobit Hitlerově agresivitě a urvat si z Československa něco pro sebe. To se jim samozřejmě vymstilo, ani ne rok poté se sami stali obětmi nacistické agrese. „Ministr Beck byl příliš zaslepen nelibostí vůči Čechům a jejich prezidentovi, aby postřehl, že Polsko si pod sebou právě nyní podřezává větev,“ shrnul to ve své brilantní knize už citovaný historik Majewski.

Československu bývá někdy vyčítáno, že vztahy s Polskem včas neurovnalo tak, aby ho v době německého tlaku mělo na své straně. Ti, kteří to tvrdí, se už ale nezamýšlí nad tím, jestli to bylo možné. Krátce poté, co se

Praha byla zcela bez viny, občas třeba dávala až příliš najevo přesvědčení, že polské hranice jsou nereálné a budou se muset změnit. Víc viny ale musíme rozhodně přiřknout Varšavě, která se rozhodla praktikovat takzvanou politiku rovnováhy mezi Německem a Sovětským svazem, jejímž výsledkem byl v lednu 1934 podpis paktu o neútočení s Hitlerem. Poláci se nechali unést sny o vlastním mocenském významu a o tom, že budou moci ve válečném střetu, k němuž se schylovalo, zůstat neutrální. Československo naopak správně chápalo, že nacisty lze zastavit jedině pomocí kolektivní bezpečnosti. Nebylo jeho vinou, že ani tato politika nakonec neuspěla.

PročNe

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

femme fatale

SVĚTOVÁ topmodelka Michaela Kociánová, NEOHROŽENÁ divadelnice Daniela Špinar a CÍLEVĚDOMÁ self-made byznysmenka Květa Vostrá v čele vydání s ústředním tématem ŽENA.

DEFENDER

Mimorádné ženy

Jako malá jsem mezi kamarády měla vždycky víc kluků než holek. Přestávky ve škole jsem trávila v klučičí partě u pingpongového stolu s učebnicemi v rukách místo pálek, odpoledne pro mě chodili, abych s nimi šla ven na hřiště, anebo po mně stydlivě posílali spolužačkám milostná psaní s veledůležitou, červenou fixkou vymalovanou otázkou: Chceš se mnou chodit? Zaškrtni Ano x Ne x Nevím. Během dospívání se situace nijak zvlášť neměnila, jen ta psaní byla občas adresována mně, načež jsme většinou zalknutí smíchem vyhodnotili takovou představu spíš jako poeticky absurdní.

Co se ale změnilo, bylo, že se začal rozšiřovat můj okruh opravdových kamarádek. Bez ironie. Potřebovala jsem zkrátka mít kolem sebe ženskost, stejný druh, který mě motivuje a baví. A když jsem se vrhla do soutěžních vod florbalového světa, bylo vymalováno. Dodnes mám z každé životní etapy kolem sebe několik spřízněných ženských duší. (*Díky za vás!*) Takových, se kterými si možná nemusíte psát každý den, ale když už si napíšete, je to vždycky radost, a když se konečně vidíte, jako kdybyste jen pokračovaly v rozhovoru, který začal před pár týdny, měsíci nebo roky. Jsou to ty, které o vás vědí i nehezké věci a podrží vás, když je vám zle. Ale také ty, které potřebují pevně obejmut od vás.

Březnové vydání už tradičně věnujeme ženám, které odvážně krácejí světem a jsou sakra dobré v tom, co dělají. I když ta jejich cesta není vždycky jednoduchá, i když je to stojí spoustu sil a někdy to dost bolí. Naše cover star Michaela Kociánová s vytrvalostí a zápalem pomáhá seniorům, režisérka Daniela Špínar boří všechny předsudky, Květa Vostrá chce vytvářet lepší prostředí pro lidi kolem sebe a Daniela Hradilová s citem a výjimečnou intuící zase buduje místa, kde vám bude prostě dobře.

Ty všechny mají velký dar odhodlání a nebojí se snít. A i díky tomu se posouvají neustále dál. Inspirují nejen další ženy, ale také muže – protože ano, dnešní svět už dávno není rozdělený napůl. Nebo by aspoň neměl být. A cesty každého z nás mohou překračovat všechny hranice.

Gabriela Marešová
gabriela.maresova@economia.cz

European
Newspaper
Award
NEWSPAPER DESIGN · CONCEPT

CHANEL.COM

CHA

NEL

PročNe

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

Šéfredaktor:
Jaroslav MAŠEK

Hlavní editorka: Gabriela MAREŠOVÁ
Redaktoři: Mikoš REC
Ondřej ELSNER

Grafika: Jan VYHNÁNEK
Jan STEJSKAL

Adresa redakce: Economia, a.s., Pernerova 47
186 00 Praha 8, IČO 28191226
tel: +420 233 071 111
e-maily podle vzoru: jmeno.prijmeni@hn.cz

Inzerce/advertising:
Jakub RŮŽIČKA
tel: +420 739 500 866
jakub.ruzicka@economia.cz

MK ČR E 4689
ISSN 0862-9587 (Print)
ISSN 2787-950X (Online)

Tiskne:
Triangl, a.s.

Samostatně neprodejné

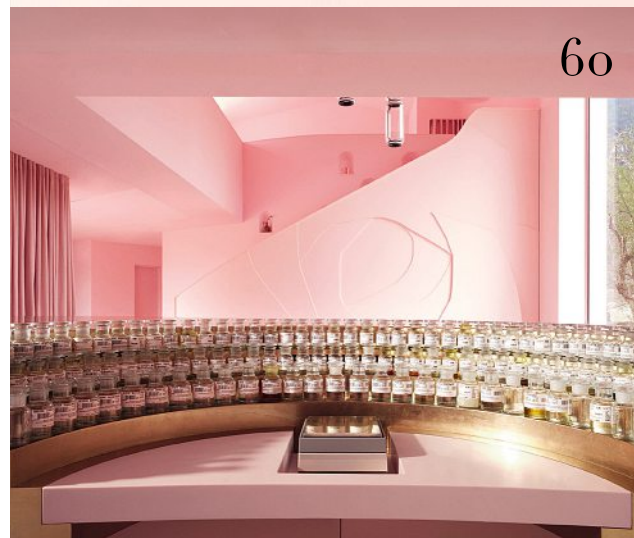
TITULNÍ STRANA:

Michaela Kociánová/Elite Model

Foto: Jakub Gulyás
Styling: Filip Vaněk
Make-up: Hristina Georgievska
Vlasy: Anna Plačková
Asistent fotografa: Jan Příbylský
Produkce: Lenka Benešová

Šperky Bulgari: Prsten B.zero1, růžové zlato a černá keramika, cena 85 000 Kč; prsten B.zero1 se třemi kroužky, růžové zlato, diamanty v pavé osazení na krajích, 169 000 Kč; prsten B.zero1 se čtyřmi kroužky, žluté zlato, diamanty, 271 000 Kč; náušnice B.zero1, růžové zlato, černá keramika, 89 000 Kč; náhrdelník s přívěskem B.zero1, žluté zlato, diamanty, 150 000 Kč; náhrdelník s přívěskem B.zero1, růžové zlato, černá keramika, 208 000 Kč; náhrdelník s přívěskem B.zero1, růžové zlato, 89 000 Kč; náhrdelník s přívěskem B.zero1, růžové zlato, černá keramika, 147 000 Kč; sluneční brýle B.zero1, černý acetát, 9500 Kč.

- 08 Kurátor**
Architektura, umění, dobrý zvuk, kosmetika i Prahou očima Pražáků a nové bistro adresy.
- 14 Zlatý grál**
Investujte do blyštivých klenotnických pokladů.
- 18 (Ne)zbytnosti**
S autorkou oceňovaných butikových ubytování na Čeladné Danielou Hradilovou o designu, módě i cestách za dobrým jídlem.
- 20 Deník malíře**
Prozkoumejte tvorbu malíře Jakuba Špaňhela, který se teď chce soustředit na téma italských Benátek, kde si pořídil ateliér.
- 28 Rozhovor PročNe: Květa Vostrá**
Jedna z mála self-made podnikatelek na vrcholu českého IT byznysu každý den plave, jezdí studovat na Harvard a po prodeji miliardového start-upu Yticia chce být ještě lepší.
- 36 48 hodin v Los Angeles**
Naladte se na kalifornský vibe s youtuberem Karlem Kovářem alias Kovym a jeho partnerem, stylistou Miroslavem Romanivem.
- 40 Fashion story**
Topmodelka Michaela Kociánová tančí, miluje život na venkově a pomáhá seniorům. My jsme ji oblékli do jednoduchých linií a zářivých šperků.
- 52 Divotvorné figurky**
V ateliéru značky Tititi, kde vznikají dřevěné objekty, o které se perou muzea i sběratelé.
- 56 Ve vlastní režii**
Režisérka Daniela Špinar otevřeně o hledání identity, štěstí i o tom, co jí vadí na české scéně.
- 60 Dámská jízda za architekturou**
Nákupy šperků a kosmetiky, prominentní lázně i relaxace v architektonických skvostech.
- 68 Flying high!**
Vypravili jsme se privátním letounem na mistrovství světa póla na sněhu do St. Moritz.
- 72 Dvojitý portugalský autotest**
Po pobřeží jsme prohnali novinky mnichovské BMW i nejvýkonnější Range Rover všech dob.
- 82 Mimochodem**
Kafkovský svět zaplnil DOX.

BVLGARI
ROMA 1884

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

pořádají konferenci

TOP ŽENY ČESKA

19. března 2024 | DOX+ Praha

9.00 - 16.00 hod

garant obsahu:

**#HOLKY
ZBYZNYSU**

pod záštitou:

zmocněnkyně vlády pro lidská práva

Kurátor

Redakční výběr toho nejzajímavějšího, o čem se mluví v kuloárech.
Pro rozhovory nabitě inspirací.

ARCHITEKTURA + UMĚNÍ

Mezi nejlepšími

Ostravská galerie současného umění PLATO má našlápnuto k mezinárodnímu úspěchu. Stavba postoupila do nejužšího výběru prestižní evropské ceny za architekturu Mies van der Rohe Award. To se dosud žádné jiné české stavbě nepovedlo. Bývalá městská jatka, zrekonstruovaná podle návrhu ateliéru KWK Promé polského architekta Roberta Konieczného, se o titul utkají s dalšími čtyřmi projekty z Německa, Francie, Španělska a Švédska. Historická budova z režného zdiva vyniká svými masivními otočnými vraty, která propojují interiér s exteriérem. Porota ocenila také synergii zásahů architekta s vlastními aktivitami instituce, včetně budování permakulturní zahrady v okolí objektu.

Galerie Plato, Porážková 26, Ostrava, www.plato-ostrava.cz

PRŮVODCE

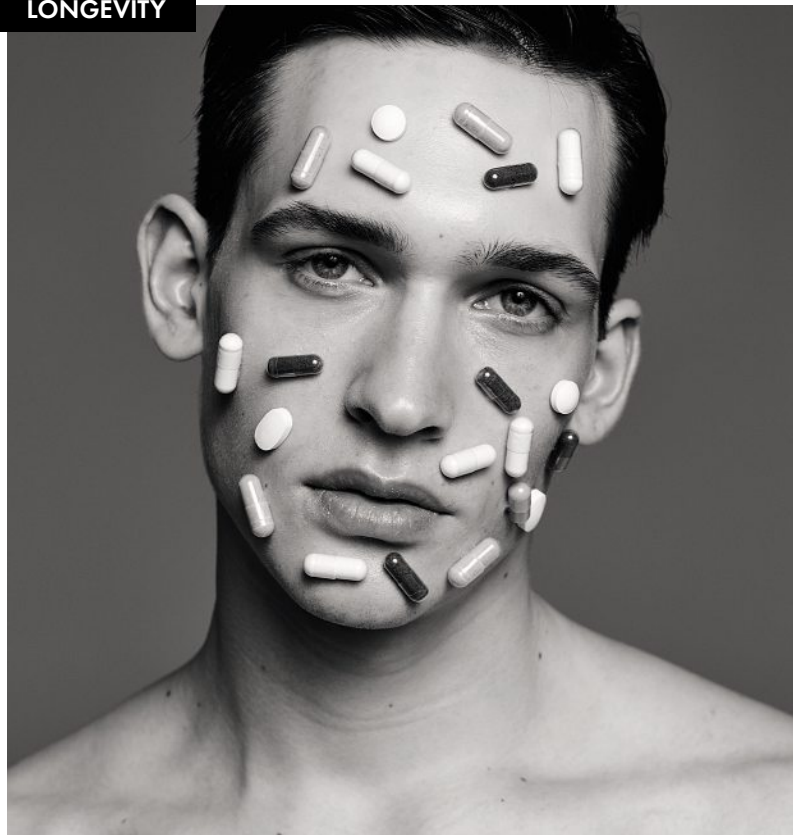
Praha očima Pražáků

Vydejte se do ulic stověžaté metropole tak trochu jinak. Průvodci vám budou spisovatelé, výtvarníci i foodies, kteří zde žijí, tvoří, vychovávají své děti, potkávají se na kafe, na pís-kovišti i na výstavách a občas jen tak bloudí. Výjimečně krásnou knihu s příznačným názvem Meandry Prahy vydává nakladatelství Meander. Načerpejte inspiraci z míst, kde dost možná budete úplně sami, případně zavítejte na lokace z literárních děl, která vlastně ani nemusí existovat...

www.meander.cz

LONGEVITY

Na vitalitě záleží

Nejznámější český stylist Filip Vaněk se vrhl do světa doplňků stravy. Jeho life-styleová značka For Vital nabízí produkty pro muže vyvinuté odborníky na výživu a celostní zdraví, jež bojují proti stresu, nekvalitnímu spánku nebo vypadávání vlasů, potlačují pocit hladu, povzbuzují libido či produkci kolagenu v pokožce. Horkými novinkami jsou tři, tentokrát už ale unisexové, produkty s názvem Detox, Immunity a omlazující NMN. Gros značky představují kvalitní přírodní suroviny ve vysokých koncentracích v nekomplikovaných, ale intenzivních recepturách. Kvítujeme také filozofii používat co nejméně obalových materiálů.

For Vital, www.forvital.cz

VÝSTAVA

Na okraji

Slyšeli jste někdy termín autorská adjustace – tedy příprava uměleckého díla k vystavení samotným tvůrcem? Tato oblast je často marginalizována nejen umělci a diváky, ale i v kontextu dějin umění. Humpolecká zóna pro umění 8smička se jí rozhodla dát prostor. V rámci výstavy IN MARGINE představí umělce, kteří kvůli svému přístupu často stáli na okraji umělecké společnosti. “Pokud kniha propojuje písmo a obraz v jeden celek, pak i rám, sokl a vitrína mají přímou vazbu na výtvarné dílo, i když se vyskytují na okraji,” vysvětluje kurátorka Emma Hanzlíková. Výstava potrvá do 19. května 2024.

8smička, Kamarytova 97, Humpolec,
www.8smicka.com

Kurátor

AUDIO

Zapněte hudbu!

Ve sbírce digi vychytávek značky Louis Vuitton přibyl nový kousek. Přenosný reproduktor LV Nanogram Speaker sice vypadá jako módní doplněk, jeho tvar vychází z kabelky Toupie, ale umí toho mnohem víc. Po zapnutí se reproduktor sklopí jako dětská káča a vytvoří dynamickou platformu pro prémiový zvukový výkon. Byl vyvinut ve spolupráci s audioznačkou Harman a nabízí bohatý prostor s pozoruhodnou frekvenční odezvou. Bez ohledu na kompaktní proporce a přenosný profil dosahuje maximální hlasitosti 84 dB a nabízí až 17 hodin přehrávání.

*Louis Vuitton, Pařížská 3, Praha 1,
www.louisvuitton.com*

INZERCE

PN003301

Připojte se k on-line aukci výtvarného umění
a dalších exkluzivních sběratelských předmětů na artslimit.com

4.-24. března

Olbram Zoubek: Hygie II
vyvolávací cena: 90 000 Kč

Rolex: Oyster Datejust
vyvolávací cena: 50 000 Kč

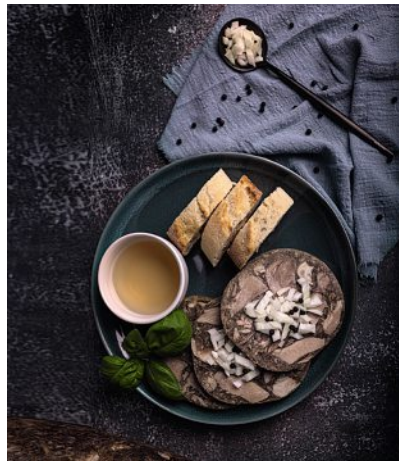
Joža Uprka: Sedící dívka z Hroznové Lhoty
vyvolávací cena: 70 000 Kč

GASTRO

Tradiční dobrot

Karlínské Bistro Čejka znovu otevírá své brány. Vedle legendárního tlačenkového salátu nebo plněných bramborových lokší s jitrnicí a zelím má v nabídce nově i prémiové delikatesy, které vznikly ve spolupráci s platformou Crafted for Friends – ta sdružuje některé české výrobce craftových produktů. Těšit se můžete na sule s vepřovým masem, ďábelskou pomazánku s chilli a zeleninou nebo kachní paštiku s brusinkami a pomerančovou kůrou. Za podnikem stojí rodina Čejkových, jejíž čtvrtá generace vede i stejnojmenné řeznictví s více než stoletou tradicí.

Bistro Čejka, Vltkova 30, Praha 8, www.bistrocejka.cz

NA KAFE

Výběrovka u Karlova mostu

Místo, které spojuje půvab staré Prahy s moderní a živou atmosférou. Síť kaváren The Miners otevřela v historickém jádru města svou už desátou pobočku. A to v Lázeňské ulici, jen pár kroků od Karlova mostu. Vůbec poprvé má navíc podnik dvě patra, která nabízejí víc než jen místo, kam si zajdete pro skvělou výběrovou kávu. „V přízemí se nachází komunitní zóna, která je v rámci naší sítě úplně první. Je navržena tak, aby se tu lidem dobře pracovalo, aby podpořila kreativitu a nabídla příjemné podmínky ke spolupráci. A aby se sem nebály přijít klidně celé týmy na poradu nebo společný brainstorming,“ popisuje spoluzakladatel The Miners Oldřich Valta.

The Miners Charles Bridge, Lázeňská 282/19, Praha 1

SNÍDANĚ I DRINK

Ve stínu Lucerny

Dobrá adresa si žádá spojení se silnými jmény. Jak na poli designu, tak i gastronomie. Interiér nově otevřeného Lucerna Cafe Baru ve Vodičkově ulici v centru Prahy si vzali na starosti mladí architekti Max Koreis a Roman Mareš z ateliéru dvoutakt a o grafiku se postaralo Studio Najbrt. Podnik přes den funguje jako snídaně bistro, jehož nabídku sestavil dlouholetý šéfkuchař Hospody Lucerna Radek Fros. Večer se pak promění v noční bar s pestrou nabídkou signature drinků, za kterými stojí ostřílený barman Tomáš Kubíček. Mimo to se tady každý pátek postaví za mixážní pult DJ!

Lucerna Cafe Bar, Vodičkova 36, Praha 1

ROBERTO COIN

LOVE IN VERONA

Zlatý grál

INVESTICE

Svět klenotnických maximalistů

Jsou šperky na denní nošení a pak jsou šperky, které tráví většinu svého života v zapečených trezorech a teplo lidského těla zakusí jen při velmi výjimečných příležitostech. V té nejexkluzivnější vysoké šperkařině o ceně mluvit nebudeme, nic se totiž nevyrovná pocitu, že jste získali jedinečný kousek, který se bude dědit po generace, a je zaručeno, že se do něj vyplatí investovat. My vám s hledáním „toho“ pravého jedinečného klenotu pomůžeme. Vstupní branou do světa haute couture šperků budiž pařížská značka *Boucheron a její kolekce New Maharajahs*, kterou představila před dvěma lety. Vytvořila ji kreativní ředitelka značky Claire Choisneová jako připomínku obří objednávky šperků na míru, kterou v roce 1928 zadal maharádža Bhupinder Singh. Vrcholnou kreací je trio náhrdelníků, navržených pro společné nošení. Bílé zlato, diamantová krajka, masivní diamanty, křišťál a perleť dodávají motivům lotosového květu a indického folkloru oslepující monochromatickou záři.

www.boucheron.com

1. Kolekce vysoké šperkařiny *Le Voyage Recommencé* značky *Cartier* a její náhrdelník *Girih* snoubí smaragdy ze Zambie s tyrkysy. V souladu s tradicí versatilních kousků domu *Cartier* lze centrální přívěsek oddělit a nosit jako brož. 2. Newyorský klenotník *Harry Winston* produkuje masivní šperkové kusy, jako třeba prsten s 18,03karátovým kolumbijským smaragdem, jenž kdysi patřil do vlastnictví rodiny *Rockefellerů*. 3. *Maison Van Cleef & Arpels* je vyhledáván pro eklektickou tematiku a využívání plejády barevných drahokamů. Brož *Secret des Amoureux* s motivem amorka zdobí centrální purpurový rubelit. 4. Japonský specialista na perly, značka *Mikimoto*, vytváří rozpočybované kreace, jež se logicky dívají pod hladinu. Brož *Praise to the Sea* z bílého zlata a rhodia nese také perly, turmalíny, safíry a diamanty.

www.cartier.com, www.harrywinston.com, www.vancleefarpels.com, www.mikimoto.com

(O)malovánky pro náročné

Tentokrát věnujeme kosmetické okénko všem milovníkům dekorativní kosmetiky a přepychových textur, barev a vůní. Našli jsme pět produktů, s nimiž dosáhnete dokonalé pleti, zamaskujete drobné nedostatky, vyzdvihnete své přednosti a snadno vykouzlíte look, jenž obstojí za denního světla i v záři reflektorů. Jak jednou pronesl Max Factor: „Půvab je vaším dílem.“

1. Dokonalá paletka očních stínů, ve které jsou všechny odstíny kurátorsky navržené a dokonale harmonické, se hledá těžko. Jasným hitem tak je kompilace s názvem *Muse* od světoznámé make-up artistky *Lisy Eldridge* a její eponymní londýnské značky. Každý ze stínů s růžovými podtóny má jinou texturu, od ultrajemného jiskřivého sametu až po intenzivní mat.

2. Krémový korektor *All Hours Precise Angles* značky *YSL Beauty* umí díky 3D minerálním pigmentům jednoduše vyplnit jemné linky a nerovnoměrnou strukturu pleti pouze tam, kde je to třeba. Poskytuje přirozený matný vzhled s projasňujícím efektem, jeho textura je prakticky nehmotná a na pleti neoxiduje, nevysychá ani necestuje. Dalšími přednostmi jsou ergonomický, přesný a pružný houbičkový aplikátor či hydratační a zpevňující složení s 85% obsahem pečujících složek.

3. Maximálně intenzivní pigmenty, zářivě matný efekt a složení s infuzí 24k zlata

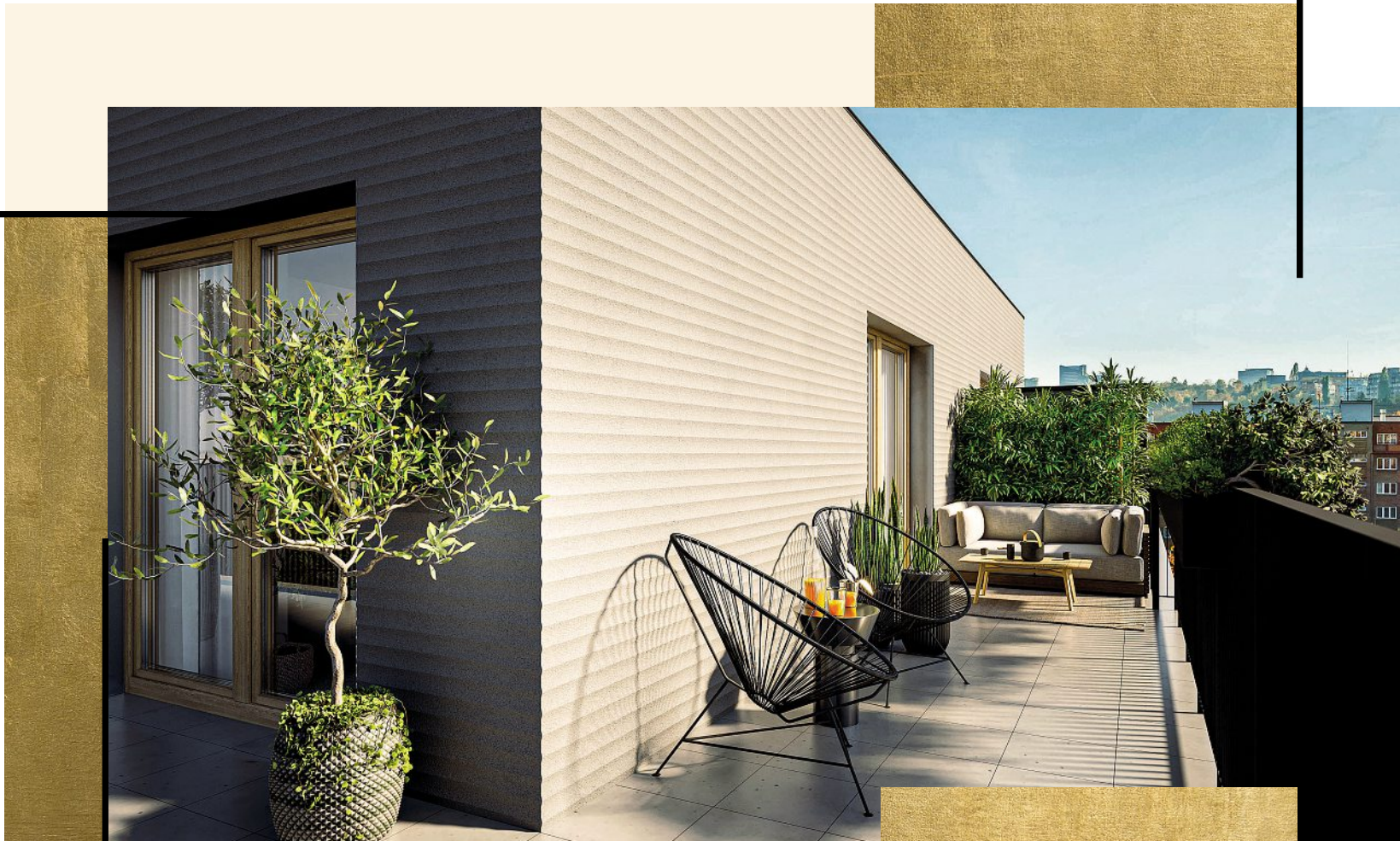

a revitalizujícím extraktem z květu červeného ibišku představují jen část kouzla znovuplnitelné couture rtěnky *Dior Rouge Premier*. Přepychové je i pozlacené keramické pouzdro, jež vzniklo ve spolupráci s francouzskou řemeslnou dílnou *Bernardaud*, která udržuje tradici umění ruční výroby porcelánu *Limoges* už od roku 1863.

4. U kosmetických značek, za kterými stojí celebrita, bohužel často platí, že marketing převyšuje kvalitu. Výjimky ale potvrzují pravidlo a jednou z nich je jistojistě label *Haus Labs by Lady Gaga*. Dokonale výkonné make-up báze, stejně jako všechny ostatní produkty, jsou technologicky vyspělé a pyšní se vysokým obsahem přírodních skincare složek. Středně krycí *Triclorone Skin Tech Foundation* vypadá naprosto přirozeně a pleť doslova zkrášluje. Obsažená fermentovaná arnika navíc chrání pokožku před zarudnutím a podrážděním a pomáhá sjednotit barevný tón pleti.

5. Pařížská značka *BDK Parfums* vyrábí vůně vyvolávající emoce a vzpomínky, jsou povědomé, a přesto originální, nadechnuté i intenzivní. Vonné kompozice jsou postaveny na surovinách prémiové kvality, které se v parfémovém předvádí v plné síle. Novinka *312 Saint-Honore* překvapí růžovým pepřem, esencí z lístků růžového pepře a andělikou, na které navazují krémové laktony a květy pomerančovníku, až se nakonec všechno rozpustí v živočišném základu z pižma a thajského oudu.

ŽIJTE ATMOSFÉRU
VZKVÉTAJÍCÍCH
NUSLÍ

MAROLDKA

PSN

maroldka.cz

Daniela Hradilová

Ze světa právníčiny utekla k architektuře, aby mohla vytvářet jedinečná místa, odkud její hosté nebudou chtít odjet.

Doma v Beskydech spolu s manželem Petrem renovují domy a s respektem jim vdechují nový život. Jejich projekty Mezi plůtky a Mezi lukami jsou zařazeny mezi nejzajímavější butikové hotely světa a další „Mezi“ se chystá. Při práci staví na přírodních materiálech, jednoduchosti a intuici, pracuje se světlem a prostorem, kde každý detail má svou funkci. Inspiraci hledá na cestách.

Vytvářím: Místa. Vztahy a souvislosti věcí. Pokračování.

Ikonickej kousek, po němž dlouho toužím, je kamenný dům na jihu (2). Takový, co hraje ve francouzských filmech. Ve kterém se nosí všechny ty ikonické kousky.

Moje cesty vedou za pocitem. Za sluncem, za jídlem a vínem, za každým krásným domem, za obrazem, za slovem, za dotykem...

Voní mi: Vše o jasmínu – Le Jasmin od Perfumer's Library Miller Harris, který se už bohužel nevyrobí. Do Son od Diptyque Paris a Dior Jasmin des Anges.

Když se chci dobře najíst, zaměřím do kuchyně mého muže, který zná mé chutě nejlépe. Nebo na Lago di Orta (4) za šéfkuchařem Antoninem Cannavacciuolem, do Lima de Tokio v Palma de Mallorca, za Héléne Darroze ve Villa La Coste, za Dani Garcíou v Marbelle, za kuchyní Martína Berasateguia (3) a Pedra Subijanou nebo do Arzak v Baskicku.

Nejraději se dívám na východ a západ slunce. Na nebe. Na oceán. Na hory. Na prsty nohou v písku. Na Bosche, Brueghela a Cranacha kdekoli. Na každé místo v našem domově.

Poslední věc, kterou jsem si koupila pro radost: Móda. Vesta od Isabel Marant, protože jde k dlouhým taftovým sukním, stejně jako k džínům. Nest Basket Bag od Loewe (5), pro jeho dokonalý tvar. Od stejné značky boty Toy Mule, kterým má dcera říkat „kopyta“, dvoje stejné nazouváky Hermès, protože obě barvy byly nej, a nebesky modrá péřovka Moncler, kterou jsem tam pro tu nebeskou nemohla nechat, i když bylo dávno po zimě. Vlastně v Andalusii zima nikdy nebyla...

Nenávidím zvuk bouchajících okenic, hlavně v noci.

Moje nejmilejší místo na Zemi je kdesi v Toskánsku, s mým mužem.

Designér/umělec, jehož práce mě baví: Leonardo da Vinci, Geoffrey Bawa, Tadao Ando, John Pawson, Aires Mateus a všichni, které jsem na svých cestách potkala.

Neumím přijmout nespravedlnost.

Dobrá architektura pro mě je ta, která vytváří emoce.

Kýč, který miluju: Villa Cora ve Florencii, Villa Padierna v Marbelle, Villa Crespi na Lago Orta. Krásná, opulentní místa, kde je vám díky tradici, péči a servisu tak dobře!

Nejkrásnější galerie, kterou jsem navštívila, je Art & Architecture Walk v Chateau La Coste. Nej světoví architekti na jednom místě, na jedné stezce, v jednom lese.

Inspiruje mě všechno, co je na svém místě.

Knihy, které změnilý můj pohled na svět, jsou ty, které napsaly o domech, jež jsme rekonstruovali (1). Vyšly v nakladatelstvích Taschen, Gestalten a Braun a změnilý mou nejistotu v naději, že i malé místo může být velké, když jej milujete.

Místo, které jsem navštívila a kam se vždycky ráda vracím, je Florencie. Toskánsko. Esence kultury. Její začátek.

Vyráží mi dech: Krása. Jako šestý smysl. Jako nezbytnost.

Luxus pro mě znamená: Plýtvat. Schopnostmi, časem, emocemi.

Nejlepší „věc“, do které jsem investovala, jsou naše děti.

Sbírám: Domy. Zahrady. Jejich návštěvy. Představy o nich. Čáry a slova, která se o nich dozvím.

Největší hodnotu pro mě má: Snít.

Nejlepší rada, kterou se řídím: Novostavby neexistují. Všechno je vlastně rekonstrukce. Ať přijdete kamkoliv, vždycky už tam něco je. Země, vzduch, historie, kultura. Ať je váš úkol jakýkoliv, vždy musíte začít s podrobným porozuměním tomu, co už existuje, a na to se musíte snažit nějak smysluplně navázat. / Jean Nouvel

Těší mě: Blízkost. Dálka cest. A každé mezi, kterého je nejvíc.

Moje motto pro rok 2024: Víc ke kořenům a víc do oblak. Nemít hranice. Chránit si svobodu.

” Kouření už
mi lezlo moc
do peněz.

“

Tomáš, 37 let

Každý z nás
měl jiný důvod.
Jaký bude ten váš?

vasduvod.cz

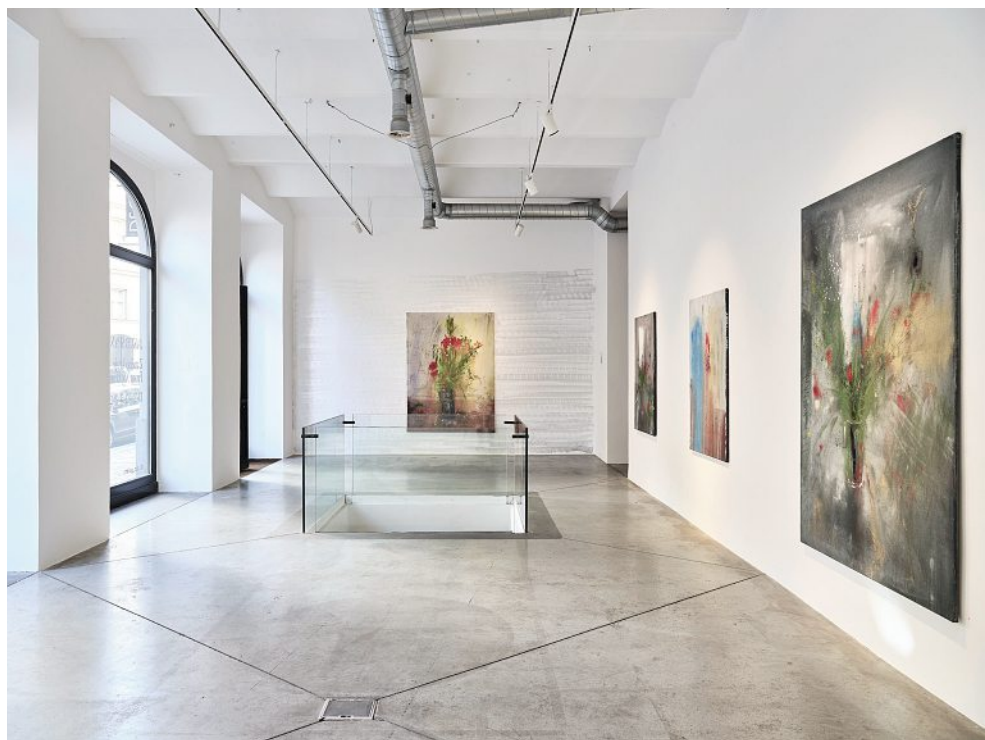
Přidejte se i vy mezi více než
500 000 bývalých kuřáků,
kteří odložili cigarety
a udělali změnu.

Nejlepším způsobem, jak snížit zdravotní rizika spojená s užíváním
tabákových a nikotinových výrobků, je úplně přestat tabákové
výrobky a výrobky s obsahem nikotinu užívat.

Skutečný spotřebitel,
který byl za svou účast
v kampani odměněn.

UNSMOKE
YOUR WORLD

PHILIP MORRIS ČR

DENÍK *malíře*

Text: Gabriela Marešová – Foto: Tomáš Třeštlík,
Vojtěch Veškrna, Martin Polák

Říká o sobě, že je lidovým malířem, který na svých obrazech zachycuje to, co vidí kolem sebe. Jakub Špaňhel je jedním z největších talentů současné české tvorby a jeho obrazy visí v galeriích i soukromých sbírkách a současná výstava, kterou má v pražské DSC Gallery, byla sběrateli „vyprodána“ během několika dní. Koncem února mě malíř vítá na prahu svého skromného ateliéru na Vinohradech, kterému vévodí obrazy opřené o zeď i barokní sekretář, který objevil v jednom starožitnictví. Na rozhovor máme necelou hodinu, pak se hned vypraví na letiště. Přesouvá se totiž na pár dní do svého nového ateliéru, který si nedávno pořídil. V Benátkách.

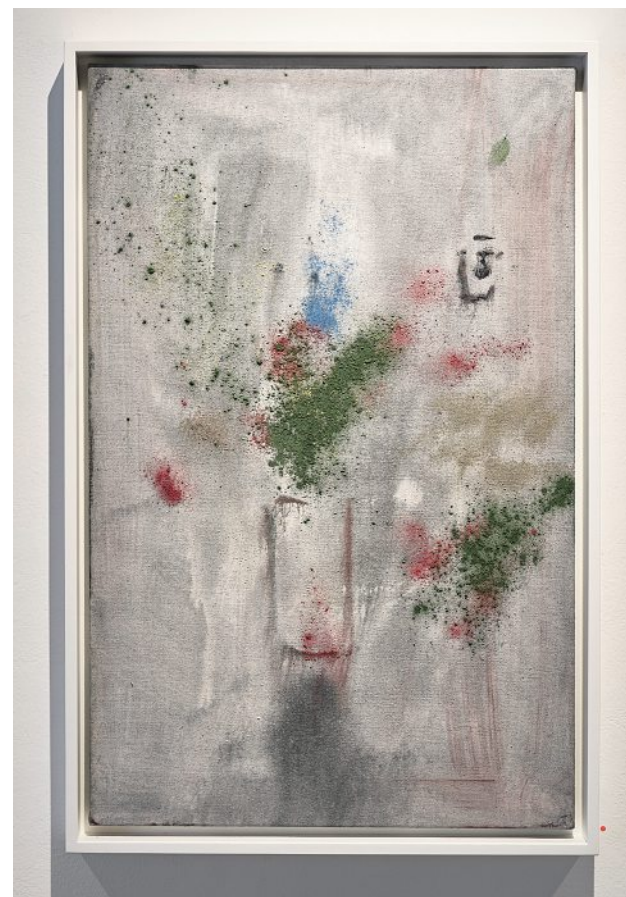
Ostatně k Itálii, a Benátkám zvláště, má blízko odmala, kdy tam s rodinou v 90. letech jezdili navštěvovat přátele. „Připomíná mi to tam moji rodnou Karvinou, je tam taky šikmý kostel, potápí se... A já mám vodu rád. Když jsem byl malý a byly povodně, tak jsem si představoval, že sednu na loďku a odpluju,“ vzpomíná a už plánuje, jak bude po Benátkách chodit pěšky, fotit si zajímavá místa a ta pak malovat. Po pěti posledních letech, kdy se primárně věnoval sérii motýlů, se chce vrátit k architektuře. Chce objevovat kostely i paláce, exteriéry. „Dřív jsem maloval pohledy do kostelů, třeba tady je Sv. Vít podle fotografie Josefa Sudka,“ ukazuje na obraz opřený o zeď. „Tak na to teď v Benátkách navážu. Kromě toho plánuju prozkoumat Burano, Florencii i Řím. Je mi blízká celá Itálie!“ Nejde mu jen o místa jako taková, zajímá se i o odlišný materiál, se kterým tam hodlá pracovat. „Budu nakupovat jen italské barvy, plátno, vše lokální. Takže jsem hrozně zvědavý na jejich pigment i na to, jestli se tím nějak změní moje barevnost,“ přemýšlí nahlas.

Pohled do výstavy v DCS Gallery, kterou Špaňhel nazval Z mého kraje.

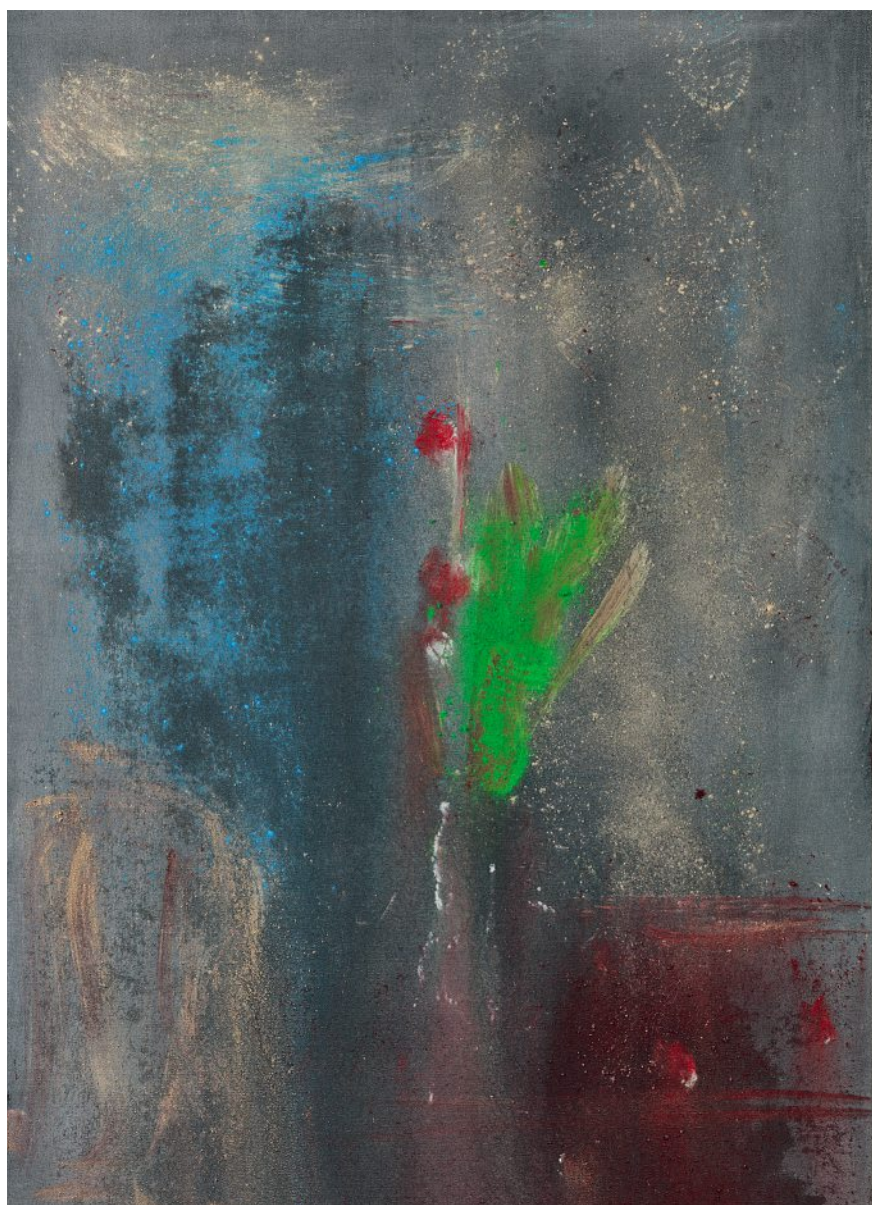

Inspiraci čerpá všude kolem sebe, obrazy jsou jakýmsi jeho deníkem. Maluje tak jen ty motýly a květiny, které se objevují v jeho zahradě ve Sv. Janu pod Skalou.

Špaňhel maluje od svých čtyř let a jeho styl se prý za tu dobu příliš nezměnil. Studoval na AVU v ateliéru Jiřího Davida a Milana Knížáka, kteří ho prý naučili myslet. „Nedělám nic šokujícího, chci jen vytvořit dobrý, zajímavý obraz. Rád se dívám na svět, vidím kolem obrazy, je to hodně o pocitech, kompozici a syntéze věcí,“ vysvětluje sedmačtyřicetiletý umělec. A pak už přichází na řadu fyzický kontakt s barvami a materiálem. „Musím si to odpracovat!“ Jeho témata jsou klasická: architektura, květiny, krajiny a akty. Rozpracovává je dál po svém, a když už téma má, uchopí ho a „vyždíme“. „Dělám klasická témata, sbírám staré věci. Mám zkrátka rád řemeslo,“ říká s tím, že i proto nakupuje starožitnosti, včetně třeba ručně dělaných grafik.

Při tvorbě volí rychlejší přístup, vždycky to tak bylo. Už na škole prý odevzdával všechno dřív než ostatní a také toho o to víc stihnul. „Nemám na malbu tolik času, tak si ten čas v ateliéru opravdu užívám. Zároveň si držím, že za rok vytvořím maximálně pár desítek obrazů, víc ne.“ Hodně času tráví v autě, zařizováním běžného každodenního života a rozvážením dětí na kroužky – k touze zachytit barevnost, pomíjivost a křehkost motýlů ho přivedlo právě narození jeho dětí. A pak jsou to přesuny mezi Vinohrady a Sv. Janem pod Skalou, kde žije a kromě ateliéru tam má i velkou zahradu se vzrostlými stromy a květinami, kterou hlídá jeho tibetská doga. (Mimochodem i tady se projevuje jeho láska ke starožitnostem, plemeno tibetské dogy je staré více než čtyři tisíce let.) „Všichni motýli, které jsem namaloval, mi proletěli zahradou. Stejně je to i s mými obrazy květin, maluju jen ty, které mám kolem sebe,“ zdůrazňuje s tím, že to ale neznamená, že by chtěl být malíř motýlů. Obrazy jsou jeho deníkem, na plátně nechává kousek svého domova, i proto prý pojmenoval aktuální výstavu Z mého kraje. „Mám oblibu v lidových věcech, v tvořivosti. Jsem zkrátka lidový malíř!“ ■

FOND KVALIFIKOVANÝCH INVESTORŮ

CREDITAS ENERGY

Prémiový energetický fond

Fond kvalifikovaných investorů CREDITAS ASSETS SICAV a.s. ve svém podfondu CREDITAS ENERGY, podfond SICAV drží aktiva v čisté hodnotě (NAV) přes 2,5 miliardy korun. Pro investice využívá know-how skupiny působící v energetice již od roku 2013.

Připojte se k další expanzi fondu a získejte minimální výnos Premium plus investičních akcií s garancí* 8,6 % p.a.

 **CREDITAS
FONDY**

Součást skupiny CREDITAS
www.creditasfondy.cz

* Garance minimálního výnosu Premium plus investičních akcií (PPIA) ve výši 5,6 % p.a., a to i v případě nižšího zisku či dokonce ztráty fondu. Garance je formou redistribuce fondového kapitálu od držitelů Hedging investičních akcií (zakladatelé fondu) ve prospěch držitelů Premium plus investičních akcií (externí investoři), a to až do výše tohoto fondového kapitálu, který připadá na Hedging investiční akcie. V období od 1. 7. 2022 do 30. 6. 2024 je stanoven minimální výnos 8,2 % p.a. u PIA a 8,6 % p.a. u PPIA.

AVANT investiční společnost, a.s., je správcem fondů kvalifikovaných investorů dle zákona 240/2013 Sb. a jejich akcionářem nebo podílníkem se může stát kvalifikovaný investor dle paragrafu 272 tohoto zákona. Sdělení klíčových informací fondu (KID) je k dispozici na <http://www.avantfunds.cz/informacni-povinnost>. V listinné podobě lze uvedené informace získat v sídle společnosti AVANT investiční společnost, a.s., CITY TOWER, Hvězdova 1716/2b, 140 00, Praha 4 – Nusle. Další důležité informace pro investory na: <https://www.avantfunds.cz/cz/duleziteinformace/>.

@lukashejlik

#jídlove

Lukáše Hejlíka

FLEK BRNO

Věveří 6, Brno

@flek_brno

TIP: Gyros Platón (pečený brambor, gyros, nakládané zelí, nakládaná cibule, feta, kopr, olivy)

Byl to skandál hned od prvního dne. Loni v Brně otevřel nový flek. Bistro Flek, za kterým stojí Vašek Adamík a soustřeďuje se na gyros. A ne ledajaký! Takový, že se pro něj ženou foodies nejen ze „štatlu“, ale i z celé země nebo ze Slovenska.

Vašek pochází z Jeseníku. Tak jako většina „mladých“, kteří dnes v Brně diktují gastru, i on přišel do jihomoravské metropole studovat. Ale stavárna ho nebavila tolik jako vaření. Všechno se zlomilo poté, co nastoupil do našláplé party kolem Bucheck Brno, který v tu dobu byl už zářivou hvězdou – znamenalo to ale taky spoustu tvrdé práce v přípravné kuchyni. Vaškova maminka je Makedonka, konexe k Balkánu je tak jasná. Jeho strýc dokonce provozoval v Česku gyrosárnu. Ale Vašek věděl, že až jednou otevře tu svou, udělá to úplně jinak. Gyros tu bude gastronomickým zážitkem, ne jen ekonomickou mňamkou. Měl jasno i v tom, že nechce podcenit žádnou položku, od přípravy naloženého masa až po vlastní upečené placky, o čerstvé zelenině a bylinkách nemluvě.

Gyros, který není polotovarem z mraženého masa, si Vašek vytunil podle svých chutí a tradičnější variantu umí i posunout. Takže ano, nechybí nakládaná cibule, zelí, feta nebo lidi tolik rozdělující kopr. A co je vůbec dokonalé, otevírá už v 11 hodin a má otevřeno až do pěti odpoledne. Nebo do vyprodání. Sledujte ho proto na sociálních sítích, ať vás nápis Sold Out nepřekvapí. Když je vyprodáno, vrhá se Vašek na přípravu na druhý den, nakládá maso, připravuje tzatziki i hladkou omáčku, kterou servíruje pak z nádoby jako majonézu.

Určitě u něj zkuste i talířovou (bezlepkovou) verzi s pečeným bramborem, je úžasná! A nechybí tu ani různé twisty gyrosu – s roastbeefem, grilovanou zeleninou, trhaným hovězím nebo rozličnými omáčkami.

Flek je jako celé Brno: hravý, drzý, odvážný a udržitelný. A ani tady nechybí merch, ve spolupráci s Cult of the Road si tu můžete pořídit cokoli s dnes už legendárními flekovskými hláškami jako „Gyros není kebab“. Nebo „Mňam, do p*čil!“.

*Lukáš Hejlík je gastronomický nadšenec a autor knihy **Gastromapa Lukáše Hejlíka, 365.** (Foto: Adriana Fialová; portrét šéfkuchařů – archiv podniku)*

la
FORMAGGERIA

GRAN MORAVIA *Brazzale*
dal 1784

Na věku (ne)záleží

Aneb umění stárnout

Dospívání a zrání jsou zásadní fáze nejen v životě člověka, ale také ve výrobě sýru. Zatímco sýr navenek jakoby spí na smrkové polici ve zracím skladu, odehrává se uvnitř mnoho změn.

GRAN MORAVIA
RISERVA
18+ měsíců
zrání

GRAN MORAVIA
VECCHIO
12-18 měsíců
zrání

Čerstvě
ukrojeno
z bochníku
přímo v naší prodejně
FORMAGGERIA

Sýr Gran Moravia

Dlouho zrající extra tvrdý sýr Gran Moravia se vyrábí v litovelské sýrárně Brazzale Moravia ručně z kvalitního českého mléka. Sýr, v němž se snoubí italská sýrařská tradice s inovací a s vysokou kvalitou českého chovatelství, je díky použití syřidla rostlinného původu vhodný také pro vegetariány. Dlouhému procesu zrání pak tento sýr s typickým zrnitým těstem vděčí za prakticky nulové množství laktózy.

www.laformaggeria.com

@lucie_drdoва

#artblok

Lucie Drdové

- 1/ Julie Mehretu: *Slouching Second Seal*
- 2/ Pierre Huyghe: *Of Ideal*
- 3/ Huma Bhaba: *The Kind One*
- 4/ Pierre Huyghe: *Variants*

1

2

3

4

BÝT CIZINCEM

První latinskoamerický kurátor v historii bienále přichází s tématem, které odhlíží od klasického západního kánonu a přináší pozornost nejen na periferní oblasti, ale především akcentuje umění vyjadřující rozdílnost. Adrian Pedrosa vybral tvorbu minoritních skupin umělkyň a umělců, jež se zrodila na pozadí mnoha krizí posledních desetiletí a je podmíněna složitostí existenčních otázek identity, národnosti, rasy, pohlaví stejně jako svobody a bohatství.

S odkazem na neonový objekt nesoucí název „Stranieri Ovunque – Foreigners Everywhere“ umělecké skupiny Claire Fontaine se zrodila koncepce pro nadcházející benátský festival, který mluví o reálné migraci a dekolonizaci i o vlastním pocitu jedince jako cizince uvnitř sebe sama. S lehkou ironií lze totiž říci, že v Benátkách je

cizincem každý! Město, jehož původní obyvatelstvo tvořili uprchlíci římských měst, je křížovatkou s bohatou historií mnoha kultur a každoročně jej zaplavují davy návštěvníků.

Na pozadí těchto skutečností se pak výstava Julie Mehretu v Palazzo Grassi jeví jako příhodná paralela. Malby a kresby americké umělkyně v sobě nesou minulost a přítomnost. Mehretu, která se narodila v Etiopii a záhy s rodiči uprchla před vojenským režimem, tematizuje dějinné události včetně kolonialismu, válečných konfliktů, rasové nepokoje či sociální nespravedlnosti. Na základě vlastní zkušenosti s migrací a diasporou projektuje příjemně abstraktní krajiny s perspektivou drsné reality. Tentokrát se navíc jedná o zajímavý dialog s blízkými umělci a literáty, jako jsou Nairy Baghramianová, Huma Bhabha, Ro-

bin Coste Lewisová, Tacita Deanová, David Hammons, Paul Pfeiffer a Jessica Rankinová. Pod názvem „Emsemble“ vznikla koláž složená z poezie, soch, filmu a zvuku.

Pierre Huyghe v Punta della Dogana se na první pohled vymyká. Slavná persona současného umění vytváří metaforicky snová, až hrůzná prostředí, ve kterých se projekce sebe sama potkává s rozličnými charaktery. Rozsáhlý projekt proměňuje galerii v dynamické milieu, kde se všechny jeho elementy – lidské a cizorodé entity či přírodní i umělé jevy – modifikují v reálném čase. Přívlastkem „Liminal“ francouzský umělec pojmenovává znepokojivá místa na pomezí. Emoce, které divák zažívá, jsou stejně blízké jako cizorodé. ■

Autorka je historička umění a galeristka, www.drdovalgery.com

elegance a pohodlí...

SCAN quilt®

61 prodej

www.scanquilt.cz

POVLEČENÍ

PROSTĚRADLA

POLŠTÁŘE

PŘIKRÝVKY

OSUŠKY

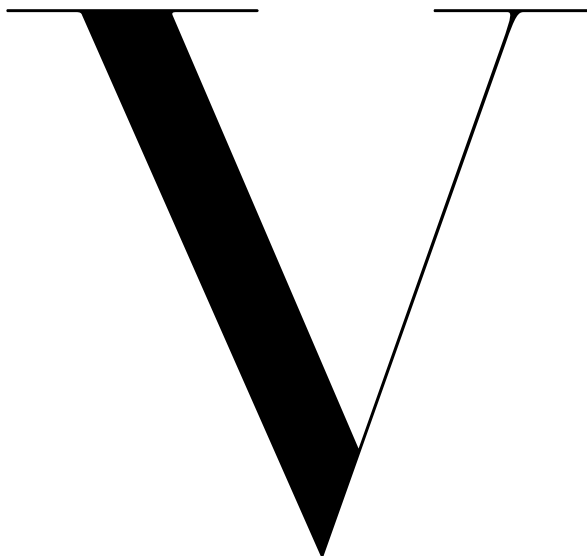
Rozhovor
PročNe

A photograph of a balcony railing with a view of trees and a city in the background. The railing is made of a light-colored material with dark, ribbed handrails. The background shows a dense forest of bare trees under a grey sky, with a cityscape visible in the distance.

Květa Vostrá

Každý den plave, aby mohla snít o vlnách v dálce. Jezdí studovat na Harvard, aby mohla vybudovat firmu s globálním přesahem. Pomáhala uprchlíkům z Ukrajiny, aby nakonec nejvíc pomohla sobě. Jedna z mála self-made podnikatelek na vrcholku českého IT byznysu, která s manželem prodala miliardový start-up Ytica, se po temném období znovu nadechla k novému dobrodružství. A jejím cílem není úspěch zopakovat. Chce být ještě lepší.

V Česku není moc žen, které od nuly vybudovaly miliardový byznys. Zvlášť ne s globálním zásahem. Květa Vostrá v tandemu se svým manželem Šimonem během pouhého roku a půl rozjeli a prodali start-up Ytica, jehož software pomáhá firmám analyzovat a vylepšovat komunikaci se zákazníky. Když si ho v roce 2018 koupil gigant Twilio ze Silicon Valley, psalo se v korunách o miliardě a půl, ale reálně to mohlo být i o dost víc, protože část odměny dostali Vostří v akciích Twillia. A ty po akvizici Yticy výrazně rostly.

Roky po úspěšném exitu však nebyly pro Květu šťastným obdobím. Propadala se do krize identity a bezradného hledání vlastní hodnoty. Zatímco se snažila vyznat sama v sobě, porodila druhé dítě a dala výpověď v Twiliu. Život okolo pádil kupředu překotným tempem: covid, mohutný růst a následný pád hodnoty technologických firem, válka kousek za hranicemi, vzestup umělé inteligence... Teď už je Květa opět plná elánu a plave jako o život. Doslova. Každé ráno v bazénu, pak jede za rodinou a do nové práce. Předloni na podzim se s manželem pustili do dalšího dobrodružství. Jmenuje se Salted CX a opět pomáhá firmám vyznat se ve zpětné vazbě od zákazníků. Tentokrát ale jedou na steroidech a horizont mají hodně vysoko.

Jak byste popsala Salted CX?

Je to firma...

Není to start-up?

Já nemám to slovo ráda. Přejde mi moc spjaté s myšlením ve stylu: „Začneme něco dělat a uvidíme, jestli to bude fungovat. A když to nebude fungovat, tak to zahodíme.“ Tak to já nemám – já chci budovat firmu, která má právo na existenci, a nechci to vzdát jenom proto, že třeba něco nefunguje.

Příznějme si ale, že ty začátky máte s manželem usnadněné: jak předchozí zkušeností, tak silným finančním polštářem z prodeje firmy.

Ano, to nám dává velkou svobodu, ale zároveň obrovskou zodpovědnost. A to mě na tom strašně baví. Reputace je určitě nezanedbatelná věc, prostě si nemůžeme dovolit to pokazit a skončit. Chápete?

Asi ano.

Mým cílem není úspěch zopakovat. Chci být ještě lepší. Chci být každý den o něco lepší, než jsem byla včera. Ať je to v plavání, nebo ve fungování a řízení firmy. A nejvíc mě baví ve firmě vytvářet prostředí, aby i ostatní byli lepší než včera. Ve skutečnosti to totiž nedělám pro sebe. I to plavání.

Jak to myslíte?

Mám dvě dcery a už nejsou úplně malé, třináct a čtyři roky, takže je nemůžu moc ovlivňovat. Ale že třeba vidí, že chodím každé ráno plavat, tak si z toho můžou něco odnést. Že máma každé ráno vstane, ať je unavená, nebo ne, a prostě jde. Vysvětluji jim, proč do toho investuju strašně moc času. Že i když mi už bylo čtyřicet, tak život pokračuje. Myslím si, že mám před sebou ještě strašně moc produktivních let. To je něco, co já ze svého dětství úplně nevnímám.

Jaká je vaše představa dlouhověkosti?

Při mém předposledním pobytu na Harvardu jsem měla profesorku na leadership a entrepreneurship. Bylo jí 80 let, ovšem když začala mluvit o byznysu, tak to bylo velmi aktuální, vitální a inspirující. Tam jsem si řekla, že mám před sebou ještě dlouhé roky produktivního života.

Jak vás pobyt na Harvardu obohatil?

Amerika je takový tavicí kotlík národností, zkušeností a pohledů, přijde mi to tam takové bez předsudků. Pořád se snažím inspirovat, abych mohla inspirovat ostatní. Se Šimonem budujeme firmu, v níž chceme vytvářet prostředí pro lidi, kteří se s námi chtějí rozvíjet a nepřemýšlejí jen nad finančním obohacením. To je důvod, proč vyrazím na studijní pobyty do zahraničí. Je potřeba vylézat ven z českého rybníku. Je to i důvod, proč náš byznys primárně zaměřujeme na americký nebo rovnou globální trh. Nechci, aby to vyznělo, že pohrdáme Českem, ale radši budu malá ryba ve velkém rybníku...

Jakou máte se Salted CX ambici?

Nechceme to prodat za 18 měsíců jako u Yticy. Chceme tady být dlouho. Postavit firmu s globálním přesahem a dlouhodobě v ní budovat kulturu. V tom vidím paralelu se sportem, v něm také nemůžeš přeskočit jeden krok. Když běžíš maraton, všechny ty tvoje kroky jsou stejně důležité, ale bolí různě. U plavání se nemůžeš zastavit s tím a říct si: O. K., tak teď se zastavím a pak se zase rozjedu. Čímž se vracím k tomu, že každý den chci být lepší než ten předchozí. To ale neznamená, že se mi to vždy povede. Důležité je nemyslet si, že když se nám jednou povedla Ytica, podaří se to automaticky zase.

Máte strach, že se to nepodaří?

Je to stejné jako v tom bazénu: plavu a dávám tomu maximum. Tím si zaručuju, že neudělám nikdy krok zpátky. Když se něco nepovede, beru to tak, že jsem se něco naučila. Snažím se zůstat nohama na zemi. To je přístup, který razíme s manželem i v rodinném životě. Pro mě není cíl koupit si drahou kabelku. To se snažím předat i dětem.

Daří se to?

Myslím, že ano. U třináctileté dcery jasně vidím, že netouží po hmotných věcech. Naopak se realizuje v tom, že třeba šest

měsíců nonstop pracuje na přípravě svého TED Talku. Je fajn vidět, že má v sobě inspiraci z toho, co děláme. Je jí úplně jedno, jestli jedeme na dovolenou do Jizerek nebo na Seychely. Ona je všudejdejší. My se Šimonem pocházíme ze skromných podmínek. Já jsem jako malá holka snila o tom, že budu cestovat po světě, protože jsme s rodiči nikdy nebyli na dovolené u moře, neměli jsme na to. Když jsem jela k moři, tak třeba jenom s tátou – a jeli jsme do Barcelony autobusem.

Neměla jste tendenci si to vynahradit po prodeji Yticy?

Vůbec ne. Já jsem po exitu měla dva roky temna.

Jak to?

Po prodeji jsme pokračovali v práci pro Twilio. Narodila se mi holčička, a když jí byly tři měsíce, odešla jsem na mateřskou. Chodil mi dál plat, ale už jsem tam nepracovala. A půl roku poté začal covid. Nastala u mě velká krize identity. Co vlastně umím? Co teď budu dělat? Povede se mi ještě někdy něco? A co mě vlastně baví? Byly to pochybnosti na úplně elementární úrovni...

Takovému rozpoložení asi světová pandemie asi úplně nepomohla, že?

Přesně, seděli jsme zavření doma, do kanceláře jsme si nemohli ani dojít pro věci. Každopádně moje existenční krize by asi nastala i bez covidu. Byla jsem na mentálním dně. Normálně jsem jakoby fungovala, ale vlastně jsem nebyla sama se sebou happy. A vím, že jsem nebyla dobrá máma.

To je silné tvrzení. Jak jste to poznala?

Na dětech. Měla jsem pocit, že mou krizi identity vidí. Takže jsem postupně začala hledat věci, co mě baví. Nastartoval mě náhodný impulz: oslovila mě jedna slečna, jestli bych jí nebyla mentorkou, že by chtěla studovat obdobný program na Harvardu, jaký jsem před covidem absolvovala já. Tak jsem ji začala připravovat a zjistila jsem, že mi to jde, že nejsem úplně blbá. Dodalo mi to sebevědomí, že někomu můžu být přínosná. A začalo se to nabalovat.

***

Květa Vostrá měla k byznysu hodně daleko. Vyrůstala v Chomutově ve skromných podmínkách v prostředí, kde bylo slovo podnikatel pomalu sprosté slovo. „Když jsem se na ČVUT v roce 2000 seznámila se Šimonem, tak jsem se doma styděla říct, že je podnikatel. To znělo skoro jako podvodník,“ vzpomíná. Rodiče, oba vysokoškoláci, navíc dbali především na vzdělání. A to Květa těsně před dokončením inženýrského studia vzdala a dlouho pak trpěla pocitem, že je zklamala.

V čem jste byla rebelka?

Cítila jsem se tak během studia. Na Fakultě elektrotechnické na ČVUT mě to nebavilo, protože tam bylo strašně málo holek. Profesori se na mě koukali skrz prsty, neměla jsem tam žádnou komunitu. Nechodila na pařby, místo toho jsem pracovala v jedné německé IT firmě. Dodělala jsem bakaláře, měla všechny zkoušky i k dokončení inženýrského studia, ale tou dobou už jsem pracovala jako letuška u ČSA, neměla jsem na to čas, takže jsem se tomu vlastně nevěnovala.

Hlava v oblacích?

To vzniklo zkušeností z té IT firmy. Ve 21 letech jsem pendlovala mezi Prahou a Budapeští, protože tam byla druhá pobočka, a měla jsem pocit, že pokud budu v takovém záprahu pracovat ještě pár let, tak musím vyhořet. Jednou jsem letěla do Budapešti, vzala si na palubě noviny a tam byl inzerát: Nabíráme stewardy. Výběrové řízení trvalo šest měsíců, a když mě vybrali, nevěděla jsem, jestli u toho zůstanu, nebo ne. Spíš to byla rebelie, nový impuls. Byla jsem tam od roku 2004 do 2010, než se mi narodila první dcera.

Dlouhá doba. Co jste si z toho odnesla?

Řadu věcí. Třeba do řízení a budování týmu: jako stewardka jsem několik hodin zavřená v trubce i s lidmi, kteří ti úplně nesednou a nešla bys s nimi na kafe. Ale musíš tam s nimi být, protože máte nějaký společný cíl. Nebo třeba ten pokyn, že si máte kyslíkovou masku nejprve nasadit vy sami a teprve pak pomáhat dětem...

To mi vysvětlíte.

Je to jako starost o moje vlastní zdraví. To neznamená, že se nestarám o zdraví svých dětí a svých rodičů. Ale vím, že když se já necítím zdravá a nemám energii, tak nejsem dobrá máma. Nejsem produktivní. Sport dělám proto, abych se cítila dobře. A znovu to může být inspirací i pro dceru, nebo někoho v týmu. Možná to zní sobecky, ale je to tak.

Jak často plavete?

Každý den, kromě středy. To mám regeneraci. Jinak chodím opravdu denně, začala jsem loni na konci ledna. Ve všední den mám trénink od šesti do sedmi, o víkendu od sedmi do deseti. Většinou plavu v Podolí, někdy na Barrandově.

Proč jste vlastně začala plavat?

Starší dceři během covidu diagnostikovali skoliózu. Zkoušeli jsme strašně moc cvičení a rehabilitace. Doktorů v Motole nám říkali: Bohužel se to jenom zhoršuje... Dostali jsme se do stavu, kdy jsme na Anetku křičeli, že špatně cvičí a že kvůli tomu bude mít korzet. Dovedete si to představit? V jedenácti letech ho máte na 23 hodin denně. Začínali jsme být opravdu zoufalí. Rozhodila jsem sítě a našla doktora ve Fakultní nemocnici v Brně. Ukázali jsme mu rentgeny, načež nám řekl, že Anetka je pacient přesně pro něj. Při operaci dostala do zad 26 šroubů a plavání byl první sport, který jí povolil.

A vy jste se přidala.

Kouč mě pozval, jestli se nechci přidat. Kývla jsem, ale bylo to dost vtípné – byla jsem v bazénu s dvanácti-, čtrnáctiletými pubertáky, kteří mě všichni předplavali. To byl spouštěč. Začala jsem chodit do bazénu sama, abych se zlepšila ve vodě, ale zjistila jsem, že mi to hodně pomáhá i mimo vodu. Mentálně. V bazénu jsem v módu studenta, vidím progres, zlepšuju se. Dneska si všechno dokážete změřit, vidím, že mi motýlek furt nejde. Když jsem ve vodě, jsem tam all in. Na nic jiného nemyslím. Vylezu vždycky s úplně čistou hlavou a plná energie.

A to den teprve začíná.

Přesně tak. Nemůžu přestat. Je potřeba mít konzistenci, když jeden den nepůjdu, tak se mi to vrátí jako bumerang. Četla jsem, že i Michael Phelps říkal, že když jeden den netrénuje, tak mu dva další trvá, než se vrátí zpátky na stejnou úroveň. Proto si vždy

už večer připravím věci na ráno, udělám si to jednoduché, abych u toho co nejméně přemýšlela, jestli náhodou nejsem unavená nebo jestli voda není studená.

V Podolí je vždycky studená.

Mně to už nepříjde. Ale musím uznat, že venkovní padesátka, kterou přes zimu nevytápějí, už studená byla. Voda měla čtyři stupně, já se nechala vyhecovat a vlezla do téhle úplně ledové vody. Byla jsem ráda, že jsem to zvládla uplavat tam a zpátky.

Chodila jste plavat, i když jste byla zkraje roku na studijním pobytu v Bostonu?

Ano, mají tam dva bazény přímo v kampusu. Nechtěla jsem z toho vypadnout, protože na sobě cítím velký pokrok. Když jsem začínala, neutopila jsem se, ale neměla jsem techniku, ani výdrž. Teď už to nějak vypadá.

Máte trenéra?

Ano, připravuje mi tréninky a je tam se mnou na břehu, než si odplavu někdy až těch sedm a půl kilometru. Chodí z jedné strany bazénu na druhou a měří mi to – když jsem s ním, tak hodinky nemám. Když jsem sama, tak nosím Apple Watch kvůli vzdálenosti.

Váš manžel Šimon trénuje na triatlon, takže také musí do bazénu. Trénujete spolu?

Ne, já to nechci skloubit. Chodím ráno, kdy on se stará o děti, nebo sám cvičí v domácí tělocvičně.

Jak máte rozdělenou rodinnou rutinu?

Já se starám o prádlo, Šimon o nádobí. Ráno vypravuje děti a vozí mladší do školy na kole. Já se vracím z bazénu ještě předtím, než vyrazí, a ještě zapletu Julince copánek.

Učíte se kromě plavání ještě něco?

Šla jsem do Ambiente na kurz 60 hodin v kuchyni. Dva víkendy od osmi ráno do osmi do večera. Bylo to super, hodně jsem se tam naučila. Ale musím přiznat, že doma pořád nevařím.

Vůbec?

Jako ohřeju těstoviny a červenou omáčku... Na kurzu jsem se seznámila s Jardou Kozdelkou a Martinem Štanglem z Esky. Takže občas Jardovi napíšu, jak mám udělat nějakou polévku, a on mi odepíše, co mám nalít do mixéru... Mých pokusů začít vařit bylo tolik, že nevím, co by muselo přijít, aby mě to doopravdy nastartovalo. Prostě mě to dostatečně neláká.

***

Zkraje ledna Květa Vostrá odletěla do Bostonu a už potřetí zasedla do lavic na prestižní Harvardově univerzitě. Poprvé tu byla před šesti lety, kdy se zapsala do studijního programu na rozvoj vůdčích schopností. Doma nechala manžela a tehdy sedmiletou dceru, která – zatímco maminka na druhém břehu Atlantiku studovala – napsala do školní eseje toto: „O prázdninách jsme se jeli podívat za maminkou do Ameriky.“ Když se Květa o osm měsíců později vracela domů, byla z ní jiná osoba. „Úplně jsem se tam změnila. Ale na to nás na Harvardu upozorňovali, že třeba třetina lidí následně opustí svůj džob, třetina lidí opustí své partnery a třetina lidí

začne dělat úplně něco jiného,“ popisuje. V jejím případě šlo o třetí možnost. Chtěla dělat byznys a rozumět mu. A z tohoto elánu a manžellovy expertizy (obojí se samozřejmě vhodně promíchalo) vznikl start-up. Pardon, projekt Ytica.

Na Harvard jste se už dvakrát vrátila. Co jste tam studovala letos?

Ten program se jmenuje Owners and President Management. Chodí na něj třeba Honza Bednář, zakladatel Shipmonku, ten je ve skupině přede mnou. Se mnou studuje třeba Zdeněk Šoustal, spolujednatel společnosti Accolade.

To je váš soused z Karlína, že?

Ano, to už vědí snad všichni profesori na Harvard Business School. Šla jsem na one-on-one schůzku s profesorem na finance a on mi říká: Zdeněk mi říkal, že bydlíš pod ním! Byl tam hodně zajímavý mix lidí z celého světa, takže tohle byla vtipná souhra náhod.

O čem váš studijní program je?

Chodí tam majitelé firem. Nejen zakladatelé, ale i ti, kteří je třeba zdědili, druhá, třetí, ale i jedenáctá generace klidně i relativně malých rodinných firem. Celkem 180 lidí. Zjistila jsem, že ač pocházíme z různých koutů světa, odvětví i stadií vývoje byznysu, tak se potkáváme na hodně podobných tématech. Už jsem to zažila při prvním kole programu loni v květnu. Je to celkem třikrát na tři týdny během dvou let, další bude v březnu příští rok a jeden vyjde na necelých 50 tisíc dolarů.

Genderově nevyvážená otázka: Jak to bez vás rodina doma v Praze zvládá?

Rodina to zvládla skvěle. Přežili to, chodili čistě oblečení. Je třeba si uvědomit, že Anetka už ve třinácti letech hodně pomůže – třeba teď, když děláme rozhovor, hlídá mladší ségru. A není to jen o hlídání: vezme ji třeba na procházku po Karlíně, na Matějskou nebo do muzea. Nebojím se jí Julinku svěřit. Ona je fakt opatrná a pečlivá.

A jak jste to zvládla bez rodiny vy?

Já se na Harvard vždycky moc těším. Dostávám se tam do módu, který je úplně odtržený od každodenního života. Už v přihlášce musíte odsouhlasit, že se odtrhnete od běžného života. Musíte chodit na všechny lekce a přednášky. Samozřejmě se občas kouknete do pracovních e-mailů, ale určitě nemůžete zároveň pracovat. Program je postavený tak, že to, co do toho dáváš, tolik si odneseš. Můžeš to tam prosedět a myslet si, co chceš – nejsou tam žádné známky, nepíšou se testy, nejsou výstupní zkoušky. Jde o to, čím ty obohacuješ třeba diskusi se spolužáky a co si z toho celého bereš. Vždyť nám tam přednášejí světové šajby!

Však jste si také některé myšlenky přednášejících vypsala na svůj Instagram. Kdo vás zaujal nejvíce?

Těžké vypíchnout jednoho, ale hodně respektuji Frances Freiovou, je to top manažerka, která zachraňovala Uber. Pod původním šéfem to nefungovalo, tak to tam šla především na úrovni firemní kultury opravit. Takovíto lidé nám přednášejí. Jsou to sice akademici, ale mají k byznysu strašně blízko. Třeba profesor Das, jenž se pohybuje na rozmezí marketingu, obchodu a firemní kultury. A to se mi na tom líbí, že to nejsou oddělené předměty.

tex

TGHU 0488837

7

Profesoři vezmou nějakou case study, nějaký popis byznysové situace, a představí ji jako výzvu. Dokážou o ní mluvit z různých úhlů. Diskuse začíná: Jak byste to řešili? Neučí vás konkrétní řešení, ale ukazuje vám rámec, jak o nějakém problému nebo výzvě přemýšlet.

Čím vás zaujal profesor Das?

Ptal se nás, proč pro naši firmu chtějí lidé pracovat. Jak je můžeme motivovat. Proč se někdo rozhodne, že nám odpoví na inzerát a napíše nám, že by pro nás chtěl pracovat...

Tak mi to řekněte.

Určitě nám pomáhá předejít úspěch, vybudovaná reputace. Zároveň opravdu lidem umožňujeme, aby se realizovali. V Twiliu jsem si prošla tím, že jsem byla položka – jako v každé korporaci. Zprvu jsme byli hrdí, že skrze exit Yticy přivádíme do Česka firmu, která tehdy byla obrovsky progresivní, měla skvělý brand, vnitřní kulturu i diverzitu.

Proč to pro vás přestalo fungovat?

Během prvního roku, kdy probíhala integrace Yticy do Twilia, jsme měli jasně dané úkoly. Neustále jsem se pohybovala na rozmezí mezi technologií a byznysem. Jenže když integrace skončila, zjistila jsem, že v korporaci mají přesně nakreslené organizační schéma – na jedné straně technická část společnosti a na druhé tzv. go-to market, tedy obchod. Já jsem vždycky jako svou přidanou hodnotu brala, že se umím dobře pohybovat na jejich rozmezí. A to v Twiliu nešlo. Po roce jsem dostala nového šéfa, který v Twiliu během nákupu Yticy ještě ani nebyl, a on mi říká: A co teda umíš? Od pondělka pro tebe nemám práci, tak se porozhlédni po firmě, co bys chtěla dělat. A to ve mně přizvilo pochybnosti, jaká je moje hodnota.

Na co jste přišla?

Byla to pro mě strašně tvrdá lekce v tom, že při budování firmy musíme lidem dát prostor. I já jsem nejproduktivnější, když vím, že můžu. Vnímám to stejně u našich lidí, že se nemusí ptát na každou věc, že můžou dělat rozhodnutí. Klíčová je důvěra vůči nim, svoboda a otevřenost.

Jak se to ve vaší firmě konkrétně projevuje?

V pondělí máme sérii mítinků a jeden z nich je retrospektiva, co se nám v minulém týdnu povedlo a co by se mělo zlepšit. Nikdo se tam nebojí napsat, co si myslí, někdy je to brutálně upřímné. Ale má to úroveň, není to žádný finger pointing.

To se dá dělat v malém kolektivu...

Ve velkém je to těžké. Nás ale ve Ytice nikdy nebylo víc než patnáct. Teď nás je v Salted CX stejně a do konce roku přibude možná dalších deset lidí. Ale zpočátku jsme viděli, že ta otevřená no-bullshit kultura může fungovat i v 700 lidech. Musí to být chtěné seshora, pak to jde.

Co byste chtěli se Salted CX dokázat?

Jsmo tu pro firmy, které mají častou komunikaci se zákazníky, řeší zpětnou vazbu i stížnosti. Většinou k tomu používají strašně moc různých systémů, v nichž mají data týkající se komunikace se zákazníkem, ať už osobní, telefonické, nebo textové. Nejsou ale na jednom místě zobrazené tak, aby podle nich šlo dělat ně-

jaké rozhodnutí a ideálně rychle. A zároveň, když budete v roli zákazníka, tak očekáváte, že člověk na druhé straně o vás všechno ví. Jenže tak to není. Takže firmám pomáháme propojit jejich data, aby mohly lépe komunikovat a zároveň si měřit vlastní produktivitu.

Jak to funguje?

Ať je to textový, nebo hlasový kontakt, tak bereme přepis a děláme analýzu obsahu. Díky tomu firma zjistí, že třeba jejich agenti v kontaktním centru nemají dost informací nebo na něco nejsou vyskolení. Celé je to dost komplexní a to se teprve začíná s automatizací. To je velký trend, který směřuje k co největšímu self-servicu. Živí agenti budou nahrazováni živými superagenty, kterým pomáhá umělá inteligence, takže zvládají mnohem více kontaktů najednou. Šetří se tím peníze a zvyšuje zákaznická spokojenost.

Nedělali jste tohle už v Ytice?

Spoustu z toho ano, jenže tradičními metodami. V přepisu komunikace jsme hledali klíčová slova. Třeba jsme si vydefinovali 20 různých způsobů, kterými se vyjádří zákaznická nespokojenost. Jenže v roce 2022 došlo k neskutečnému technologickému progresu. Nejde jen o ChatGPT, který zná široká veřejnost, ale o celou skupinu velkých jazykových modelů. Pro náš obor to je zásadní game changer, umožňuje nám to v Salted CX pracovat úplně jiným způsobem. Říká se tomu semantic search. Takže když mě zajímá, který zákazník je frustrovaný, tak mi algoritmus dokáže najít prakticky nekonečné množství způsobů, kterými to zákazníci reálně vyjadřují. Máme AI vetkanou do úplně každé části našeho produktu.

Jaké to je dělat byznys s manželem?

Máme to teď jinak nastavené, než to bylo v Ytice. Když to zjednoduším, tam jsem dělala prakticky vše, aby Šimon mohl být co nejvíce času se zákazníky. Třeba věci okolo financí či placení faktur, mravenčí práci s lidmi. A teď bych řekla, že spíš Šimon dělá věci, které jsem řekla, že dělat nebudu. Je tolerantní, nechá mě dělat, co chci. Myslím si, že jsme teď daleko víc zástupní, jsem mnohem víc zapojená do vytváření našeho produktu. A nedělám věci, kde nepřidávám žádnou hodnotu, protože v nich nejsem dobrá.

Například?

Třeba dělání poznámek ze zákaznických mítinků. Jsem jediná, kdo je ve firmě nemusí dělat. Nejsem ale dobrá ve strašně moc věcech. V tomhle jsem sebevědomá. Klidně řeknu Šimonovi, že něco neumím, ale že se to chci naučit.

Hádáte se někdy?

My se nehádáme a už vůbec ne kvůli práci. Často máme odlišný názor, ale bavíme se o něm a necháme prostor druhému se vyjádřit, a pak konstruktivně dojdít k řešení. A když se nějak rozhodneme, tak to oba bereme zasvě a už se nevracíme k tomu, čím to byl nápad.

Yticy jste prodali brzy, už po 18 měsících, a vy jste to obřečela. Se Salted CX máte za sebou první rok a říkáte, že teď to je na dlouho. Opravdu to nebude stejný příběh, ani když zase přijde bohatý kupec?

Od začátku se nám hlásí investoři. Ale zatím jsme nenarazili

na žádné smart money. Muselo by to být mnohem víc než jen finanční injekce. Svoboda a zároveň zodpovědnost, kdy do toho dáváme svoje peníze, je to, co nás na tom baví. Asi by nás v tuhle chvíli neuspokojilo, ani kdyby nám někdo za Salted CX nabídl třikrát tolik, co jsme dostali za Ytícu. Chceme v tom být dlouho. Věříme, že děláme něco s potenciálem být globální firmou, která je ve světě známá třeba jako Salesforce.

Kolik peněz jste do toho zatím dali?

Zatím dva miliony dolarů. A jsme připraveni to třeba další dva roky sami financovat.

Co jste si kromě toho dopřáli za peníze od Twilia?

Trošku jsme cestovali, jeli jsme na Nový Zéland, podnikli jsme roadtrip po Jižní Africe, byli jsme na Islandu. Ale nic velkého. Za drahé věci neutráčím, nejvíc jsem dala za plavecký trenážer, abych měla zálohu, kdyby nám zase zavřeli bazény. A koupili jsme si bydlení v Karlíně, ale jinak pořád máme jedno auto, jednu garáž.

***

Garáž v podzemí karlínské novostavby, o které Květa Vostrá mluví, že hrála klíčovou roli v nedávné a poměrně zásadní etapě jejího života. Byla plná dětských plenek, přesnídávek, kojenecké výživy, hygienických a čistících prostředků a spousty dalších nezbytností všedního dne. Zvlášť pro uprchlíky s malými dětmi. Právě na ně se Vostrá zaměřila poté, co vypukla ruská invaze na Ukrajinu.

Vostří byli zrovna na safari v JAR, a protože to byla dovolená bez mobilu, válečné dění je pohltilo až po návratu do Prahy. „Další týden jsem vedla dceru na hlavní nádraží a viděla jsem příjíždějící uprchlíky, máme s dítětem v jedné ruce a igelitkami v druhé. Tak jsem se přihlásila do organizace, která jim pomáhala, jako dobrovolník. Byl to očistec, naprosto absurdní situace, kterou jsem si neuměla vůbec představit, že se jí dožiju,“ vypráví Vostrá. „Strašně jsem se bála. Vůbec jsem si nedokázala představit, že takhle s našimi dvěma holkami vylezu někde z vlaku, i kdyby to bylo třeba v Paříži...“ V touze pomáhat se zapojila do iniciativy Šatník, která je spojená se jménem moderátorky Nory Fridrichové. Nakupovala potřebné zboží, třídila jej a vozila po balících do skladu Šatníku. „Jezdila jsem tam i několikrát týdně, trávila jsem spoustu času hledáním, kde je jaké zboží nejlevnější, a pak ho tam vykoupla,“ popisuje. „Když jsem v Šatníku viděla ty ženské, jak jsou vděčné úplně za cokoli, tak jsem si říkala, že asi tomu se chci věnovat. Byl to můj způsob vypořádání se s nastalou situací.“

Co na to lidi okolo vás?

Hlavní ohlas zvenku byl, že to je super. Ale někteří lidé z českého byznysu mi psali, že to vnímají tak, že se tím chci zviditelnit. Nikdy předtím jsem v takové pozici nebyla.

Neplánujete pokračovat ve spolupráci s Norou Fridrichovou?

Občas do Šatníku nějaké věci dovezu: boty, textil, oblečení. Pokud je to ještě nositelné, tak to může někomu pomoci. Ale s Norou jsme se o ničem nebavily. Byly jsme v kontaktu hlavně přes WhatsApp, byla to hektická doba. Já teď stejně nemám tolik času se tomu věnovat. Ale tehdy mě obrovsky naplňovalo, že můžu být přínosná.

Co vás teď baví nejvíce?

Baví mě, jak je život proměnlivý a bohatý. Je pestrý, když chceš ho vidět pestré.

Co vás inspiruje?

Nejvíc mě obohatil sport. Samozřejmě čtu byznysové knížky, naposledy tu od Boba Igera, který vede Disney. Ale sport s těmi všemi kroky, které nemůžete vynechat, se mi propisuje do celého života. Dává to smysl!

Ano.

Lidé obdivují Jobse a Apple, ale těch kroků, co Apple udělá, než dodá na trh něco, z čeho jsou lidé nadšení, je straně moc. Třeba nové brýle Vision Pro. Slyšíte názory, že to je těžké, nepříjemné, ale já jsem si je samozřejmě šla hned koupit a měla jsem podobný pocit, jako když jsem měla poprvé v ruce iPod. Ještě si asi nedokážeme pořádně představit, jaký potenciál pro kreativitu, práci, zábavu, nakupování, prezentování, ale i zdravotnictví to má. Jde o jiný způsob vnímání.

Musíte mít každou novinku?

Pro Vision Pro jsem běžela ze zvědavosti. Baví mě přemýšlet o potenciálu, co to může přinést. Jinak se ale nehoním za každou novinkou. Snažím se o nějaký balanc. Třeba vůbec nekoukám na seriály! Netflix a Disney máme jen kvůli dcerám.

Jak vnímáte technologický pokrok posledních let? Neděsí vás?

Dívám se na svět tak, že jsou věci, které můžu ovlivnit, a věci, které ne. Děsí mě oteplování Země, ale ještě víc mě děsí věci, které můžu přímo ovlivnit. Možná děsí není úplně to správné slovo. Je to spíš tenká linka mezi nadšením a strachem. To je stav, který mě vlastně přitahuje, takže si ho dopřádám v práci a ve sportu. Je to součást snů, které bych si chtěla v plavání naplnit. Víte, jak se v angličtině říká If your dreams don't scare you, they are not big enough. Pokud máš sny, které tě nestráší, tak nejsou dost ambiciózní...

Povídejte, co je v těch snech?

Dálkové plavání. Víím, že to je projekt na několik let a jsem s tím O. K. Chci být jednou schopná uplavat i desítky kilometrů. Původně bylo mou ambicí se nezadržet při jednom bazénu, ale pak jsem si přečetla knížku od Phelpse a jeho trenéra, který říká, že musíš mít sny na různých úrovních: kde chceš být na konci sezony, za rok, za pět let, za deset... Necítím se na soutěžení v bazénu o první místo v nějakém závodě, ale spíš na závodění se svými cíli a sny. Otevřená voda může být i o tom, že tam jsi ty a bojuješ se vzdáleností i živly, nic není zadarmo. To mě láká.

Je něco, co byste na závěr ještě chtěla sdělit světu?

Možná jednu věc: Že mám velmi pozitivní názor na mladou generaci. Hodně se mluví o tom, že nechtějí pracovat, že nejsou takoví dřiči, jako jsme byli my. Já si hrozně vážím jejich náhledu na svět. Že chtějí mít work-life balance. Chtějí cestovat, poznávat, zažít různá prostředí, země a firmy. Není pro ně cílem jen makat a vydělávat třeba na byt. Nás, co je chceme zaměstnávat, to správně nutí se zamyslet nad tím, co by je u nás mohlo bavit, co by jim dávalo smysl. A kdo tohle pochopí a bude otevřený, bude mít výhodu a nejlepší podmínky uspět. ■

48 HODIN *v Los Angeles*

Text: Gabriela Marešová, Miroslav Romaniv, Karel Kovář
– Foto: archiv Miroslava Romaniva a Karla Kováře

Naladte se na kalifornský vibe, kdy „Sky is the limit“.
Prozkoumejte město andělů s youtuberem Karlem Kovářem alias
Kovym a jeho partnerem, stylistou Miroslavem Romanivem.

I

Popravdě přijel Karel Kovář do Kalifornie před sedmi lety a okamžitě si tohle místo zamiloval. Slunce, bezstarostný vibe a pocit, že všechno je možné. Hned další rok se vrátil – s jasným cílem budovat v Los Angeles mezinárodní kariéru a s představou, že na něj všichni čekají. A i když se poměrně rychle ukázalo, že s podobným elánem sem přijíždí každý, užíval si kreativitu lidí, se kterými se potkával i každodenní fungování ve městě plném zajímavých míst a akcí. „Tehdy jsem tady napsal autobiografickou knížku, natočil spoustu videí a neustále mě něco napadalo,“ vzpomíná v půlce ledna při naší snídani ve stylové restauraci Openaire v losangeleském Koreatown tvůrce, jehož kanál na YouTube sleduje téměř milion uživatelů a na Instagramu má přes 790 tisíc followerů.

Když se tak se svým partnerem, stylistou a kreativcem Miroslavem Romanivem (na společné fotce vpravo), rozhodovali, kde by mohli zahájit letošní rok, volba poměrně rychle padla právě na kalifornské pobřeží. „Věděl jsem, že sem Míru chci jednou vzít, ukázat mu moje oblíbená místa. A to se teď povedlo. Sice jsem se trochu bál, jak se mu tady bude líbit... Protože člověk se musí nakonfigurovat na místní mindset, kdy jsou všichni neustále happy a excited, chodí na hike, baví se o terapiích a jsou otevření, takže zvlášť my Evropané můžeme mít pocit, že nás tahle nálada až obtěžuje, nebo že jim to nevěříme...“ vysvětluje Kovář. „Kája o Kalifornii vždycky nadšeně mluvil a já musím souhlasit, je hrozně krásná a zajímavá!“ přidává se Romaniv. „Miluju, když člověk vyleze z letadla, nadechne se a ta země voní. Každá voní jinak a tady cítíš ve vzduchu moře a slunce. Všechno tady působí hodně svobodně,“ popisuje. „Navíc jsem měl flashback do mých teenage let, kdy se mi vybavovaly záběry z videoklipů kapel jako The Offspring nebo Green Day!“

Oproti prvním návštěvám před lety ale Kovář viděl i změny, které už tak pozitivní nejsou. „V downtownu ubylo lidí i podniků, není to tam tak bezpečné, butiky a obchody mají zamčené dveře a odemykají jen, když jim dáte najevo, že chcete dovnitř, a pak za vámi zase hned zamknou. Roli v tom hrají drogy, vysoké nájmy, tyhle sociální souvislosti mě hodně zajímají,“ podotýká s tím, že nyní v centru Los Angeles zažili třeba i úplně prázdný Apple Store, kde byli jen zaměstnanci čekající na zákazníky.

Kromě samotného města se během dovolené vydávali i do dalších míst v okolí, poznávali rezidenční Palm Springs, fotogenické San Francisco, skalisté pobřeží v Monterey, nikdy nespící Las Vegas, kde zažili vrchol své cesty – koncert Adele. „Celou cestu řídil Kája, já jsem pouštěl písničky a připravoval svačiny,“ směje se stylistka, který si profesně užíval hlavně pozorování lidí na ulici, jak se oblékají, a nasával nové vjemy. „V L.A. teď všichni nosí legíny. A protože je leden, tak si přes ně klidně dají kašmírový kabát. Američané jsou eklektičtí, kombinují sportovní s elegantním, tady mě bavila ta uvolněnost, kombinace s vintage kousky. Vždyť já jsem si tam koupil manšestráky, které mám doteď zabalené v kufru!“

Zaposlouchejte se do playlistu, který Miroslava Romaniva a Karla Kováře na cestách po sluncem zalité Kalifornii doprovázel:

2

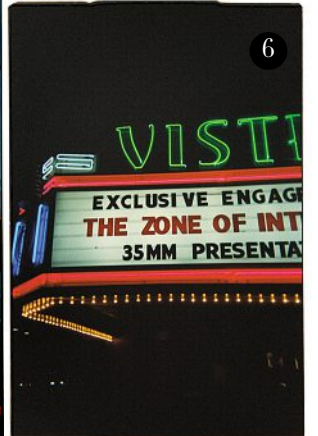
3

4

5

6

7

8

KDE BYDLET

V L.A. není věhlasnějšího hotelu než *Chateau Marmont (2)*. Tato původně apartmánová budova z třicátých let sloužící primárně pro movitější klientelu se později stala jakýmsi kreativním útočištěm pro známé umělce. Areál hotelu má vysoké zdi, dnes navíc obrostlé stromy, a vede k němu pouze jedna příjezdová cesta, kterou se dostanete až do garáží a odtud výtahem přímo do lobby. Nikdo vás tak nevidí, máte naprosté soukromí. Hotel pravidelně navštěvovali Francis Scott Fitzgerald, Marilyn Monroe nebo James Dean, což místu přineslo velkou popularitu. Od té chvíle zde pobývali celebrity i vysocí představitelé světa byznysu i politiky. Díky tomu tady platí striktní pravidla pro ostatní návštěvníky – jsou požádáni, aby ve společných prostorách nenatáčeli ani nefotili. To neplatí pro vlastní apartmá, která jsou vybavená vintage nábytkem, a vy tak máte pocit, jako kdybyste se vrátili v čase.

FILMOVÉ KULISY

Všem příznivcům stříbrného plátna a televizních seriálů doporučujeme navštívit věhlasné studio *Warner Bros (3)*. Právě na tomto místě dodnes vznikají ty největší filmové bijáky. Během pár hodin se ocitnete v různých koutech světa, navštívíte proslulé město Stars Hollow ze seriálu *Gilmore Girls*, nakouknete do kostýmních fundusů a celou tour zakončíte v Central Perk Coffee z kultovních Přátel. Může se vám lehce stát, že potkáte i někoho z herců. My měli štěstí na Iaina Armitage, představitele malého Sheldona, který nám věnoval pár milých pozdravů a popřál krásný nový rok.

VÝHLEDY

Hollywood Hills poskytují kromě perfektních tras na hikování i fantastické výhledy na město. Většina si vybere *Griffith Observatory* (pravidelně zaplněnou turisty) nebo vystoupá nad ikonický nápis Hollywood. Ani s jednou z možností nešlápnete vedle, ale pokud si na turistické hotpoty příliš nepotrpíte, vyrazte raději na naše nejoblíbenější místo – *Runyon Canyon (1)*. Váš výšlap odmění pohled na observatoř, nápis i město. Tady navíc budete obklopeni téměř pouze místními. Nebo ještě lépe – vůbec nikým. A sednout si v klidu na lavičku s takovým výhledem... To je balzám na duši.

PLÁŽE

Pokud vašich 48 hodin tiká rychleji, než

byste si přáli, volte *Venice, Santa Monica* nebo *Manhattan Beach*. Ani jedna z těchto městských pláží vás nezklame a na Venice navíc můžete sledovat skejťáky i nespoutané duše pouličních performerů. Pokud ale chcete zažít něco extra, vyrazte do Malibu. Čeká vás panoramatická jízda po pobřeží a jako třešnička na dortu *El Matador State Beach (7)*. Na odpolední výlet s procházkou v písku a západem slunce perfektní. Útesy jsou úchvatné a po cestě zpátky do města si k večeři dejte Lobster Roll v Broad Street Oyster Company. Nebudete litovat.

ZA ARCHITEKTUROU

Pro milovníky architektury je město elegantních vil jako dělané. Většinu z nich bohužel na vlastní oči nespátříte, jsou totiž v soukromých rukou. Mezi pár výjimek patří funkcionalistický klenot *Stahl House*, útulný *Hollyhock House* nebo majestátní *Greystone Mansion* (ve všech buďte připraveni udělat v předstihu rezervaci). Světlo reflektorů si však rozhodně zaslouží *Gehryho budova Opery (4)* v centru města.

UMĚNÍ

Hned vedle Opery najdete muzeum *The Broad* s krásnou sbírkou moderního umění včetně děl od Basquiata, Warhola (5), Haringa nebo Lichtensteina. Pokud vás oslovuje starší umění, stavte se po cestě do Malibu v *Gettyho vile*. Je postavena po vzoru zaniklé Vily papyrů z dob říše římské v Herculaneu (J. Paul Getty, průmyslník a nejbohatší muž své doby, byl antikou posedlý). Samotná vila je impozantní stejně jako muzeum v ní umístěné. Obsahuje sbírku asi 44 tisíc artefaktů a vstup je zdarma. Jen si ho opět včas zarezervujte.

NA FILM

Vista Theatre (6) je jedno z nejstarších kin ve městě. Má dlouhou historii majitelů i žánrů, jeden čas dokonce promítalo soft-core a později i hardcore pornografii! To už je ale zaprášená minulost. Před pár lety ho koupil režisér Quentin Tarantino a promítá v něm hezky klasicky – z kinofilmu. My jsme tady, v extravagantních egyptských kulisách kina, viděli Zónu zájmu a byl to silný zážitek.

JÍDLA

S největší pravděpodobností vás čeká slunečný den a budete hledat osvěžení. My se stali skoro závislí na čerstvých salátech v *Urth Caffé (8)* na Melrose Avenue – doplněte je klasickou citronovou limonádou

a budete v sedmém nebi. Skvělou večeři najdete na stejné ulici ve steakhousu *Carlitos Gardel Argentine* – romantika, vyhlášená chimichurri omáčka, skvělé červené víno, perfektní steaky a dokonalá obsluha. Není divu, že podnik najdete i v michelinském výběru. Výborná americká kuchyně na vás čeká taky v *Isabel* nebo *Laurel Hardware* – oba koncepty jsou typicky losangeleské. Uzavřený mikrověsír. Těžko se to vysvětluje, musí se to zažít. No a pokud máte náladu na něco neobyčejně obvyčejného, dejte si burger v lovebrand fast foodu *In-N-Out*, ideálně na Sunset Boulevard. Američané jsou touto neobyčejností doslova posedlí. Včetně celebrit. Při naší první návštěvě – ano, bylo jich více – seděl u vedlejšího stolu Mandy Patinkin, který Mirovi nejdříve pochválil boty a pak prohodil ještě pár vět. Gastrocéna je v L.A. na vysoké úrovni, obzvláště skvělá tu je mexická kuchyně. Takže nebojte, těžko šlápnete vedle.

NÁKUPY

Jestli vás přepadne touha nakupovat a máte rádi blešáky, dejte si nedělní *Melrose Trading Post*. Najdete tam několik malých lokálních značek s oblečením a spoustu krásných kousků z druhé ruky. Knihomolové nesmí minout obří *Barnes and Noble* v The Grove. V tomto mnohapatrovém gigantu najdete snad jakoukoliv knihu. Přátelé si dělají legraci, že se z dovolených zásadně vracíme s knihovničkou v kufru. A mají pravdu! Milovníci hudby a desek by si rozhodně měli ve svých 48 hodinách udělat chvíli na *Amoeba Music* – obří obchod s LP, CD, merchem, plakáty... Navíc je to přímo na chodníku slávy, takže pokud nechcete minout oblíbený turistický spot, můžete spojit příjemné s užitečným. Rada hezkých obchodů se také vyloupila na *La Brea Ave*, mrkněte do map, jestli vám nějaký nepadne do oka! Je jich tam tolik, že snažit se o výběr konkrétních by bylo nadlidským úkolem.

NA KÁVU

Pryč jsou mé zoufalé snahy z roku 2017, kdy jsem sháněl pořádné cappuccino nebo flat white. Evropská kávová kultura konečně dobývá i město andělů! Ač si stále můžete vychutnat bezedný korbek americana ke snídani v některém z ikonických dinnerů, nezklame vás snad žádná z mnoha poboček *Blue Bottle Coffee*. Značku jsme objevili už minulý rok v Tokiu a ani tady nás rozhodně nezklamala. ■

ZÁŘIVĚ *neobyčejná*

Všichni ji znají jako topmodelku agentury Elite, která chodila přehlídky pro nejslavnější návrháře a byla jedním z Andílků značky Victoria's Secret v dobách její největší slávy.

MICHAELA KOCIÁNOVÁ ale vedle modelingu také odhodlaně burcuje slovenský stát, aby se víc věnoval pomoci a edukaci seniorů, a do toho denně trénuje na televizní taneční soutěž Let's Dance. V soukromí je prý ale introvert, který často hledá ticho.

Má ráda minimalistickou módu – a my jsme ji doplnili nadčasovými šperky věhlasného římského domu Bulgari.

Foto: Jakub Gulyás – Modelka: Michaela Kociánová/Elite Model

Make-up: Hristina Georgievska; vlasy: Anna Plačková; styling: Filip Vaněk; produkce: Lenka Benešová; asistent fotografa: Jan Příbylský; Michaelu jsme fotili v oblečení značek Balenciaga, Celine, Levis, Sandro, Zadig & Voltaire a Zalando.

Náhrdelník Serpenti Viper, bílé zlato, 2 122 000 Kč; náramek Serpenti Tubolare, bílé zlato, smaragdy, diamanty, 2 094 000 Kč; prsten Serpenti Tubolare, bílé zlato, smaragdy, diamanty, 1 478 000 Kč; náušnice Serpenti Seduttori, safíry, smaragdy, diamanty, 819 000 Kč.

Náramek Serpenti Viper, bílé zlato, diamanty, 1 756 000 Kč; prsten Serpenti Tubolare, bílé zlato, smaragdy, diamanty, 1 478 000 Kč;
prsten Serpenti Viper, bílé zlato, diamanty, 616 000 Kč.

Na protější straně: náhrdelník Divissima, bílé zlato, diamanty a rubelity, 2 465 000 Kč; náušnice Serpenti Tubolare, bílé zlato, smaragdy, 1 355 000 Kč; náramek
Serpenti Viper, bílé zlato, diamanty, 1 756 000 Kč; prsten Serpenti Tubolare, bílé zlato, smaragdy, diamanty, 1 478 000 Kč;
prsten Serpenti Viper, bílé zlato, diamanty, 616 000 Kč; prsten Serpenti Viper s dvojitou spirálou, bílé zlato, diamanty, 985 000 Kč.

Náramek Serpentí Viper, růžové zlato, titan, diamanty, 1 662 000 Kč; hodinky Serpentí Tubogas, ocel, růžové zlato, diamanty, 514 000 Kč; prsten Serpentí Viper, růžové zlato, diamanty, 256 000 Kč; prsten Serpentí Viper, růžové zlato, diamanty, 232 000 Kč; prsten Serpentí Viper s dvojitou spirálou, růžové zlato, diamanty, 129 000 Kč; prsten Serpentí Viper s dvojitou spirálou, růžové zlato, diamanty, 419 000 Kč.

Kabelka Serpenti Forever Maxi Chain, 74 300 Kč; prsten B.zero1, růžové zlato a černá keramika, 85 000 Kč;
prsten B.zero1, růžové zlato, diamanty v pavé osazení na krajích, 169 000 Kč.

Na protější straně: náušnice Serpenti Viper, bílé zlato, diamanty, 271 000 Kč; prsten Serpenti Viper s dvojitou spirálou, bílé zlato, diamanty, 985 000 Kč.

Náušnice Divina, růžové zlato, diamanty, perleť, 78 800 Kč; prsten New Cabochon, růžové zlato, 70 200 Kč;
náhrdelník Divissima, bílé zlato, diamanty a rubelity, 2 465 000 Kč; sluneční brýle Serpenti, 14 300 Kč.

Náhrdelník Serpenti Viper, bílé zlato, 2 122 000 Kč; náramek Serpenti Tubolare, bílé zlato, smaragdy, diamanty, 2 094 000 Kč;
náušnice Serpenti Seduttori, safíry, smaragdy, diamanty, 819 000 Kč.

MICHAELA KOCIÁNOVÁ

Text: Gabriela Marešová

Každý den má několikahodinové taneční tréninky, kamerové zkoušky a točí se kolem ní víc lidí, než by si přála. I proto je ráda, že když večer přichází vyčerpaná domů, je tam ticho. Slovenská topmodelka Michaela Kociánová tančí ve slovenské sérii populárního televizního pořadu Let's Dance, i když se nikdy předtím tanci nevěnovala a kvůli cestovním povinnostem modelky zmeškala i svůj matu-ritní ples. Vlastně jednou absolvovala rychlou taneční lekci – to když ji před lety poprvé pozvali na Ples v Opeře a ona nechtěla svému partnerovi pošlapat špičky bot...

Začínala tak úplně od nuly. „Myslela jsem, že mi to půjde, že je to takové přirozené, ale ne. Jestli si někdo myslí, že když protancuje celý večer někde v klubu, tak je dobrý tanečník, tak není. Standardní tance jsou úplně něco jiného,“ popisuje. „My modelky navíc stojíme trochu v záklonu, tanečníci jsou naopak trochu v předklonu nad svojí nohou a i kráčejí úplně jinak než my!“ přemýšlí nahlas s tím, že i přes veškerou drinu jsou tanečníci obecně dost podceňováni.

Velkou výzvu účinkovat v pořadu téměř okamžitě přijala. A hned to nadšeně volala svému agentovi Sašovi Jánymu: „Říkal trochu ve vtipu, ať si to rozmyslím, že to bude makačka, že budu unavená a budu mu volat a brečet. Měl pravdu, volala jsem mu, a ne jednou. Vždy mě podpořil. Prý ať se nebojím, že někdo musí vypadnout jako první.“ Teď už se soustředí na první živé přenosy, kde ji u každého tance čekají dvě minuty stoprocentní koncentrace. A také tréma, která umí zahrát významnou roli. „Udělala jsem, co jsem mohla a jak nejlíp umím, tak uvidíme. A snad jako první nevypadnu!“ směje se pětaticetiletá modelka.

Její kariéra odstartovala soutěží Elite Model Look, kdy v roce 2004 skončila na druhém místě a krátce nato se odstěhovala za práci do New Yorku. Pracovala pro nejlepší módní návrháře, fotila titulky prestižních časopisů a byla první slovenskou modelkou na přehlídkách Victoria's Secret. Dodnes je ambasadorkou soutěže Schwarzkopf Elite Model Look a už pomalu vyhlíží castingy pro začínající modelky a modely, pro které je něco jako „starší sestra“, která je podporuje a dává rady do modelingového života, který se podle ní dramaticky změnil s příchodem sociálních sítí.

„V dnešním světě je velmi důležité, abyste měli Instagram a věnovali se mu. Klienti si vás totiž bookují už s tím, že chtějí, abyste jejich kampaň postavili i na svých profilech,“ vysvětluje. Pro ni osobně je Instagram komunikační kanál, se kterým se naučila pracovat, i když s novou realitou úplně nesouzní. „Teď když zveřejníte krásnou fotku třeba z focení pro Vogue, tak bude mít menší zásah, než když se vyfotíte na Miami Beach v plavkách. Bohužel. Ale já nemůžu změnit hru, kterou jsem nevymyslela, takže jsem se s těmi sociálními sítěmi musela naučit pracovat – stejně jako všechny ostatní dívky.“

Dnes žije mezi Bratislavou a Anglií. V městečku Woodstock v hrabství Oxfordshire našla po boku svého partnera Rafika nečekaně klidné zázemí, protože kdyby jí před lety někdo řekl, že bude

žít na venkově... „Jak se říká, člověk mívá a pánbůh mění! Je to tam krásné, zelené, pasou se tam ovce, miluju to tam. Je to úplně jiné než ten šedivý a chladný Londýn, který mi nikdy nepřirostl k srdci. Já jsem vlastně vždycky utíkala domů do Trenčína, mám ráda klid. Moc lidí to neví, ale vždyť já jsem introvert!“

Osobní záležitost

V Bratislavě tráví hodně času nejen kvůli tanečním tréninkům, ale také svému občanskému sdružení Vetulus, které spolu se Sašou Jánym před necelými dvěma lety založila a jehož není jen tvář, ale aktivně se zapojuje do jeho fungování. „Snažím se do toho našeho projektu začlenit stát. Chci, aby byl toho všeho součástí. Aby pomohl,“ zdůrazňuje. Tohle není jen nějaký rozmar. Michaela mluví odhodlaně s nehranou naléhavostí v hlase. Všechno začalo, když s rodinou pomáhala svojí babičce vyřídit množství potřebných dokumentů a nikdo jim nedokázal poradit, co všechno musí vyplnit, kde to odevzdat a co všechno je ještě potřeba zařídit, aby Michaelina „bábina“ získala péči, kterou potřebovala.

„Všechno bylo dost komplikované. Bábinka má demenci, což znamená nutnost o ni 24 hodin denně pečovat. Jezdila jsem k ní jako malá na prázdniny a musím říct, že mi láme srdce, když ji vidím. No a tehdy Saša řešil obdobné zdravotní komplikace u své tety, a tak jsme si řekli: Pojdme něco pro ty seniory udělat. Jsou odsunutí na okraj společnosti a ani my samotní se někdy ve všech těch právních a úředních věcech ztrácíme, tak co má říkat taková babička, které dají něco podepsat a ona tomu nerozumí,“ vzpomíná na úplné začátky sdružení.

Jejich první projekt je vytvoření informační platformy Liga pre seniorov, která má fungovat jako komunikační kanál stát vs. občan a postupně se rozšířit na úroveň měst a komunikovat i s pojišťovnami a ministerstvem práce, sociálních věcí a rodiny. Dalším krokem pak bude online linka pomoci, na jejímž konci bude sedět pracovník, který dokáže se vším poradit. „To by mělo začít běžet už v polovině března, pilotní verzi spouštíme pro Nitranský kraj. Do toho spouštíme kampaň Hovorme spolu, ve které chceme poukázat na to, jak důležité je se na chvíli v těch našich uspěchaných životech zastavit a najít si čas mluvit se starými lidmi, kteří toho mají ještě hodně co nám dát,“ zvažní.

Kromě toho její sdružení vyškolilo už desítky seniorů, kteří se naučili používat smartphony, založit si e-mail nebo se online objednat k doktorovi. „Nebo jak si do telefonu naskenovat věrnostní kartičky z obchodů, protože v dnešní době už jinak tu slevu nedostanou! My jim zvýšit důchod nedokážeme, na to jsou tu jiní, ale můžeme jim aspoň usnadnit život a ušetřit nějaké penízky.“ Potíže se sháněním financí pociťuje ostatně sama, zpočátku sdružení financovali s Jánym z vlastních zdrojů a hledání partnerů bylo prý dost frustrující. „Nedávno jsme ale podepsali generální partnerství se skupinou Agel, která poskytuje zdravotnické služby. A podporují nás také třeba Nadace J&T Banky nebo Nitranský samosprávný kraj, za to všem velmi děkujeme. Protože taková pomoc je opravdu důležitá.“ ■

Když se spojí kresba, malba a sochařina, mohou se dít podivuhodné věci. Důkazem toho jsou designové figurky české značky Tititi, které jsou rozkročené mezi vysokým uměním a každodenností dřevěných hraček.

Text: Ondřej Elsner – Foto: Honza Zima, archiv Tititi

DIVOTVORNÉ *figurky*

Tereza Talichová působí na české designové scéně jako veselý a přívětivý živel. Svou značku ručně malovaných dřevěných figurek Tititi, která navazuje na tradici uskupení Artěl či hrává dílka Minky Podhajskej z první poloviny minulého století, představila v roce 2019 během Designbloku a rovnou ho i vyhrála. Následovala nominace na cenu Czech Grand Design v kategorii Objev roku. Její dřevěná dílka promptně zakoupila do svých sbírek uměleckopřemyslová muzea v Praze i v Brně, vystavovala je společnost Vitra a objekty pravidelně mizí do sbírek soukromých sběratelů nejen z Česka, ale i ze zahraničí.

V imaginárním světě Tititi potkáte Josefa Čapka či Toyen, rozvázně Pány v zeleném klobouku, korpulentní Gardedámu či houpačku Vopičák. Vznikají tu také grafické tisky, na kterých figurky žijí ve svých barevných bublinách. Na samostatné linii Tititi Plus se podílejí přizvaní umělci, grafičtí designéři a ilustrátoři jako Michal Bačák, Ilona Polanski či Filip Pošívač. Musíte však dávat pozor, abyste to nepropásli. Každá z figurek je totiž originál a vznikne pouze v jednom kuse. Jediným produktem, který Tititi produkuje sériově, je kolekce pěti drobných pimprlat na prst s názvem Commedia dell'arte.

S tvůrkyní se setkáváme v jejím ateliéru, v prvním patře nad pražskou Výstavní sítí Mánes. Ve zvláštní budově, kterou všichni znají, ale málokdo ji měl možnost prozkoumat celou i zevnitř. „Prvních třicet let jsem žila ve Vodičkově ulici, dalších dvacet teď žiju v Holešovicích. Sice to jsou jenom tři zastávky tramvají, ale vracím se sem do dětství,“ směje se Tereza a začíná své vyprávění o cestě k vlastní značce, která podle jejích slov vznikla tak trochu neplánovaně – z hledání způsobu sebevyjádření a proplétání různých uměleckých forem.

„Jsem z hudební rodiny, a tak jsem musela začít hrát na hudební nástroj. Byla to taková povinná jízda. Musela jsem jít na konzervatoř, ale brzy se provalilo, že nechodím na hodiny. Klavír a housle mě nezajímaly, a navíc jsem tajně udělala příjímáčky na Hollarku. Po Hollarce následovala UMPRUM a tradiční pád na dno, protože jsem měla pocit, že konceptuální umění nikoho nezajímá,“ vzpomíná na dobu, kdy hledala možnosti, jak se živit tím, co vystudovala. To se jí nakonec částečně povedlo prostřednictvím art direkce a působení v reklamní agentuře. A mezitím tvořila do šuplíku. „V Paříži jsem objevila dílo Alexandra Girarda a začala jsem sbírat jeho figurky. Zbožňovala jsem je, ale zpočátku jsem je nechápala jako inspiraci pro vlastní tvorbu. Potřebovala jsem k tomu dospět a trvalo mi to skoro dvacet let! Věnuju se kresbě pastely, maluju, tam je

mi nejpřirozeněji, a zbožňuju sochy. Neustále jsem ale hledala způsob, jak tyhle tři pilíře propojit.“ A tak si vysoustružila první abstraktní tvary a zkusila malovat na dřevo. Ještě to ale nebylo ono. Všechno do sebe prý zacvaklo, až když ze dřeva vyrobila formy, které drží figurativnost. Pak kresba a malba mohly být abstraktní. „Teprve pak všechno dohromady tvoří výsledný objekt. A to je pro mě ideální poměr,“ podotýká.

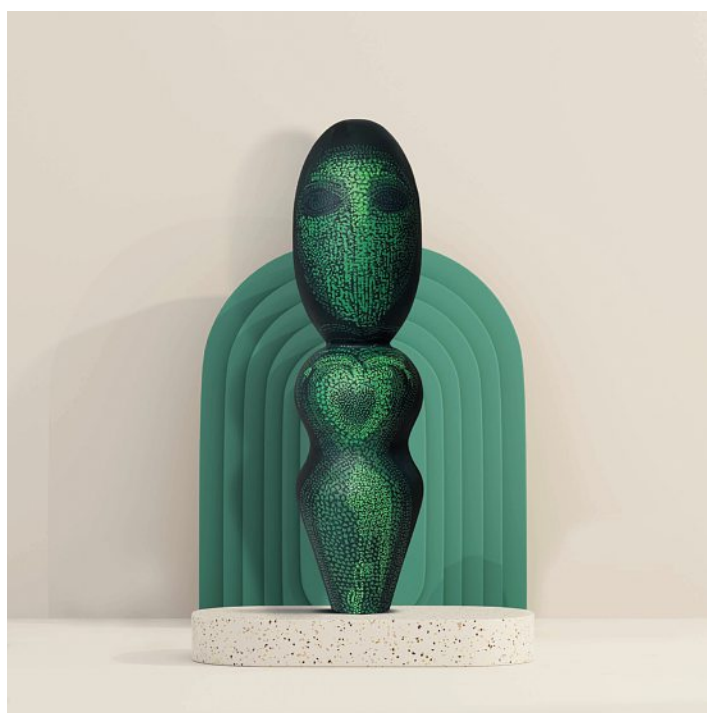
První série figurek s názvem Od Minky po Tititi obsahovala 18 objektů v sedmi základních tvarech. Její představení sklidilo nečekané ovace a způsobilo sled setkání a událostí, jež jsou na české poměry výjimečné. „Volnému umění jsem se trochu vzdálila, neměla jsem žádnou kontinuální výstavní činnost, a tak jsem přemýšlela, kde projekt představit. Nakonec jsem s hrůzou odeslala přihlášku na Designblok a oni mě přijali,“ mrkne a zároveň připustí, že ji taková premiéra dost děsila. Během tří výstavních dní lidi chodili kolem jejího stánku a koukali na figurky jen z dálky. „Celou dobu jsem si říkala, že je to děsný průser. Pak se zjevilo vedení Designbloku, tehdy jsem ještě Janu Zielinski a Jiřího Macka neznala, a přinesli mi nominaci v kategorii Nejlepší kolekce bytových doplňků, kterou jsem nakonec překvapivě vyhrála.“

Jedním z asi šesti lidí, kteří během Designbloku přišli Terezu pozdravit nebo oslovit, byla i Helena Königsmarková, tehdejší ředitelka Uměleckoprůmyslového musea v Praze. „Znala jsem sice její jméno, ale nikdy jsem ji neviděla, a tak mi asi pět minut trvalo, než jsem pochopila, kdo přede mnou stojí. Kladla mi velmi konkrétní otázky a jedna figurka se jí nelíbila, protože měla špatně úhly ručiček, které nelícovaly s tělíčkem,“ vzpomíná na setkání. Nakonec ji pozvala do UPM, kde ji seznámila s kurátorkou hraček Marií Míčovou a Ivou Knobloch z Centra designu a užitého umění. „Měla jsem možnost nahlédnout do sbírek, viděla jsem práci Artělu, viděla jsem pravou Minku Podhajskou, prostudovala jsem tvorbu Ladislava Sutnara, který spojoval grafiku s hračkami. Začala jsem dávat dohromady správné tvary a zapracovala jsem na výsledných produktových fotkách, do kterých přidávám autorské pozadí a tím i další kus příběhu.“

Do muzea i dětských rukou

První spontánní série figurek Tititi se stala bytelným odrazovým můstkem k další tvorbě. Ta se ale musela vyvinout a proměnit. Počátky byly nedokonalé. Dřevěná těla postavíček vysoustružila sama ze smrkového a lipového dřeva, měly v sobě dírký, nebyly dobroušené. „Přistupovala jsem k nim jako k sochařině, nechtěla jsem je mít úplně vyhlazené. Dnes se snažím produci sunout směrem k větší profesionalitě. Figurky vyrábíme z bukového nebo javorového dřeva, jsou na pohled i na dotek úplně jemňounké a světlounké jako papír, ale stále z nich cítíte dřevo a vidíte jeho linku,“ popisuje s tím, že je soustruží s panem Janem Štemberou, kterému je 85 let. „Je to mistr řemesla, i když samouk, a bývalý letecký mechanik, takže často vedeme zanícené debaty o nezbytných milimetrech. Máme spolu krásný vztah a vždycky se těší na nové přírůstky.“

Každá série začíná kresbou tužkou. Tereza hledá základní tvary, pak vše převede do počítače a cizeluje poměr hlavy a těla a hledá správné proporce, aby figurka neujela do nečitelných nebo abstraktních tvarů. Až poté přichází na řadu samotná ruční výroba figurek a ruční malba jedlými akrylovými barvami. A nakonec ošetření dětským lakem

Pokud si chcete prohlédnout nebo zakoupit některou z figurek Títiti, nejlepší je jít přímo ke zdroji – tedy do titěrného showroomu na adrese Masarykovo náměstí 250 v Praze nebo na webové stránky Títiti.cz.

Sokrates. Je v tom sympatická rozpolcenost její tvorby – figurky obratně balancují na pomezí muzeálních akvizic, čistě uměleckých objektů a prostých dřevěných hraček, které můžou kousat a olizovat dětičky, když jim rostou zoubky.

Ruční malba každé z jedinečných figurek je náročný autorický proces, který v případě, že je „vše jasné“, trvá několik dní až týden. Existují ale i dřevěná tělíčka, která na svůj barevný kabát čekají i několik let. Od počátku značky Títiti vzniklo pár stovek figurek v pěti ucelených a několika kontinuálních volných sériích. Aktuálně Tereza Tálíhová pracuje na šesté kolekci, jejíž téma je zatím tajné a kterou pravděpodobně představí na podzim na Designbloku.

Je také možné, že si tam publikum rovnou bude moci prohlédnout i další projekt, jenž designérku poslední měsíce zaměstnává a kterému říká „Žižkárna“. „Spojila jsem se se Střední uměleckoprůmyslovou školou na Žižkově, konkrétně s oborem hraček, a od minulého září pracujeme se studenty na hračkové kolekci, jež vychází ze série Títiti Idoly. Všechny to bavilo, jsou nadšení, šikovní a kreativní a teď v lednu na klauzurách představili úžasné věci. Vznikly skládačky, stavebnice, kolotoče i třeba kinetické figurky. Hračky jsou zkrátka českým fenoménem! O to víc mě mrzí, že taková střední škola nemá pokračování...“ Po maturitě totiž studenti pokračují na vysokou školu a jejich zaměření se často rozplyne v jiných oborech. Proto si s Marií Míčovou z UPM a s vedením Žižkárny dali za cíl tvorbu studentů zpropagovat. „Chceme ukázat světu, co tady u nás umíme,“ uzavírá své povídání s nadějí a odhodláním vynést originální českou hračku zpátky na výsluní světového designu. ■

VE VLASTNÍ režii

Divadelní režisérka Daniela Špinar se nebojí a ráda boří zažitá tabu. Na jevišti i mimo něj. Před dvěma lety opustila post ředitelky činohry Národního divadla, zahájila tranzici a vydala se na dobrodružnou cestu za sebepoznáním. Teď se v plné síle vrací na scénu a bude to jízda!

Text: Mikoláš Rec – Foto: David Turecký

S

tejně jako divadelní inscenace bychom i její život mohli rozdělit do pomyslných dvou dějství. Kulisy zůstávají stejné. Ten, kdo se mění, je hlavní hrdina! Divadelní režisérka Daniela Špinar má na kontě šest desítek divadelních inscenací, často otevírá aktuální i kontroverzní témata, která rezonují společností a nezřídka se dotýkají i jí samotné.

Právě takové by podle ní divadlo mělo být – mělo by klást otázky a hledat odpovědi. Z vlastní zkušenosti ale ví, že na některé z nich si člověk musí počkat. A to třeba i dlouhé roky. Tu nejzásadnější – o vlastní identitě – dokázala čtyřiačty-

řicetiletá umělkyně rozklíčovat poměrně nedávno.

Zhruba před dvěma lety si uvědomila vnitřní nesoulad mezi myslí a tělem. Ačkoliv se narodila v mužském těle a roli muže dlouho považovala za svou, její mysl je ve skutečnosti ženská. V té době stála v čele činohry pražského Národního divadla, prošla coming outem a stala se první trans ženou na tak vysoké pozici u nás. Psal se konec roku 2021 – krátce poté, co se po neshodách s ředitelem Janem Burianem rozhodla prestižní post ke konci sezony předčasně opustit. A to v souvislosti s její podporou iniciativy studentů DAMU Ne!musíš to vydržet, která poukazovala na „toxické“ poměry na škole. Sama na svá studentská léta nevzpomínala jen v dobrém. Děni na DAMU proto pozorně sledovala a velmi silně ho prožívala. „Všechno, co se kolem mě v té době dělo, mě přimělo začít o sobě hlouběji přemýšlet a hledat odpovědi na vlastní otázky.“ Nastoupila tak na cestu, na jejímž konci objevila samu sebe.

Do té doby vystupovala jako Daniel Špinar. Dva měsíce poté, co se rozhodla instituci opustit, ale přišel osudový zlom. Právě připravovala nové představení Kráska a zvíře podle předlohy Františka Hrubína. Inscenace, která je na prknech Národního

divadla stále k vidění a která sklízí silný zájem diváků, ji provázela celým coming outem. „Najednou se mi otevřel nový obzor a já jsem začala víc vnímat téma proměny, které je s tímto příběhem spjaté. To, že je člověk v něčem zakletý, uzavřený a nemůže z toho ven. To, že se ze zvířete stane člověk, téma krásy, ošklivosti – to všechno s tranzicí souvisí,“ vzpomíná.

Snad i díky vnitřnímu souboji, který v té době sváděla, se inscenace stala tolik autentickou. „V něčem to přišlo ve správný čas. Nedokážu říct, jak by to představení vypadalo, kdybych neprocházela tranzicí. Bezpochyby se ale do něj promítly moje nejhlubší emoce,“ zamýšlí se a doplňuje, že se jedná o jednu z jejích divácky nejúspěšnějších inscenací.

Problematiku tranzice dnes Daniela Špinar reflektuje i v dalších svých představeních. Jedním z nich je adaptace Rusalky, kterou uvádí Divadlo Vila Štvanice. Text ke hře, na jejímž konci se princ Rusalce přiznává, že je ve skutečnosti trans žena, přitom napsala před 10 lety. A dnes je přesvědčena, že už tehdy k ní tato myšlenka vyplouvala z nejniternějšího podvědomí.

Uvědomuje si, že podobná témata jsou pro mnoho lidí, kteří nemají osobní zkušenost, těžko pochopitelná. Je ale přesvědčena, že čím víc se lidé s tematikou queer a trans osob setkávají, tím víc roste ve společnosti empatie a mizí pocit, že je to nějak ohrožuje. I proto je ráda, že má prostor o nich mluvit nahlas. „Mám tu výhodu, že moje téma není jenom tohle, ale taky úspěšná kariéra, kterou mám za sebou... A doufám, že i před sebou! Jsem chráněná tím, že jsem něco dokázala. Nabourávám tak stigma, že trans člověk patří na okraj společnosti – že je nemocný, a je tak maximálně užitečný na to, aby šlapal nebo dělal nějaké podřadné práce,“ zdůrazňuje.

Původně vystudovala herectví. Tato role jí ale nevyhovovala. „Teď už vím, proč mi připadalo tak nekomfortní. Nehrála jsem to, co jsem hrát měla. Byla jsem muž – vysoký, blondatý milovník.“ Přirozeně se proto začala zajímat o věci

STUDOVALA JSEM HERECTVÍ, ALE NEMOHLA JSEM HRÁT, CO JSEM MĚLA. BYLA JSEM MUŽ – VYSOKÝ, BLONĎATÝ MILOVNÍK.

mimo samotné jeviště – o text, postavy, situace, hudbu nebo třeba kostýmy. Po absolvování se rozhodla pokračovat ve studiu, a to právě cestou divadelní režie.

Přesto se k herectví před nedávnem vrátila. A to díky svému angažmá v seriálu České televize *Dobré ráno, Brno!* i menším jevištním rolím. „Najednou mě to strašně baví a musím říct, že mi to i jde. Jednoduše proto, že jsem tam sama za sebe, nic nehraju... I tak ale prostě musím přiznat, že je to pro mě málo. Režie je mnohem zajímavější a svobodnější.“ Ze by těch pět let studia herectví bylo ztrátou času, si ale nemyslí. „Je to vlastně strašně důležité, protože si to dáte trošku od píky a určité věci pak jako režisér chápete líp,“ vysvětluje.

Inspiraci čerpá nejen z otázek identity, ale zkrátka ze všeho, co jí život nabízí – od lidí, ze všedních situací, ale i hudby nebo architektury. „Jsem taková pozorovatelka, voyeurka,“ směje se. „A tak si vystačím s tím, co zažívám. Člověka totiž do značné míry definuje to, čím se zabývá a jaké rozhovory vede. A nic není bez následků. Proto se snažím navigovat svůj život tak, abych měla neustále potravu pro růst.“

Za ty poslední dva roky od chvíle, kdy opustila Národní divadlo a zahájila tranzici, u sebe pozoruje mnoho změn k lepšímu. „Uvolnila jsem se, už nejsem tolik pod tlakem. Můj život je vlastně úplně jiný. Je to strašně příjemné, když člověk žije svoje autentické já,“ říká. Užívá si přitom skutečnost, že může vyprávět svůj příběh – ať už lidem, kteří zažívají podobnou situaci, nebo těm, kteří jsou prostě jenom zvědaví a chtějí se edukovat.

„Můžu jim ukázat celou tu cestu, jak to probíhá, jaký jsou myšlenky člověka, který prochází tranzicí. Tím přestává být to celé téma tak abstraktní. Samozřejmě to má i svoje negativa, protože jsem obnažená a prostě ‚all over the place‘. Ale vidím v tom smysl,“ připouští. Největší štěstí totiž podle ní je, když člověk najde sám sebe. „Jsem velice šťastná. Raduju se z maličkostí. Jednoduše proto, že si můžu dovolit věci, které jsem dlouhou dobu nemohla. A to třeba i ty úplně banální.“

Pod reflektorem

Naše setkání situujeme do kulturního centra *Vzlet* v pražských Vršovicích – na místo, kde aktuálně uvádějí jednu z jejích nejnovějších inscenací. Zejména do komornějších scén, jako je tato, směřovaly její další kroky po odchodu z Národního divadla. To, že opět pracuje sama na sebe, jí prý vyhovuje. „Už na mě není vyvíjený takový tlak ani pozornost. Trošku se tak vracím zpátky do studentských let. A je to strašně příjemné.“

První dvě sezony po příchodu dvou zásadních životních změn si naordinovala volnější režim, aby znovu našla rovnováhu. Teď už ale zase jede na plné obrátky. „Tento rok chystáme premiéry pěti nových inscenací, a to v různých českých divadlech – větších i menších. V plánu je tak třeba opera a vůbec poprvé taky muzikál.“

V minulém roce oproti tomu uvedla jen dvě inscenace – operu *Modrovousův hrad* v Moravském divadle v Olomouci a činohru *Objal mě bůh a nic právě ve zmíněném Vzletu*.

Příběh, který odráží osud režiséra Petra Lébla – představitele postmoderny a jednoho z nejvýznamnějších tvůrců českého divadla konce minulého století, přitom Špinar sama napsala. Předlohou se jí staly deníky, které si progresivní umělec psal v posledním roce svého života a které se jí shodou šťastných okolností dostaly do rukou. „Je to exkluzivní materiál, který vidělo asi jenom pět lidí. I proto jsem k nim přistupovala opravdu zodpovědně. Obecně ale platí, že kdykoliv dělám nějakou látku, snažím se do toho tématu ponořit natolik, abych na něj byla tak trochu odbornice. Abych to víc fyzicky prožila,“ přibližuje.

Právě aktuální jazyk, kterým k publiku ve své době promlouval i Lébl, přitom na české divadelní scéně dlouhodobě postrádá. „Divadlo se u nás pořád dělá postaru – jak dramaturgicky, tak i formou,“ je přesvědčená. A to se odráží zejména v nepochopení nároků mladého diváka, který podle ní hledá jiný druh zážitku než starší generace. „Jestli má divadlo přežít, musí najít nové formy a řešit současný obsah. Ne jenom recyklovat staré hry. Současný divák má tolik možností, že si sakra bude vybírat. Už jenom to, aby se někam fyzicky dostal ve stanovený čas, je pro dnešní dobu absolutní zázrak.“

Tuzemská scéna si to podle ní často neuvědomuje a k divadlu stále přistupuje konzervativně. Začínající tvůrci jsou na uměleckých školách vedeni k tomu, že divadlo je něco archaického a zakonzervovaného. A to se musí změnit: „Divadlo je tím nejsoučasnějším uměním. Odehrává se teď a tady – v jednom čase a prostoru. To je definice divadla. Nedá se to zaznamenat, vrátit v čase. V tom je ta unikátnost. I proto bychom k němu měli přistupovat inovativně a reflektovat témata, která se nás bytostně týkají, i nároky současného diváka.“

Tuto nutnost pocítila i na vlastní kůži – ještě v době, kdy působila v čele činohry Národního divadla. „Chtěli jsme přitáhnout mladší publikum. A byl to velkej problém...“ Nešlo přitom jen o repertoár, ale i o samotný prostor historické budovy divadla, který si přirozeně žádá konzervativní přístup. „Pořád nám tam visí ten nárok na to se oblíknout a dát si o pauze chlebiček,“ upřesňuje Špinar, která prý sama klasice moc neholduje.

To, aby se tuzemské divadlo dál svobodně rozvíjelo, přitom považuje za zcela zásadní. „Každý národ, který potlačuje svou kulturu, je nemocný. Funguje totiž pro společnost jako určitý ventil,“ domnívá se. „Tuto funkci zčásti plní taky sport, a trochu taky porno. Já se ale samozřejmě budu zastávat umění, zejména pak divadla, které vždycky bylo prostředkem, skrz který se lidi mohli kreativně projevit, převyprávět příběhy a sdílet své zážitky. Uměleckou formou vyjevovat život a klást si ty otázky.“

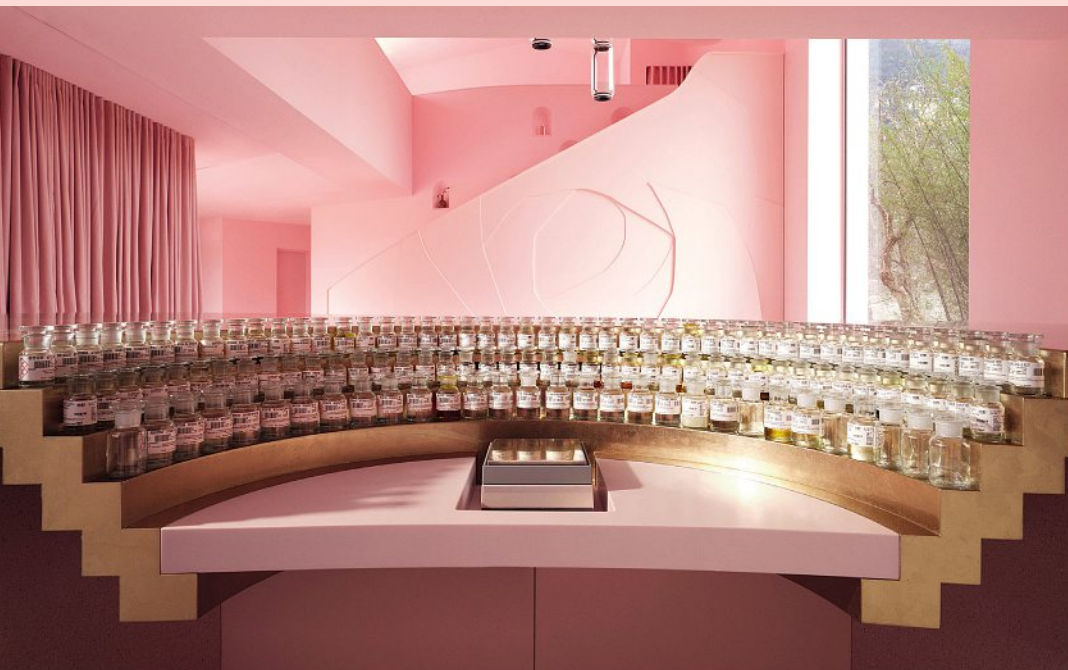
Odkazuje přitom i na slova divadelního režiséra Karla Huga Hilara – další výrazné osobnosti českého divadla, jejíž osud jako autorka zpracovala i zrežírovala v rámci představení *Za krásu*. Hilar měl totiž, jako jeden z jejích předchůdců na postu šéfa činohry Národního divadla, kdysi údajně říct, že „divadlo je jako kázání, ale hezcí“. A jeho myšlenky v Daniele Špinar rezonují i téměř o sto let později: „Lidi chodí do kostela, aby si poslechli duchovní potravu. A divadlo je vlastně to samé, akorát obsažené v krásě umění, kreativité a obraze.“ ■

Dámská jízda

Text: Ondřej Elsner – Foto: Archiv Lancôme, Chanel a Design Hotels,
Hadiye Cangökce, Ambroise Tézenas, Luca Rotondo

Sedm destinací a sedm nových architektonických atrakcí, které lákají především dámské publikum. Vydejte se s námi na „holčičí trip“ za prominentní kosmetikou a módou, za omamnými květinami, do tureckých i římských lázní, doprostřed řeckých lesů a do zdobného butik hotelu nejslavnějšího obuvníka současnosti.

VŮNĚ RŮŽÍ

Uprostřed květinových zahrad kosmetické značky Lancôme ve francouzském Grasse vyrostla zářivě růžová vila nazvaná Domaine de la Rose. V jejích interiérech můžete načerpat spoustu informací o výrobě parfémů, jejich historii a také odkazu prominentní francouzské značky. Celý projekt vznikl pod vedením pařížského studia Nem Architectes a je koncipován jako turistické středisko, jež útočí na všechny smysly. V salonku, na terasách s výhledy do krajiny a zasedacích prostorách se pořádají workshopy, společenské akce a výstavy, v podzemním patře pak najdete sklad produktů Lancôme a také parfémovou destilérii. Součástí architektonické revitalizace pozemků bylo odstranění všech ostatních staveb v okolí centrální vily, aby se budova stala pohledovou dominantou celé oblasti a plně vynikla její až nelidsky růžová majestátnost.

Domaine de la Rose Lancôme, 74 Chem. de Saint-Jean, Grasse, Francie

TĚŽKOTONÁŽNÍ LUXUS

Čerstvě otevřený butik Chanel na Páté avenuí v New Yorku dává už svou fasádou vědět, že v jeho útrobách najdete něco speciálního. Jde o první samostatný obchod v USA věnovaný výhradně hodinám a šperkům Chanel. Dlouholetý spolupracovník módního domu, architekt Peter Marino, neponechal při jeho navrhování nic náhodě. „Zlatá šperkownice“, jak se butiku přezdívá, plně využívá dramatického kontrastu černé a zlaté barvy, jež doplňují doteky horského křišťálu – oblíbeného materiálu Coco Chanel. Interiéry dále obohacují sbírky výtvarného umění a výjimečných starožitností. Kromě přepychového sortimentu tu můžete objevit dřevěné lotosové kytice z Japonska, dvojici zářivých lustrů Dream Catcher od zlatnické značky Goossens, vyřezávané zlačené zrcadlo ze začátku 19. století či moderní psací stůl z ebonizovaného dřeva.

*Chanel, 730 Fifth Avenue,
New York*

KOUPELE A HISTORIE

Pokud se budete pohybovat po Istanbulu, doporučujeme návštěvu lázní a muzea Zeyrek Çinili Hamam. Tento 500 let starý komplex znovu otevřel své brány po třináct let trvající rekonstrukci, jež do nejmenších detailů revitalizovala původní podobu vrcholné architektury Osmanské říše. U této příležitosti se tradiční turecké lázně pokryté unikátními zdobnými dlaždicemi ze 16. století navíc dočkaly oživení v podobě dočasné instalace moderních uměleckých děl se sjednocujícím motivem lidského těla. A až skončíte s lázeňskými procedurami, vyrazte do druhé části budovy, která slouží jako archeologické muzeum s více než tisíci nově objevenými artefakty.

Zeyrek Çinili Hamam, İtfaiye Cd. No:44, Istanbul

DOMA U LOUBOUTINA

Ve vesnici Melides jižně od Lisabonu explodovala kreativita módního návrháře Christiana Louboutina a architektky Madaleny Caiado. Vyrostl tady butikový hotel Vermelho, což portugalsky znamená „červená“, jež odkazuje na ikonické červené podrážky Louboutinových střevíčků a na umělcův smysl pro detail. Ubytovat se můžete v jednom z pouhých třinácti pokojů, z nichž každý je naprostý originál – jsou plné nábytku od místních řemeslníků i objektů z návrhářových privátních sbírek. V jednu chvíli to vypadalo, že projekt hotelu možná nebude schválen k provozu, a tak se Louboutin rozhodl navrhnout interiéry stejně, jako kdyby navrhoval svůj vlastní dům. „Pokud postavíte dům, nikdy nenavrhnete stejnou místnost,“ říká designér. „Neznám dům, který má tři stejné pokoje. To existuje pouze v hotelech.“

Vermelho, R. Dr. Evaristo Sousa Gago 2, Melides, Portugalsko

NA SAMOTĚ U LESA

Kdysi sanatorium, nyní luxusní neoklasicistní hotel a spa pro cestovatele, kteří si potřebují vyčistit hlavu. Hotel Manna v jedlových lesích řecké Arkádie je dokonalým místem pro víkend plný ticha, rozjímání, pohybu na čerstvém vzduchu a odpočinku od dětí, které sem nesmějí. Po ranní meditaci začínají lekce jógy, využít můžete i venkovní wellness, jít si zalyžovat a k dispozici máte možnost projíždky na koních nebo kolech a četné turistické okruhy po okolí. Síly pak načerpáte u krbu nebo v knihovně, ochutnáte lokální pokrmy z místních hor a luk a večer zakončíte v baru, který připomíná starodávnou lékárnu.

Manna, Korfoxyliá, Magouliána, Řecko

POHOSTINNOST ŘÍMA

Slavná španělská designérka a architektka Patricia Urquiola dobře ví, jak vypadá skutečná pohoda a pohodlí. Pod její taktovkou vznikly interiéry moderních římských lázní a hotelu Six Senses Rome, ve kterém vzdušné společné prostory i útulné pokoje navazují na spojení s přírodou a zároveň zůstávají věrné jak klasicismu, tak bohaté historii Palazza Salviati Cesi Mellini. Tematickou relaxaci v srdci věčného města zajistí hotelové lázně, od podlahy po stropy obložené travertinem. Působí zde zenová atmosféra, která ale není nijak neosobitá, naopak působí přívětivě, hřejivě a intimně. A když už tu budete, vynechat nesmíte ani střešní bar Notos, který nabízí pitoreskní výhledy na centrum Říma chráněné organizací UNESCO.

Six Senses Rome, Piazza S. Marcello, Řím

VYPRAHLÁ KOSMETICKÁ OÁZA

Celým butikem kosmetické značky Skin1004 v korejském Soulu se prolíná koncept „nedotčené přírody“. Místo tradičního použití zelené barvy a interiérových rostlin ale představuje nově vytvořenou krajinu zalitou bohatými hnědými a béžovými tóny, jaké jsou k vidění na Madagaskaru. Surové kameny, oblázky a písek kontrastují nejen s něžným beauty sortimentem obchodu, ale i s okolním prostředím městské džungle. Návštěvníci procházejí po stezkách rákosovou krajinou, setkávají se s houpajícími se vodními vlasy, jsou svědky přírodních výjevů na mediálních stěnách i drsnosti všudypřítomných skalisek.

*Skin1004, 29 Myeongdong
6-gil, Jung-gu, Soul*

Flying high!

Moje kamarádka Charlene Heinekenová mi jednou řekla, že jediný luxus, kterého by se nikdy nechtěla vzdát, je cestování privátním letadlem. Pokud jste milovníci lyžování, tak je to ideální způsob, jak se rychle a pohodlně dostanete třeba do vyhlášeného švýcarského střediska St. Moritz, kde navíc právě probíhá mistrovství světa v pólu na sněhu.

Text: Martina Lowe – Foto: archiv Flexjet

LAUDINELLA

Vidět odhodlané tváře hráčů, kteří se s pálkou v ruce na svých koních snaží strhnout vítězství na svou stranu, je mimořádný zážitek. A když se týmy z různých koutů planety prohání za míčem po zamrzlém jezeře v kulisách krásného St. Moritz, jsou to emoce o to silnější. Sama roky hraju závodně pólo, a tak jsem se na slavné mistrovství světa na sněhu, které se tady odehrává již od roku 1985, byla podívat už několikrát. Letos jsem se tam vydala na pozvání společnosti Flexjet, jednoho z hlavních sponzorů, který do švýcarského městečka vypravil z Londýna soukromý letoun Gulfstream G450. Nemohla jsem odmítnout. Jestli je totiž něco, co vám ušetří drahocenný čas při přesunu do hůře dostupných míst, jako je právě i St. Moritz, je to privátní cestování.

Priznám se, že jsem do této chvíle Flexjet znala jen okrajově, právě jako jednoho ze sponzorů turnaje. Sraz jsme měli na letišti Farnborough, a jakmile jsem zabořila do pohodlného křesla a stewardka mi nabídla na začátek cesty skleničku mého nejoblíbenějšího šampaňského, začala jsem zpovídat Bena Bewseyho, šéfa Flexjetu pro Evropu, který mě celou dobu doprovázel.

Flexjet je globální lídr v oblasti soukromého letectví a jeden z nejexkluzivnějších poskytovatelů, který pro svou flotilu soukromých letadel a vrtulníků nabízí sdílené vlastnictví a další programy. Společnost byla založena téměř před 30 lety ve Spojených státech, na evropský trh vstoupila v roce 2019. „Flexjet je postaven na programu sdíleného vlastnictví, kdy vlastníci investují do podílu nebo zlomku letadla. U naší super střední flotily Praetor 600 je to obvykle jedna šestnáctina, což odpovídá padesáti hodinám létání za rok. V případě ultradlouhého doletu Gulfstream G650 to je osmina, což je 100 letových hodin,“ vysvětluje mi Bewsey způsob, jak se stát klientem Flexjetu. „Majitelé k tomu pak platí ještě měsíční poplatek na pokrytí nákladů na létání, na posádku, údržbu, pojištění a palivo. Sdílené vlastnictví je tak přitažlivou alternativou k nákupu vlastního letadla, protože odstraňuje spoustu nákladů a problémů spojených s vlastnictvím. Pro ty, kteří si zatím chtějí službu Flexjet vyzkoušet, nabízíme 25hodinovou kartu Super-Midsize Jet Card.“

Nejčastěji se podle něj létá do destinací, jako jsou Londýn, Paříž, Ženeva, Nice, Dublin, Curych, Cannes, Amsterdam, Palma a Řím. Navíc roste poptávka i po delších letech mezi Evropou, Blízkým východem a Asií. V zimní sezoně jsou klíčová právě letiště obsluhující lyžařské destinace, kromě Ženevy a Curychu ještě Chambery, Sion, Samedan a Innsbruck. Piloti Flexjetu musí ale nejprve projít speciálním výcvikem, aby mohli na horských letištích přistávat i v těch nejnáročnějších povětrnostních podmínkách.

Flexjet má evropskou flotilu 14 letadel s pevnými křídly – Praetor 600, Gulfstream G650 a Sikorsky S-76 – a 11 vrtulníků. Celosvětově se flotila Flexjetu skládá z více než 270 letadel a 19 vrtulníků. Kanceláře pro Evropu má firma v taktickém řídicím středisku na letišti Farnborough, v londýnské čtvrti Mayfair a operační středisko má na Maltě a v Miláně.

Silná poptávka po službách Flexjetu v Evropě překonává předpovídající trendy na trhu a zajímají se o ni prý i nejbohatší Češi. „Uvědomujeme si, že ti nejnáročnější cestující hledají službu, která je skutečně personalizovaná – ať už létají s obchodními partnery nebo rodinou. Od naší flotily světové třídy až po velmi zkušené piloty, odvážné a na míru šité interiéry až po špičkovou pohostinnost chceme, aby každý let byl nezapomenutelným a výjimečným zážitkem. To nás odlišuje od konkurence, stejně

jako investice do infrastruktury, což nám umožňuje podpora a finanční stabilita naší úspěšné mateřské skupiny ve Spojených státech USA," podotýká Bewsey.

Sport, umění, vášeň

Musím se zeptat: Proč se Flexjet před třemi lety stal jedním ze sponzorů právě slavného pólo turnaje na sněhu? Na to má rychlou odpověď. „Pólo je sportovní vášní mnoha našich vlastníků, takže je rádi zveme, aby s námi strávili víkend a užili si nejen naši pohostinnost, ale i vzrušující zážitek z této hry králů.“ Navíc nedaleko je letiště Samedan, kde se může část flotily předvést v celé své kráse dalším potenciálním klientům. Není to ale jen mistrovství v pólo, kde je Flexjet partnerem – jsou také oficiálním hostitelem heliportu na Royal Ascot. „Je to podobné jako na festivalu závodních vozů Goodwood Revival, kde jsme loni otevřeli vůbec první salonek v dobovém stylu pro ty, kteří přilétají nebo odlétají vrtulníkem. A protože naši vlastníci mají rádi umění a kulturu, jsem také sponzorem nizozemského veletrhu umění TEFAF Maastricht, během kterého připravujeme třeba degustace vín na soukromých vinicích.“

Ale teď už zpátky k letošnímu pólo turnaji, kterému bohužel nepřálo počasí a prudké oteplení v předchozím týdnu znemožnilo připravit hřiště na jezeře tak, aby bylo pro hru bezpečné. Zápas tak nahradilo penaltové rozstřelování a publikum si i tak mohlo vychutnat unikátní atmosféru luxusní akce u jezera obklopeného nádhernými horami.

V této souvislosti mě napadlo srovnání mezi bezpečností u extrémního sportu, jehož součástí jsou lidé a koně s létáním. A posléze rozhodování, ve kterém hraje roli mnoho faktorů, nejen těch finančních. „Provozní bezpečnost je pro nás klíčová a je postavena na stejných principech jako u komerční letecké společnosti. Zahrnuje řadu přísných a komplexních protokolů, které jdou nad rámec požadavků našeho průmyslu. Máme tým, který protokoly neustále hodnotí, a je navíc záměrně oddělen od obchodní části, aby jeho rozhodování nemohlo být ovlivněno,“ zdůrazňuje Bewsey s tím, že vedle toho mají i největší síť vlastní údržby ze všech soukromých poskytovatelů na světě – 1100 zaměstnanců údržby na více než 90 tisících metrech čtverečních hangárů v Severní Americe a Evropě a síť mobilních zásahových týmů Aircraft on Ground k tomu.

S mottem „bezpečnost na prvním místě“ vyhrál letošní pólo turnaj v penaltovém rozstřelu tým sponzorovaný značkou oblečení Mackage, která v pop-up obchodu na jezeře předvedla svou exkluzivní kolekci výjimečnou řemeslným zpracováním a technickou inovací. Vítězný tým vedl zkušený argentinský profesionál Isidro Strada, který sice litoval, že se kvůli teplému počasí nemohlo hrát na ledovém jezeře, z vítězství měl ale radost stejnou. „Tohle je potřetí, co jsem tady. Atmosféra turnaje je vždy úžasná a volný den po turnaji, ještě než se vrátím zpátky do Argentiny, si vždycky jdu zalyžovat. Jsme přece v St. Moritzu!“ Já jsem na tom podobně, lyžování tady patří k nejlepším na světě. Velký výběr skvěle upravených sjezdovek, které mají díky vysoké nadmořské výšce vždy skvělý sníh, k tomu skvělé jídlo v klubu Corviglia a azurové nebe dělají ze Svatého Mořice více než jen rekreační středisko, které bylo kolébkou alpské zimní turistiky a dvakrát hostilo zimní olympijské hry. A až sem pojedete, vydejte se s ranními ptáčaty na horu Corviglia, kde si můžete užívat nedotčené, čerstvě upravené sjezdovky nebo na západní straně velké dobrodružství pro všechny freeridery. ■

Flexjet patří mezi hlavní sponzory mistrovského turnaje póla na sněhu, který se každoročně koná na zamrzlém jezeře.

Poptávka po službách společnosti postavené na programu sdíleného vlastnictví privátních letounů neustále roste. Pro nás do St. Moritz Flexjet vypravil Gulfstream G450 a na cestě mě doprovázel šéf pro evropský trh Ben Bewsey.

ČERSTVÝ *vítr*

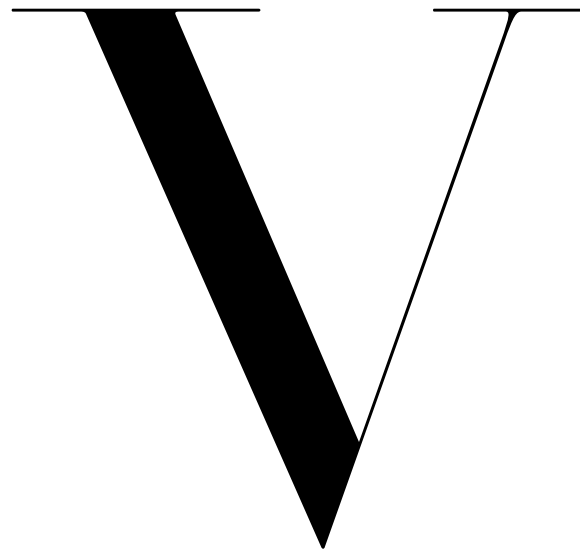
Mnichovská automobilka přináší hned několik novinek naráz. A každá z nich má úplně jiný charakter. Myslí nejen na milovníky ikonické značky Mini, ale taky na začínající motorkáře.

Text: Jan Matoušek – Foto: archiv značky

Nejsportovnější Mini Countryman má tradiční označení JCW. Poznáte ho snadno – podle doplňků karoserie i zvuku zookoňového čtyřválece.

V polovině února je v Česku kolem deseti stupňů a prší. V portugalském Cascais ale teploměr ukazuje přes den příjemných dvacet stupňů, svítí tu slunce, vlny moře narážejí do skal a omývají písčité pláže. Někteří odvážlivci se koupou, jiní alespoň chytají na lehátkách trochu toho přirozeného opálení. Posílat odtud fotky do Česka působí jako nemístná provokace. Ačkoliv počasí je okouzlující, důvod cesty k pobřeží Atlantického oceánu je docela jiný. BMW si totiž místní malebné silnice zvolilo k prvním jízdám nejen s novým modelem X2, ale také s Mini Countryman a elektrickým eParkourer BMW CE 02 – neokoukaným jednostopým strojem na baterky.

Důvod, proč se X2 a Countryman předvádějí společně, je zcela prozaický. Technicky jsou si podobné jako vejce vejci, ačkoliv byste si na to při pohledu na vnější tvary nevsadili. Oba modely sedí na stejné platformě, nabízejí benzinový, naftový i plně elektrický pohon a jsou přibližně stejně velké. Sdílejí také stejný rozvor bezmála 2,7 metru, X2 je ale díky splývavé zadní části s jiným převisem o něco delší. Zatímco u BMW velikost příliš nepřekvapí, Mini už pomalu přestává dostávat svému jménu. Škarohlíd by ho klidně mohl přejmenovat na „Maxi“, vždyť je o více než 30 cm delší než první Countryman. Stalo se z něj auto, které zastane klidně roli jediného vozu v rodině.

Automobilka do prosluněného Portugalska dovezla dvě verze každého z modelů, které od sebe nemohou být charakterem dál. Na straně jedné je to vrcholné benzinové provedení s přeplňovaným čtyřválecm o výkonu 300 koní, které má u BMW tradiční značek divize M a u Mini zase písmenka JCW, která znamenají zkratku John Cooper Works. Na straně druhé jsou to pak elektromobily iX2 xDrive30 a Countryman SE ALL4, které mají paradoxně ještě o 13 koní více, kvůli vyšší hmotnosti jsou ale o kousek pomalejší než benzinové verze. Podle slibů značky by měly zvládnout přes 430 kilometrů na jedno nabití. Co elektrickou a benzinovou verzi spojuje, je pohon všech kol.

Jakkoliv mají X2 a Countryman stejnou techniku, v praxi se jejich chování podstatně liší. Patrné je to hlavně u benzinových variant. Testovací trasy vedly po dálnicích, okreskách i městských silnicích, na snad každém typu povrchu – od krásně hladkého asfaltu až po cesty s výmoly. Zatímco Countryman JCW nerovnosti žehlil velice slušně, X2 M35i xDrive byla výrazně

tvrdší, někdy možná až zbytečně moc. Také sladění motoru a automatické převodovky by mohlo být lepší, na druhou stranu dynamika obou aut, navíc i s příjemným zvukovým doprovodem, je skutečně příkladná.

O to více pak při debatě s expertem BMW na naladění podvozku Janem Feltenem překvapila jeho slova, podle nichž by mělo být Mini tím tužším a sportovnějším z této dvojice. „Chtěli jsme do něj dostat pocit jízdy jako v motokáře,“ popisuje. Oba modely se vyznačují velmi přesným řízením. U BMW je příjemnější větší průměr volantu a také sedadla s delším sedákem má mnichovský model o něco lepší. V zatáčkách ale tělo skvěle podrží obě auta.

U elektrických verzí už takový rozdíl v naladění podvozku není, obě auta jsou komfortní a příjemně se proplétají městem i zatočenými silničkami. Což je nakonec na místech s krásným výhledem příjemné. Jízda je s elektromobily plynulá a pocit z dostatku výkonu jim také nechybí. Vítaná je i možnost ovládat elektromobily prakticky jedním pedálem. Díky spolupráci s navigací auto dokonce ví, že se blíží ke kruhovému objezdu nebo křižovatce, takže řidič dokáže úplně zastavit jen pomocí práce s akcelerátorem. Vyžaduje to sice cvik, ale v městském provozu je to příjemná funkce.

Mini si navíc ještě více než BMW vyhrálo s designem multimediálního systému, jehož velká centrální obrazovka je jediná v celé kabině. Klasické budíky nemá. Volit můžete z několika režimů zobrazení, včetně retrovzhledu odkazujícího na design rychloměru původního Mini. Také lze klasickou šipku navigace vyměnit za malé autíčko. Zbytečnost, ale život s Countrymanem to leccomu zpříjemní.

Rozdíl mezi oběma auty je v ceně. Zatímco elektrický Countryman začíná pod 1,2 milionu korun, technicky shodná X2 stojí o 200 tisíc víc. U testovaných benzinových verzí je rozdíl podobný. Mini startuje na 1,26 milionu korun, BMW na 1,46 milionu korun.

Přesednout po jízdách v robustních vozech za říditka maličkého eParkoureru je skoro kulturní šok. Už po pár minutách ale zjistíte, že teprve na BMW CE 02 si skutečně vychutnáte jízdu po krásném pobřeží. A vůbec přitom nevadí, že jen na slabší verzi se čtyřmi kilowatty, kterou díky omezené rychlosti na 45 kilometrů za hodinu může řídit i jedinec s řidičákem na osobní auto. Řidiči aut za vámi možná budou trochu nervózní – stanovená maximální rychlost mimo město je hodně limitující a dlouhodobá jízda na hranici omezovače rychle vysaje malou baterku. Slabší verze je tak ideální třeba do města, kde navíc naplno využijete okamžitou akceleraci elektrického ústrojí nebo dobře fungující rekuperaci.

BMW tomuto stroji říká eParkourer, protože to prý není ani skútr, ani klasická motorka. Kromě 4kW varianty se nabízí ještě provedení s 11 kW, které ujede až 90 km a má maximální rychlost 95 km/h. S tím už nebudete brzdou provozu ani na okresech, jen k tomu potřebujete jinou skupinu řidičského oprávnění. Za delší dojezd si ale také připlatíte asi 25 tisíc korun, taková CE 02 stojí 209 tisíc korun. Slabší model pořídíte za 184 500 korun. Vzhledem k cenám benzinových motorek klidně i s modro-bílou vrtulí v logu to není úplně málo, o moc stylověji se ale v ulicích velkoměsta na jedné stopě neproženete. Jedno je jisté, do předjarního Cascais se hodí dokonale. ■

BMW iX2 xDrive30

BMW CE 02

BMW X2 M235i xDrive

foto: Arthur Koff, grafika: DOČKAL DESIGN

www.beatarajska.com

BeataRajskaOfficial

@beatarajska

beata®
R A J S K A

KAMZÍK V HORÁCH,

gepard na okruhu

Limitovaná verze Edition One stojí bez pár tisíc šest milionů korun. Range Rover ale hlásí, že už je zcela vyprodaná. Standardní SV startuje na 5,47 milionu, za karbonová kola i brzdy se připlácí.

Range Rover postavil vůbec nejvýkonnější model všech dob. Pod kapotou mu trůní osmiválec s 635 koni a přívlastků „nej“ má na kontě mnohem víc. Třeba ohromná lehká karbonová kola a podvozek, díky kterému popírá zákony fyziky.

Text: Eva Srpová – Foto: archiv značky

Beru do ruky helmu s kuklou a vcházím do paddocku jednoho z nejkrásnějších okruhů v Evropě, kde se před dvěma lety proháněly formule 1 a šampaňské tu nadšeně odšpuntoval Lewis Hamilton. Kdekdo by si myslel, že venku u boxů na závodní trati Algarve u portugalského města Portimao, kterou automobiloví i motocykloví závodníci chválí za unikátní výrazné převýšení, na mě už bude čekat nějaký nažhavený nizoučký lehkonožý sportlák, vytáčet potentní motor a rozpalovat doruda své výfukové potrubí.

Ale ne, stojí tu připravený vysokánský bronzový symbol britské nonšalantnosti a všestrannosti. Jedno z největších SUV na trhu, synonymum rodinného ideálu na kolech. Nenechte se ale uspat, má dokonalé mimikry. Není to totiž obyčejné auto. Jde o nejvýkonnější Range Rover všech dob, model Sport s přídomkem SV. To nejmodernější, nejluxusnější a nejsilnější, co britská automobilka nabízí. Má mnoho světových prvenství. Třeba hydraulicky propojené pneumatické odpružení podvozku s technologií 6D Dynamics, která minimalizuje náklony karoserie v příčném i podélném směru. Co to v praxi znamená? Že tohle auto chce popřít fyzikální zákony a držet se silnice pevně jako klíště, i když řidič bezmozkovitě šlape na plyn nebo brzdu, případně divoce kroutí volantem z jedné zatáčky do druhé.

A vlastně právě proto jsme tady, na jižním cípu Portugalska, na kopečkovitém závodním okruhu s patnácti zatáčkami, do kte-

GERALDINE INGHAM, ŠÉFKA RANGE ROVERU

Před necelým rokem se šéfkou automobilky Range Rover vůbec poprvé v historii stala žena. Geraldine Ingham do vedení značky přešla ze společnosti META, kde pracovala tři roky, ale předtím celý svůj profesní život věnovala jiným automobilovým značkám. „Je to intenzivních deset měsíců. Range Rover je ikonická britská luxusní značka, která nyní prochází obrovskou proměnou. Děje se toho spousta, musíme se připravit na elektrickou éru, zároveň čerpáme z naší historie. Jsem velmi ráda, že jsem u této transformace,“ říká. Přístup k inovacím a pokroku ve vývoji, který byl vlastní vedení společnosti META, by prý ráda přenesla i do Range Roveru. „Musíme být agilní, otevření inovacím a především se umět rychle rozhodnout, protože tato schopnost dokáže připravit firmu na adaptaci. Zároveň je ale potřeba být autentičtí, empatičtí a projektovat do práce své já,“ popisuje, jak by chtěla inspirovat svůj tým.

Range Rover se chce v roce 2030 stát výrobcem výhradně elektrických aut. Na konci letošního roku proto představí svůj vůbec první čistý elektromobil a bude to podle Ingham vůbec nejlepší Range Rover, který kdy vyvinuli. „Už evidujeme téměř 20 tisíc objednávek od lidí, kteří ho chtějí mít, aniž by ho viděli!“

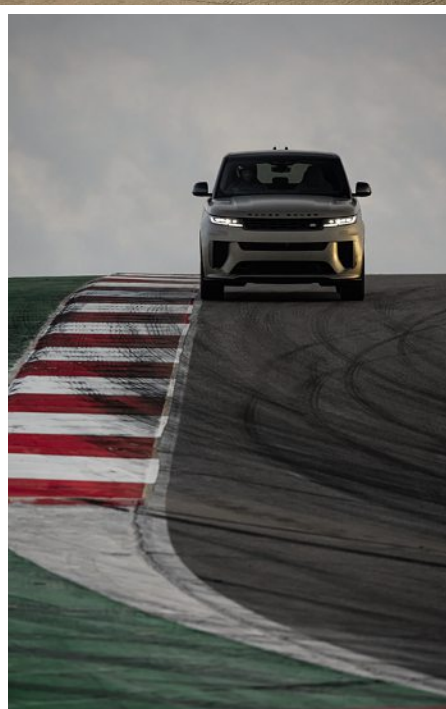

rých řidič často dopředu vůbec nevidí, a tak se musí ideální stopu naučit nazpaměť. Abychom se přesvědčili, že několikaleťový vývoj britské bestie přinesl to nejšťavnatější ovoce, nejenom prázdné marketingové sliby.

SV je neskutečné, dokáže se svým sportovním charakterem vyrovnat těm nejtalentovanějším supervýkonným SUV na trhu. Pokud přiblížit se limitům auta vzdá dřív řidič než auto. I ti nejtalentovanější novináři si netroufnou vodit SV po okruhu tak jako Ross Restell. Sympatický Brit, který předtím deset let vyvíjel a ladil sportáky Lotusu, přišel do automobilky Jaguar Land Rover v roce 2017 jako šéf vývoje sportovních modelů. Podepsaný je pod dynamickými schopnostmi jak Jaguara XE Project 8, tak třeba Jaguara F-Pace SVR. Jeho nejnovějším dítětem je právě Range Rover Sport SV. Bez přehánění přiznává, že s autem najel snad milion kilometrů a zná ho do posledního šroubku.

Když se mnou létá po okruhu, kde při ladění podvozku v roli testovacího jezdce strávil nespočet týdnů, žene auto snad poslepu. Kdyby člověk zavřel oči – což neudělá, protože nechce svému žaludku působit trápení – nepoznal by, že Ross řídí ohromné SUV, které díky mild hybridnímu 4,4litrovému Twin Turbo osmiválci s 635 koni zvládne zrychlit z nuly na 100 za pouhé 3,8 sekundy a zastaví se až na 290 kilometrech za hodinu, tedy na hodnotách srovnatelných se sportovními auty. Za nepřehlédnutelnými 23palcovými karbonovými disky svítí sportovní karbon-keramické brzdy Brembo, které se umí do třmenů zakousnout na počkání a 2,5tunové auto opakovaně zastavit tak razantně, že vám pás udělá na příštích několik dní památku na hrudníku.

Mimochodem, ta kola z uhlíkových vláken tu nejsou jenom na parádu, uspoří až 76 kilogramů a díky tomu snižují

neodpruženou hmotnost a zlepšují kvalitu jízdy i ovladatelnost vozu. Žádná podobná zatím na sériovém autě nenajdete. Z karbonu je i kapota a také koncovky výfuku, část sedadel či držák na nápoje v kabině. A ten pro SV specifický bronzový lak mu navíc ohromně sluší.

Sport SV ale předvádí nejen výkony sportovních aut. Pořád je to Range Rover a své jméno nenechá zahanbit, a tak na sice malé, ale poměrně náročné off-roadové trati areálu Algarve s uměle vytvořenými překážkami potvrzuje, že se neztratí ani v terénu. Šplhá do boulovatých kopců, v klidu z nich zase automaticky sjede a kola snesou ohromné křížení náprav. A pak se na okreskách jižního Portugalska, které jsou v únoru úplně liduprázdné, promění v auto vhodné pro všechny a na všechno. Je superpohodlné, umí posádku odříznout od okolního světa a ještě ji hýčkat komfortem, kvalitním zpracováním krásné kabiny a špičkovou výbavou.

SV dostalo také speciální sedadla nazvaná Body and Soul. Technologie má představit úplně nový smyslový zvukový systém, díky kterému může řidič i jeho spolujezdec prožívat zážitky z hudby zcela novým způsobem. Funguje to tak, že systém se propojí s hudbou, kterou posloucháte, a doplní ji vibracemi v sedadle, které fyzicky působí na vaše tělo. Není to jen tupé „duc-duc“, jako když to při ladění zvuku v autě přeženete s basy nebo „ohlučíte“ subwoofer. Je to sice intenzivní, ale jinak, citlivé. Nejsem si jistá, jestli umím zážitek dostatečně ocenit, ale podle Duncana Smithe, který má vývoj systému na starosti, si

ho zamilují ti, kteří si potrpí na kvalitní zvuk a doma si instalují prémiovou audiosoustavu.

Pro mě osobně nejpůsobivější je to, že Range Rover Sport SV opravdu umí spojit všechno, co od auta můžete chtít. Je to vůz mnoha osobností. Je třeskutě rychlý, dá se s ním jezdit tak ostře, jak si jen dokážete představit, je to i auto do terénu, a navíc naprosto univerzální vůz na každý den. A právě v tom je jedinečný. Protože Porsche Cayenne bude na okruhu asi ještě agilnější, ale rozhodně ne tak schopný v terénu a tak konejšív na obyčejných silnicích.

„Přesně to jsme chtěli, proto taky vývoj trval dlouhých pět let. Aby to byl dokonalý a nejdynamičtější Range Rover historie. Ne nutně nejrychlejší na okruhu, ale nejpříjemnější a nejzábavnější na řízení, který zvládne úplně všechno, co vás napadne,“ říká Hugo Mazzoleni, který vyvinul pro tohle auto brzdový systém a také na základě testování dynamiky auta Rossem Restellem vyvíjel důmyslný podvozek.

Hugovi, který se za prací v Range Roveru přestěhoval z Paříže, je lehce přes třicet, stejně jako mnoha jeho kolegům v týmu, který Sport SV vymýšlel. „Všichni jsme tu docela mladí, ale opravdu zapálení pro auta a snažíme se vyvinout to nejlepší. Co mě na tom těší, je fakt, že přestože jsme mladší věkově, lidé ve vedení nám naslouchají. A to neskromně i díky tomu, že tady na okruhu v Portimau funguje Range Rover Sport SV jako důkaz, že jsme měli pravdu,“ usmívá se, když cílovou rovinkou Algarve zrovna prolétla bronzová žíznivá střela. ■

INZERCE

Národní divadlo

UVÁDÍME
NA NOVÉ
SCÉNĚ

laterna
magika

V. Nezval

Valérie

a týden
divů

Boutique

„Ten, kdo říká, že za peníze si štěstí nekoupíte, jednoduše neví, kde nakupovat.“ – Bo Derek

Nahoře byznys, dole party. Tak by se dal popsat jarní komplet dvouřadého saka a kratášků módního domu Gucci. Design mohérových kousků v barvě pudrové růžové vychází z dílny nového návrháře značky Sabata De Sarna, který ordinuje jednoduchost a klasické střihy.
Ceny: sako 65 550 Kč, kalhoty 24 700 Kč, prodává GUCCI.

Podoba kabelky LV Atlantis se od své premiéry v roce 2016 pravidelně proměňuje a nejinak je tomu i letos. Aktuální sezona nabízí ikonické provedení v hnědé kůži Monogram a ve variacích Reverse Monogram v karamelovém odstínu nebo Dune Monogram v růžovo-béžové barvě.
Cena 68 000 Kč, prodává LOUIS VUITTON.

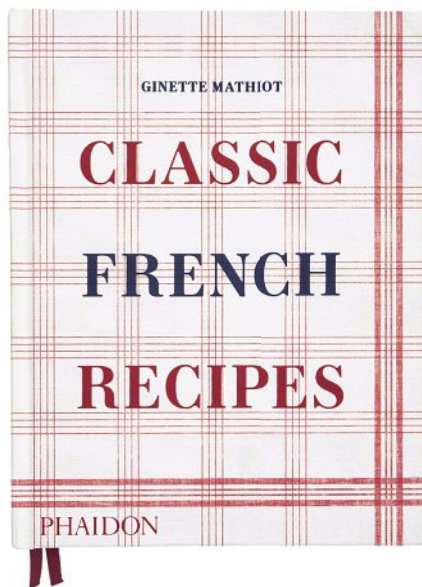
Ústředním motivem kolekce šperků s názvem Tiffany Lock je vyznání lásky. Romantický a zamilovaný narativ pak ženou k dokonalosti například náušnice z 18k růžového zlata se vzácnými růžovými safíry.
Cena 150 000 Kč, prodává TIFFANY & CO.

Parfémová novinka pařížské značky Anomalia se jmenuje Sabrage a stejně jako otevření šampaňského šavlí je i tato vůně oslavou radostných a speciálních okamžiků. Ucíťte jiskřivý mix květů pomerančovníku, černého rybízu, marakuji, jasmínu a santalového dřeva.
Cena 5650 Kč, prodávají INGREDIENTS.

Křehkost, sílu a růžový pohled na svět nabízí dámské sluneční brýle CD Chain Mi U. Bezrámový čtvercový tvar masky je doplněn o postraníce s funkčním pantem z pozlaceného kovu, jehož řetízkový design inspirovala kolekce šperků 30 Montaigne.
Cena 12 100 Kč, prodává DIOR.

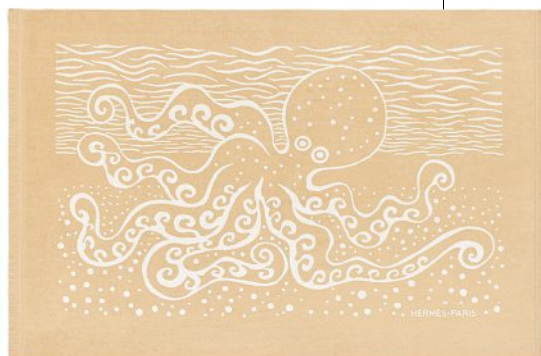

Kmotra klasické francouzské kuchyně, legendární autorka Ginette Mathiot, naučila vařit tři generace Francouzů a nyní do tajů galské kulinářiny zasvětili i vás. Mezi 170 vybranými recepty najdete provensálské ratatouille, boeuf bourguignon a samozřejmě i tradiční cibulačku. Cena 50 eur, vydává PHAIDON.

Na pomezí horlogerie a klenotnictví balancuje novinkový model hodinek Spirit of Big Bang 32mm Jewellery. V zásadě útlou a střídou architekturu ciferníku rozsvěcuje na 479 brilantových diamantů, jež dohromady světlkují 28 tisíci fasetami. Cena 1 223 000 Kč, prodává HUBLOT.

Taky byste se po ponuré zimě už nejradši viděli na pláži? Pokud ano, společnost vám může dělat chobotnice z pera malíře Matthieu Cossého, jež se roztomile chapadlí na 100% bavlněné osušce Yachting Tattoo Poulpe Fiction. Cena 11 400 Kč, prodává HERMÈS.

Limitovanou jarní kolekci líčení kosmetiky Chanel navrhla hvězdná čínská make-up artistka Valentina Li. Pod její taktovkou oči zazáří pod nánosy modrých stínů, líčka se rdí v odstínech cihlové a rty opečují rtěnky Rouge Coco Baume transparentními pigmenty s nádechy tělové oranžové. Cena 1100 Kč, prodává CHANEL.

Skoro jako dřeváky vypadají botky značky Ferragamo vyrobené z jednoho kusu lesklé pryže. Platformovou podrážku a podpatky o výšce 5,5 cm doplňuje otevřená špička výsostně oblého tvarosloví. Cena 12 500 Kč, prodává FERRAGAMO.

Troška barvy červenků ozvlátní jakýkoli interiér, a proto jsme pro vás vybrali kameninovou vázu Villeroy & Boch ve tvaru mušle. Díky pastelovému gradientu skvěle funguje jako solitér, doplnit ji ale můžete i o další kousky z linie Perlemor Home. Cena 1675 Kč, prodává POTTEN & PANNEN.

adresář

DIOR, Pařížská 935/4, Praha 1, tel.: 222 310 134, www.dior.com; FERRAGAMO, Pařížská 936/6, Praha 1, tel.: 222 324 536, www.ferragamo.com; GUCCI, Pařížská 9, Praha 1, tel.: 222 316 091, www.gucci.com; HERMÈS, Pařížská 120/12, Praha 1, tel.: 224 817 545, www.hermes.com; HUBLOT, Široká 96/9, Praha 1, tel.: 222 317 993, www.hublot.com; CHANEL, Pařížská 128/22, Praha 1, 110 00, tel.: 296 677 960,

www.chanel.com; INGREDIENTS, Maiselova 21, Praha 1, www.ingredients-store.com; LOUIS VUITTON, Pařížská 3, Praha 1, tel.: 224 812 774, www.louisvuitton.com; PHAIDON, www.phaidon.com; POTTEN & PANNEN – STANĚK, www.pottenpannen.cz; TIFFANY & CO., Pařížská 10, Praha 1, tel.: 221 779 966, www.tiffany.com.

KAFKOVSKÝ *svět*

Text: Mikoláš Rec – Foto: Jak Slavík, archiv galerie

Nesrozumitelnost, bizarnost a ne-logičnost situací, ve kterých se ocitáme, osamocení, pocit vyřazenosti a bezvýchodnosti, všudypřítomné působení neznámých autorit a aparátů moci a marné úsilí těch, kteří jsou v labyrintech jejich zvůle lapeni. Literární svět pražského rodáka Franze Kafky už desítky let inspiruje další generace umělců.

„Slovy Hannah Arendtové je to ‚tyranie bez tyranů‘ s nejasnými zákony, matoucími postupy, absurdní logikou, ale i humorem. To vše pojata mimo konkrétní čas a prostor,“ vysvětluje Michaela Šilpochová, umělecká ředitelka Centra současného umění DOX, kde právě probíhá výstava KAFKAesque. Ta prostřednictvím děl více než třicítky uznávaných umělců z Česka i ze zahraničí reflektuje Kafkovo dílo a „odráží naši současnou situaci se všemi jejími složitostmi a nejasnostmi.“

Není to navíc jediná letošní událost spojená s tímto mimořádným spisovatelem – 3. června totiž uplyne přesně 100 let od jeho úmrtí. Kafkova osobnost i tvorba dodnes budí neutuchající pozornost a nadále v kontextu světové literatury hledají srovnání. Německy píšící židovský autor, který je neodmyslitelně spjatý s Prahou, je považován za jednoho z klíčových představitelů kulturního světa 20. století. A to přesto, že sám byl ke své práci silně kritický. Svá díla často přepisoval, nebo je rovnou ničil. Světlo světa tak nakonec spatřila jen nepatrná část jeho textů.

Autorský rukopis plný absurdit a marnosti měl tak specifický, že se jeho jméno nakonec dostalo i do mezinárodních slovníků – a pojem „kafkovský“, anglicky kafkaesque, do rozhovorů ve všech koutech světa.

Výstava KAFKAesque probíhá v Centru moderního umění DOX v pražských Holešovicích až do 22. září 2024. ■

1/ Pohled do výstavy v Doxu; 2/ Jaroslav Róna: *Franz Kafka v Terstu*; 3/ Volker März: *Prodaný Kafka*; 4/ Mat Collishaw: *Insilico*; 5/ Nil a Karin Romanovy: *Žal*; 6/ Liou Sia: *Dobré kosti*.

PročNe | Předplatné na celý rok za 350 Kč [HN.cz/ProcNe](https://hn.cz/ProcNe)

- 12. 4. MUŽI • 17. 5. ARCHITEKTURA A UMĚNÍ • 21. 6. GURMÁN ŽIVOTA
- 6. 9. DESIGN • 18. 10. HODINKY A ŠPERKY • 15. 11. AUTA A TECHNOLOGIE • 6. 12. VÁNOČNÍ SPECIÁL

LOUIS VUITTON